

A TISZÁNINENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1882. ápril 25., 26., 27-ik napjain

MISKOLCON TARTOTT TAVASZI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

BÁLINT JÓZSEF,

egyházkerületi főjegyző.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD BÉLA, A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL.

1882.

**A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1882-ik évi ápril hó 25., 26., 27-ik napjain
Miskolcon tartott tavaszi közgyűlésének**

JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1882-ik évi ápril hó 25., 26. és 27-ik napjain Miskolcon tartotta meg tavaszi közgyűlését, *Kun Bertalan* szuperintendens és idősb báró *Vay Miklós* főgondnok elnöklete alatt, az egyházmegyék s tanintézetek képviselői, s több, az egyházi és közoktatási ügyek iránt melegen érdeklődő, ügybuzgó férfiak s hallgatók jelenlétében és közreműködése mellett.

Jelen voltak mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: Fodor Pál, esperes; *Veress Sámuel*, *Idrányi Ferenc*, papi; *Meczner József*, világi tanácsbírák; *Antalfi László*, egyházmegyei főjegyző.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Prágay Lajos, esperes, úgy is, mint sárospataki főiskolai egyházi algondnok; báró *Vay Béla*, segédgondnok; *Fekete Károly*, *Bornemisza József*, papi; *Mocsáry Lajos*, *Bódogh Albert*, *Lengyel Sámuel*, világi tanácsbírák; *Tóth Dániel*, egyházmegyei főjegyző.

A gömöri egyházmegyéből: Nagy Pál, esperes; *Ragályi Gyula*, segédgondnok; *Szentpétery Sámuel*, *Réthy József*, papi; *Csider Károly*, *Lőrinczy Endre*, világi tanácsbírák; *Kovács László*, egyházm. főjegyző.

Az alsözempléni egyházmegyéből: Kopré Ferenc, esperes; ifjabb báró *Vay Miklós*, segédgondnok; *Bodolay József*, *Terhes Barna*, papi; *Dr. Lengyel Endre*, világi tanácsbírák; *Tóth Lajos*, e. m. főjegyző.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Debreczeni Gábor, esperes; *Ragdlyi György*, segédgondnok; *Rácz Endre*, *Tóth Menyhért*, papi; *Fekete József*, *Losonczy Károly*, világi tanácsbírák.

Az ungi egyházmegyéből: Szabó András, esperes; *Kovács Károly*, h. segédgondnok; *Makkay Dániel*, papi tanácsbíró; *Orémus Dániel*, egyházmegyei főjegyző.

A tornai egyházmegyéből: Lovass Sámuel, esperes; *Lükő Géza*, segédgondnok; *Farkas József*, világi tanácsbíró; *Kapossy György*, egyházmegyei főjegyző.

A felsözempléni egyházmegyéből: Laky András, esperes; *Bernáth Elemér*, segédgondnok; *Böszörményi Károly*, egyházm. fő-, *Gyarmathy Sámuel*, másod aljegyző; *Stépan Gábor*, *Dókus Gyula*, világi tanácsbírák; *Dókus Ernő*, egyházm. világi főjegyző.

A sárospataki főiskola részéről: Hegedüs László, világi algondnok; *Bokor József*, akadémiai és *Maklári Pap Miklós*, gimnáziumi igazgatók; *Zsindely István*, gazdasági választmányi elnök; *Németh László*, jogigazgató.

Az egyházkerületi főleány-növélde részéről: Tóth Pál, igazgató-tanár.

A miskolci gimnázium részéről: az egész tanári kar.

Jegyzőktől: Bálint József, egyházkerületi fő-, *Mitrovics Gyula*, al-, *Debreczeni Bertalan*, világi jegyzők. Ezekon kívül több egyházi és világi férfiak s hallgatók.

1. Elnök, szuperintendens úr, Istenhez emelt buzgó imája után.
2. Főgondnok úr, nagyszabásu elnöki beszédében, hű vonásokkal jelezvén, egyházi életünkben a legutolsó gyűlésünk óta fölmerült jelentékenyebb mozzanatokat, s különösebben az ezen időköz alatt megtartott debreceni egyetemes zsinat alkotásai, s azokkal kapcsolatos eseményeknek is hű rajzát adván, ez érdemben további legsürgősebb teendőinknek irányát is megjelölé, s ezzel a közgyűlést is megnyitottnak nyilvánítá.

Az általános lelkesültséggel fogadott közérdekű elnöki megnyitó beszéd im itt következik:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Mióta e helyen az utolsó időben tanácskozhattunk, a helyzet reánk nézve sok tekintetben megváltozott. Méltóztassék azért megengedni, hogy mielőtt gyűlésünket megnyitnám, ezen változott helyzet megfigyelésére hívjam fel a mélyen tisztelt gyülekezet figyelmét.

Legyen pedig szabad mindenekelőtt azon fontos tényre hivnom azt fel, mely azon közszíntban jutott külkifejezésre, melyet a magyar reformált egyház, közelebb Debrecen városában tartott meg. Az egyháznak mindenkor egyik legfontosabb és messze kiható ténye az, midőn annak választott képviselői, egyetemesen kötelező erejű törvények alkotására, közszíntara gyűlnek egybe; midőn a közösség, az együvé tartozás érzete szab határt az egyes egyházkerületek, különben teljes autonóm cselekvőségének, oly törvények alkotásával, melyek az egész magyarhoni reform. egyház egy célra törekvő erőinek fokozását tartják szem előtt.

Ha a múlt század végén Budán, s legközelebb Debrecenben tartott zsinat közt akarunk párhuzamot vonni, elmondhatjuk, miként az eredményt tekintve, a debreceni mindenkép megnyugtatóbb pozitív eredménnyel végződött reform. egyházunkra nézve; mert míg a budainak határozatai sohasem nyerhettek felsőbb jóváhagyást, addig amannak végzései — vett előleges legújabb értesítéseim szerint — azon stadiumban vannak, miként törvényerőre emelkedésök elé érdemleges gát emelkedni nem fog, s nem fog a zsinatnak azon reménye meghiusulni, mikép összehívásának egyedüli célja: a megalkotott határozatok megerősítésének s törvénynyé válásának örvendetes tudomásul vétele és kihirdetése valósággá váland, s ezzel ref. egyházunk életében oly nyomot hagyand maga után, mely számba fog vétetni mindenkor, s oly törvényeket hozni, melyek a fentebb érintett közösség és együvé tartozás érzetét fejleszteni s a ref. egyháznak szellemi egységét megalkotni és fentartani lesznek hivatva.

Ezen utolsó zsinatunk, a dogmai hitélet kényes s napjainkban egyáltalában nem acut kérdésének bölcs mellőzésével, az egyházi élet gyakorlati kívánalmainak, u. m. az egyház alkotmányának, szervezetének, közigazgatásának és iskolai tanügyének rendezésére és megalapítására volt irányozva.

Ezek azon kérdések, főtiszt. egyházkerületi közgyűlés, melyek napjainkban szükségesképen előtérbe nyomulva, sürgős megoldást követeltek, oly megoldást, mely kizárja a meg-megújuló kellemetlen súrlódások, félreértések előállhatását; mert az egyház békéjét, a hívek nyugalmát, semmisem zavarja, dúlja fel jobban, mint a naponként megújuló bajoknak, súrlódásoknak szakadatlan láncolata. Származzanak bár ily bajok, akár egyesek túlkapásaiból, akár más felekezetek részéről előállható súrlódásokból, akár a hatalom illetéktelen beavatkozásaiból: az eredmény mindig ugyanaz s elkedvetlenítő még az egyház legbuzgóbb tagjaira nézve is, azért, mert a hívők serege az egyház-községben nem lelki háboruságot, hanem megnyugvást keres. Az egyházalkotmány helyes szervezete, a kifogástalan kormányzat, azon egyedüli óvszer, mely az érintett közbékét és biztonságot létesíteni van hivatva.

Bármennyire megnyugtató és békés lefolyása volt is ezen legközelebbi zsinatunknak, nem lehet hallgatással mellőzni, hogy az elvi viták folytán többször hallatá magát, kivált egyházkerületünk részéről, egy mindig nemes, mert a meggyőződés fegyverével vívó ellenzék; továbbra is fel akarván tartani és megvédeni mindazt, ami még ma is életrevaló, s ami, véleménye szerint, egyházunk felvirágzását éppen nem akadályozza.

Egyházi életünkben a lelkészválasztási törvény, s illetőleg annak különféle mérvü és felfogásu alkalmazása volt az, mely régóta sok panaszra és sűrűlódásokra adott alkalmat. A közelebb lefolyt zsinat, hová egyházkerületünk is utasítá e kérdés megoldását, végét óhajtván vetni a felmerülő kellemtlenségeknek: correctivumúl, a kijelöléssel együtt, a lelkészek minősítését és az egyházak osztályozását látta jónak törvénybe iktatni. Mennyiben fog ez intézkedés célravezetőnek mutatkozni, azt az idő mutatja majd meg, s azon gyakorlatban fog csak nyilvánulhatni, mely ezen törvény practicus alkalmazása folytán fejlődik ki.

Engedje meg azonban a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés, hogy becses figyelmét kezdetben már zsinati munkánk fénypontjára irányozzam. — Egyházi életünknek legégetőbb baja mindig az volt, hogy az önsegély, létezésünk ezen eddigi nemes alapja, a viszonyok kedvezőtlen hatása folytán, sohasem fejlődhetett ki közöttünk oly mérvben, mely egyházaink, lelkészeink s tanítóink sokszor siralmas helyzetén gyökeresen javithatott volna. — A debreceni zsinatnak jutott azon valóban fontos feladat megoldása, melyért évek óta legjobbjaink hiába küzdöttek: a debreceni zsinat volt az, melynek buzgó képviselote, támogatva egyházunk több tagja által, letette alapját az egyetemes egyház közpénztárának. A lelkesedés, a protestáns egyház áldozatkészségének kiapadhatlan forrása újra megnyilt; az ősök dicső példáját a késő utódok követték, s amint az eddigi ajánlatok mutatják — s hiszem, hogy az ezutániak méginkább mutatni fogják — oly anyagi tőke fog egyházunk részére összegyűlni, mely hivatva lesz annak virágzóbb létet, dicsőbb jövőt biztosítani azon multnál, mely teljes vala küzdelmekkel és lemondással, sanyarúsággal és nélkülözésekkel. — Legyen szabad itt megemlítenem az áldozatkészségnek néhány lélekemelő példányát! Ott, hol áldozatkészségről van szó, egyházunk életében, mint mindig, úgy most is Ragályi György segédgondnok úr nevét kell, mint első ajánlattevőt, kitüntetnem; az ő nemes kezdeményezését a közpénztár megalkotásában sokan követték, nemcsak egyházunk férfiai, vezérlő oszlopai közül, hanem a buzgó nők is megértették azt; azok tehát, kiknek kezökbe van letéve egy jobb jövő reménye, s akiknek szívében emelkedik a valódi hitbuzgóság oltárának örökkön égő tüze. Oly nevek, mint Böszörményi Róza és özvegy Hegyi Mihályné úrhölgyeké, egyházunk nőtagjainak mindenkor követésre méltó például szolgálnak; ők a valódi diaconissák azok, akikben az Urnak kedve telik.

Méltóztatik arra is emlékezni, hogy az egyházkerületek püspökei és főgondnokai azon megbízást nyerték, úgy az egyházkerületek, mint legközelebb a zsinat részéről is, mikép, tekintve a mostani mozgalmas időket, figyelemmel kísérjenek minden oly nyilatkozatot, tényt vagy intézkedést, mely bárhonnan eredve, egyházunk érdekeit érintené, s amennyiben közvetlen teendők szüksége forogna fenn, saját belátásuk szerint haladéktalanul működjenek is mindig. Ezen megbízásban az illetők híven eljárta a testvér evang. egyház megbízottjaival egyetértőleg. S örömmel említhetem fel azon testvéries viszonyt, mely a két prot. felekezetet, minden alkalommal a legmelegebb kötelékekkel egyesíté; mely örvendetes körülményt egyházkerületünk is bizonynyal úgy üdvözölheti, mint egy szebb és jobb jövő zálogát.

Az egyik igen fontos, még mindig függőben levő kérdés, mely egyházunkat közelebről érdeklí: az eléggé ismert illetéktelen keresztelés és anyakönyvelés sérelmes ügye. Mi ebben most már másodízben nyújtottuk be kérelmünket az országgyűléshez. Hogy mennyire szükséges az 1879. 40. t. c. 53. §-ának szabatosabbá és világosabbá tétele egy új törvény által, mutatják az egymástól eltérő bírói ítéletek; most legközelebb is, a királyi tábla elmarasztalta a hivatolt 53. §. alapján az illetéktelenül keresztelő kath. lelkészt, a legf. curia büntető-tanácsa pedig felmentette, mégpedig oly indokolással, mely a büntető törvénynek nemcsak az idézett 53. §-át, hanem az 1868. 53. t. c. ide vonatkozó intézkedéseit is kivetkeztette erejéből. Ezen körülmény reánk nézve annál fájdalmasabb, mert a kormányok, a legrégebb időktől fogva — még a Bach-féle is — mindig jogsérelemnek tartották az eféle illetéktelen kereszteléseket, s mint ilyenek bírálták el azokat.

A másik igen fontos ügy volt, melyben közös eléterjesztést tettünk a minisztériumhoz, a

kath. lelkészek azon törvénytelen követelése, hogy protestáns felek is fizessék az ó papi illetékeiket, azon birtokok után, melyek azelőtt katolikus kezekben voltak. E tekintetben az 1790. évi 26. t. c. világosan szól, s ha a minisztérium nem ezen törvény rendelete szerint fog ez ügyben eljárni, szükséges lesz az országgyűlés eleibe vinni az ügyet.

Hátra van még, hogy szóljak arról is: mi állást foglaltunk mi el, szemben a legközelebb beadott középiskolai törvényjavaslatokkal. Az országgyűlési közoktatási bizottság saját kebeléből egy albizottságot nevezett ki, azon utasítással, hogy amennyiben szükségesnek látja, hallgassa meg, pædagogiai és kormányzati tekinteteből, egyrészt a szakférfiakat, másrészt azon felekezetek megbizottait, melyek az országgyűléshez és a kormányhoz ez ügyben elébb már kérelmet nyújtottak be. Meghivatott ez alkalommal a magyarországi római kath. egyház feje is, s egy előkelő érsek nyújtá be a római kath. egyház kívánalmait magában foglaló emlékiratot a jelzett bizottságnak, melyet aztán hosszú sora követett az erdélyi római kath. status, az egyesült és nem egyesült román és szerb metropoliták s patriarchák, a tanító szerzetes-rendek s az erdélyi szász evangélikusok kérvényeinek, kik, egytől-egyig a protestánsok autonom szervezetére hivatkozva, foglalták el, szemben a cultus-minister által beadott törvényjavaslattal, saját álláspontjukat.

Mennyiben szolgálhatott és szolgálhat, jogos vagy legalább opportunus hivatkozási alapul más felekezeteknek az 1790. t. c., mely törvény országgyűlésileg becikkelyezve, reánk nézve még ma is azon közjogi alap, melyen áll iskolánk autonómiaja: nem vitatom; valamint azt sem, hogy egyik vagy másik vallásfelekezet mily közjogi állásban van tényleg az államhoz és kormányhoz, az iskolákra nézve: egyszerűen csak azt említem fel, hogy báró Radvánszky Antal, ágostai egyetemes felügyelő s én egy közös emlékiratot adtunk be az országos albizottsághoz, s élőszóval is kifejtettük egyházunk közjogi álláspontját. S különösen az általam benyújtott egyetemes nyilatkozatunk a miniszteri törvényjavaslat 6-ik fejezetére vonatkozó pontjai ezek:

1. Vegye figyelembe az albizottság azon memorandumot, melyet az evangélikusok nevében benyújtottunk s fontolja meg komolyan a törvényjavaslat tárgyalásánál az abban bőven kifejtett elveket.

2. Nyisson a két evang. felekezet számára, ide értve az erdélyi reform. egyházkerületet is, külön fejezetet s iktassa be abba azon alaptörvényeket, melyek a két evangélikus felekezeteknek autonómiáját biztosítják.

Nem kívánván bővebben belebocsátkozni a memorandumunkban eléadottakra, abból csak két pontot emelek ki.

1. Mondja ki a törvény, hogy bár kötelesek a felekezetek középtanodái is mindazon tárgyakat felvenni, melyeket a törvény meghatároz és azokat annyi osztályban és évfolyamban tanítani, de a tanrendszert, tantervet és tankönyveket az illető felekezeti hatóságok vannak jogosítva elkészíteni és a tanítás és tanulás módját, szabályzatát és rendjét meghatározni; kéri tehát memorandumunk a 77. §-t is formulázni. Ily értelemben vették a közoktatás azon szabályzatát (*coordinatio literariae institutionis*), melyről az 1791. 26. törvényeikk emlékezik, mindjárt keletkezése után, s ily magyarázatot adott annak maga azon királyi leirat is, mely 1819-ben a helytartó-tanács útján közöltetett a két evang. felekezettel.

2. A további pont, melyet fel kívánok említeni memorandumunkból, a legfelsőbb felügyelet, *suprema inspectio*; erre nézve ahoz ragaszkodtunk, hogy maradjon meg ennél jövőre is az eddigi, törvényes erőre emelkedett törvényes gyakorlat (*legalis usus*), mely az 1791. 26. törvényeikk alapján életbelépett, és amelyet, maga a legfelsőbb felügyelő-hatalom személyes képviselője, a királyi felség, 1819-ki leiratában inaugurált, nem kívánván egyebet, mint azt, hogy a két evang. felekezet, iskoláinak tanügyi állapotáról időnként részletes kimutatást terjeszzen fel a helytartó-tanács útján. Ezen joggyakorlatnak ad kifejezést a törvényjavaslat 87. §-a és ez elegendő is. Ezen részletes kimutatásból a kormány tárgyilagosabb és hivebb értesítést nyerhet az iskolákról, mint a minőt tehetnének a kormány iskolafelügyelői, kik évenként egyszer vagy kétszer jelenhetnének meg az iskolákban. Ez,

amint egyrészt kellő garanciát nyújt az államkormányoknak, hogy iskoláink meg fogják ütni azon mértéket, melyet a törvény azon iskolák elé tűz, melyek a kormány közvetlen rendelkezése alatt állanak, ugy másrészt maguknak a felekezeteknek is teljes megnyugvást szerez. Épen ezért a 88. és 89. §-kat a javaslatban kihagyandónak véltük, mint amelyek az iskolák autonom jogába belevágnak és a controversiának legfőbb tárgyai voltak. Ezt annál inkább véljük kívánhatni, mert a reform. felekezet azon iskolahatóságot, mely iskolái felett a felügyeletet gyakorolja, beiktatta ujlag a közoktatás azon szabályzatába is, melyet legközelebb a zsinat kiegészített s mely a legfelsőbb helybenhagyás alá van terjesztve. Ezen kormányzó hatóság oly férfiakból alakittatik, kik kellő paedagogiai és szakképességgel bírnak.

A mi a miniszteri törvényjavaslat többi részleteit illeti, azokra nézve ajánlottuk az albizottság figyelmébe a memorandum ide vonatkozó egyes pontjait és az 1790. 26. §-ban foglalt, részünkre biztosított autonom jogaink szemelött tartását. A mi már a vázolt albizottsági tanácskozásokat illeti, méltóztattak tapasztalni, hogy igen sokan, a középiskolai törvényjavaslatnak az országos közoktatási bizottságban történt elbukását igen kedvezőtlenül itélték meg; ámde a mi álláspontunk mindaddig, mig az 1790/1. 26. törvényeikk érvényben van s mindaddig, mig a felekezetek közti viszonyosság, a jog és méltányosság alapján, az 1848. 20., 2., 3. §-ai értelmében rendezve nincsen, más nem lehet, mint azon alaptörvény, mely egyedüli biztosítéka protestáns egyházi és iskolai életünknek. Az is igaz, a mit a közoktatási miniszter úr legközelebb kifejezett egy országgyűlési bizottság előtt, hogy mig az alapok és alapítványok jogi természetének kérdése meg nem oldatik, helyes és méltányos alapon, oly középoktatási törvény nem készíthető, mely minden jogos igényt kielégíthetne; mert azt, hogy mi reformátusok ohajtjuk rendezve látni középtanodáinkat, bebizonyítánk az által, hogy mi e tárgy zsinati kész munkálatunkat immár felterjeszténk jóváhagyás, illetőleg megerősítés végett a koronának!

Kötelességem ezzel összefüggésben felemlítenem azt is, hogy sárospataki főiskolánk egyik érdekes tanárának, Orbán József úrnak, az alapok és alapítványokról irt műve, mely az országgyűlés tagjai közt is kiosztatott, miután elébb a Protestáns egyházi és iskolai lapban megjelent, méltó feltűnést keltett. Vajha e fontos kérdés tisztázását az elfogulatlan elmék előtt elősegíthetné.

Ezek voltak azon érdekesebb mozzanatok, melyeket vázolni kötelességemnek tartottam; s ennek tehetségem szerint megfelelvén, magamat nagybecsű bizalmukba ajánlva, a mai gyűlést megnyitottnak nyilvánítom.

3. Majd elnök, szuperintendens olvasá föl, az egyház és közoktatás terén a lefolyt egyházi év alatt történt fontosabb eseményekről s az időközben sürgős intézkedést igénylő ügyeknek általa történt elintézéséről, továbbá egyházaink s iskoláink szelemi és anyagi állására vonatkozó statisztikai adatokról szóló jelentését, amint következik:

Főtiszteletü egyházkerületi közgyűlés!

Tizenhatodik évi jelentésemet van szerencsém ez alkalommal előterjeszteni; mindenikben igyekeztem a valóságnak megfelelőleg jelezni, egyházi, iskolai életünk, közigazgatásunk állását, körülményeit, aszerint, amint azok évenként előtűnedeztek. Olykor-olykor rámutattam a bajokra, hiányokra, javulást eszközölő módokra, reformokra is, melyek iránt a főtiszt. egyházkerület bölcs és éber figyelmével többször megajándékozni is méltóztattott. Ezen éber figyelemnek köszönhetni azt, hogy ezen jó nagy idő, 15 év lefolyása alatt, egyházainkban a jó rendet, a békét, egyetértést fentartanunk sikerült; s ha egyházi életünket oda fejleszteni nem lehetett is, hová óhajtottuk volna: a folytonos küzdelem közt, melyet egyházi s iskolai autonomiánk védelme körül folytattunk, s ezen idő alatt és és még most is folytatnunk kell, a folytonos szűkséggel és szegénységgel birkózva, melyet hazai nyomasztó körülményeink is neveltek, legalább egyházaink s iskoláink iránti szeretetünket, áldozat-

készségünket el nem veszítettük. Legyen hála azért a gondviselésnek! A főtiszt. egyházkerület örökös atyai figyelmének, úgy hiszem, sikerülend a naponként nyomasztóbbá váló körülmények közt is módokról gondoskodni, hogy egyházi életünk hanyatlásnak ne induljon, sőt lehetőleg emelkedjék.

Midőn e reménynek kifejezést adok, épitem ezt részint azon tapasztalatokra, melyeket a legközelebb lefolyt egyházi év folytán magam észleltem; részint az egyházmegyéből hozzám beküldött adatokra. Ezek arról tesznek bizonyosságot, hogy úgy az egyházmegyei, mint az egyházkerületi kormányzásoknak, a jó rend, az egyházak úgy szellemi, mint anyagi érdekeinek előmozdítása végett tett intézkedései, általában az egyházakban kellő tisztelettel s figyelemmel fogadtatnak; egyházi s iskolai épületek javítása, habár áldozattal is, legtöbb helyen eszközöltetik; a hívek áldozatkészsége, a nehéz idők dacára is, meghozza adományait az úr oltárára. Az egyháztartás más ágaiiban is, minők a lelkész-tanítók fizetésének behajtása; az egyházi, iskolai épületek tűzelleni biztosítása; egyházak, lelkészek, tanítók földeinek művelése; ott, hol ez kötelezve van, a gyermekek iskoláztatása — kevés kivétellel — jó rendben van. Mindezek külső jelei bár a vallásos életnek, de tények, melyek népünk jóakarataról beszélnek és tanuskodnak.

Az egyházi élet kedvező jelenségei közé sorozhatók az egyházak kebelében létező békésebb viszonyok is. Egyházmegyénként alig 1—2 egyházban vannak ezek megzavarva; a béke helyreállításán az egyházmegyei kormányzások ezekben is erélyesen munkálkodnak. Legtöbb vitás kérdéseket meritenek fel az egyházak kebelében, a lelkészi s tanítói földek utáni adók; ezeknek kik által való fizetése. Elő fogom terjeszteni az e tárgyban feljelentett eseteket.

A lelkészek, tanítók, presbyteriumok legtöbb helyen lelkiismeretesen igyekeznek megfelelni kötelességeiknek; az ily jó igyekezetet szükségesképen áldás koronázza, s talán sikerülend ennek, több hanyatlásnak indult egyházunkat a végképeni elszegényedéstől s elpusztulástól megmenteni.

Ezen egyházi életünkről általánosságban elmondottak igazolásául, szabad legyen rámutatnom különösen azon adakozásokra, melyeket a hívek kegyelete a lefolyt évben is lerakott az egyház és vallás oltárára, s azon építkezésekre, melyek az egyházak áldozatkészségét nagymérvben igénybevétték.

I. Az abauji egyházmegyében.

a) Adakozások:

Csányban a hívek Isten dicsőségére 4 frtot adományoztak. H.-Zsadány a főtiszteletű egyházkerületnél levő adósságát kifizette; ezen egyháznak pedig az ottani községi bíró 1 frtot adományozott. A bárcái egyháznak Berzeviczi Egyed 15 frtot; Acsai Katalin és Tóth Erzsébet pedig egy-egy frtot adtak. A kassai főgondnok, tek. Mesko Sándor, egyházm. tanácsbíró úr, ezen egyház részére egy nagyszerű végrendeletet eszközölt. Győrökén a hívektől Isten dicsőségére 35 frt. 50 kr. gyűlt össze. Kemencén az úrasztalára Czizaviczki Anna egy díszes kendőt adott. Szinyén Isten dicsőségére 6 frt. 5 kr.; Kemencén 3 frt. 60 kr. gyűlt össze. Beszterben a hívek Isten dicsőségére 41 frt. 90 krt; Vajkócon pedig ugyanilyen célra 20 frtot adományoztak. Bozsvának, Maurer Gusztáv telekkönyvvezető úr, az iskolai alap gyarapításához 10 forintot; az egyháztagnak pedig munkadíjából 13 frt. 10 krt adtak. Ugyancsak az itteni hívek, az erdőt és legelőt terhelő adó fejében 21 frtot fizettek önkéntesen. Vilyban a templomi szószékre Szabó Istvánné egy 10 frt. értékű terítőt adott. Pálházának, gr. Károlyi Sándor ő méltósága, az iskolatetőzet javításához 10 darab tölgyfagerendát, 20 db. szarufát és 30 db. lécet adományozott. Nyiriben a hívek 6 frt. 69 krt adakoztak önkéntesen az egyházra. Szesztán, tiszt. RácZ Józsefné, szül. Fodor Mária asszony, 1 frtot; Jakab András 1 frtot; Gazsi Mária asszony pedig egy kékalapu, feketevirágú kendőt az úrasztalára. Ugyancsak itt az egyház hívei az egyházi rét s föld művelésével 245 forintot eszközöltek az egyháznak. Láncon Hangácsi Juliánna egy fekete selyem virágos kendőt adott az úrasztalára. Szurdokon a hívek önkéntes ajánlat folytán 121 frtot raktak össze, a tanterem felszerelése és rendbehozása végett. Nagyidán Orosz Istvánné 1 frtot; Varga Pál és Kis Csáji István 2—2 frtot;

Varga Istvánné 70 krt adakoztak Isten dicsőségére. Buzinkai lakos, Ducsay Jánosné és ifju Restei Andrásné 1—1 frtot, szintén arra. Miglécen a hívek 4 frt. 50 krt raktak össze az egyház szükségének fedezésére. H.-Petrinek, mint szegény leányegyháznak, temploma felépíthetésére 200 frtot kegyeskedett adományozni király ő felsége. Cécén Kozma István és neje Ternyei Zsuzsanna, egy megyszínü, arannyal hímzett atlasz-teritöt ajándékoztak az úrasztalára. Tekintetes Meczner József, egyházmegyei tanácsbíró úr pedig, a cécei lelkészi fizetés javítására 10 frtot adott. Fonyonak kassai lakos, római kath. vallásu, Schiffbeck Mátyás úr, 80 frt. értékü, díszes tölgyfa alapon álló márvány úrasztalt; Widder Ignác, vilmányi lakos, haszonbérlo pedig 2 frtot adott. Göncön Fazekas István főgondnok, orgona-alapra 100 frtot; Meczner József, egyházmegyei tanácsbíró úr, iskolára 100 frtot; Szathmáry Miklós országgyűlési képviselő 15 frtot, Ducsay Rezső T.-Németiből 10 frtot; Debreczeni Lajos, helybeli gyógyszerész 5 forintot; egy magát megnevezni nem akaró nő 5 frtot; Diemansberger Károly 5 frtot; Miklós Dániel és neje 2 frtot ajándékoztak. Az egyháztagek pedig, tehetségeikhez képest, kisebb-nagyobb összeggel járultak az iskolaépítéshez. Szemerén a toronyfedéshez gróf Pallavicini Adolf örgróf 30 forinttal járult. Csenétén Tóth Erzsébet szegény cseléd úrvacsorával élő gyermeke az úrasztalára egy virágos selyem-kendöt adott. Bátorban Sziklai Ede úr az egyház javára 15 frtot adott; Vendégly Gábor úr pedig 1000 db. akász-, 800 db. kőriscsemetét ajándékozott az egyház erdőjének befásítására, mely 32 frtot képvisel. Fügödön Mikola József egyházi 6 frtot adott az egyháznak. Devecserben az egyháznak Csoma József főgondnok úr 123 frt. kiadást engedett el; Dienes János úr pedig, felügyelő-lelkészi díjából évenként 10 frtot ígért és adott; Csoma József főgondnok úr, a szegény gyermekeknek tankönyvekre 5 frtot adományozott. Szentandrásan Gömöri Lászlóné az úrasztalára egy szervétát adott. A szikszói ref. kórháznak, Tomoron lakott özvegy Kiss Andrásné 156 frtot hagyományozott. Az ongai ref. egyháznak Kraj Jónás izraelita 3 frtot; Nagy Imre gazdatiszt 9 frt. 40 krt; Franeczki János toronyépítési alapra 1 frtot adott. Bereten Szalai Antal úr, elhunyt neje, Szemere Erzsébet asszony emlékére, egy Tunisban szövetett, Bécsben ékitett, két félméter széles bársony-posztó teritöt adott az úrasztalára; Bogoly Józsefnő egy fekete posztó úrasztali teritöt ajándékozott. Mint leégett egyháznak, király ő felsége 100 frtot; a hollandi pénztár 20 frtot; az államsegély 55 frtot; az abauji ref. egyházmegye 26 frt. 19 krt; Csoma István úr 10 frtot; Bazsó Imre úr 1 frtot; Szöke Károly úr 5 frtot; Külkei Nándor úr 2 frtot voltak kegyesek adományozni. Bogoly Lajos úr pedig egy betegségében megígérte, hogy a templom zsindeyezésére 50 frtot fog adni. A baktai egyháznak Tóbiás János főgondnok úr diófából két perselyt csináltatott; Csoma József úr pedig az iskola részére 3 frtot adott. Selyeben a paplak körüli kerítéshez Péchy István úr ágasokat adott, az alakult magtárhoz 50 forinttal járult; ugyanarra a hívek 18 frt. 50 krt adtak. Kupa magtárt alapított 17 köböl gabonával és 12 frt. 50 kr. pénzzel. Tomoron a templom szépítésére Kiss Andrásné, szül. Szücs Mária asszony által hagyományozott 160 frt., s ugyanő általa az úrasztalára és a szószékre hagyott 20 forint befizettetett. A pányoki leányegyház részére, a templomi rendes ülőszékekhez a nagy-lelkü nagys. Melczer római kath. család 100 frt. értékü famennyiséget adományozott. Végre, mindezeknek becses ragyogványu koronájául, hálás tisztelettel emlitendő az is, hogy az abauji ref. egyházmegyében önhibájok nélkül hivatalképtelenné vált lelkészek gyámolítására, nagys. Teleky Péter, egyházmegyei tanácsbíró úr, zsinati összes napi díjait, 130 frtot, alapítványul letette.

b) Építkezések:

Kassa a mult évben épületek javítására 238 frtot fordított; a paplakon két szobát újonnan festetett; a temetőben két nyári lakot 100 forinton megvett. Györke temploma tetejét felerészben újonnan fedette. Szinye, temploma fedelének északi részét újonnan fedette; iskoláját kideszkáztatta. Kemence, temploma tetejét egészen kijavította. Böödben a lelkészi és tanítói lakok előtt rácsozott kert kerített; a parochia szobái újonnan ki lettek deszkázva. Beszter, temploma nyugoti oldalát

13 frt. erejéig javította. Zsujta, temploma fedeleztetését bevégezte. Telkibánya a templom nyugoti oldalát 300 forint költséggel újonnan fedette, a tanítói lakon csűr, kamarát, istállót új fedéllel látott el. N.-Bozsva a lelkész udvarán 30 öl, a hívek saját akaratukból, kerítést állított, melyhez a szükséges fát tek. Paluzsa Géza főgondnok úr adományozta. Vágás a lelkészlakon takarékkonyhát állíttatott. Vily a lelkész csűrét újonnan fedette, 15 öl vesszőkerítést húzatott. Radvány a templom északi oldalára 3000 zsidelyt veretett. Pálháza önálló iskolát, kamarát építtetett, az iskolát kideszkáztatta. Kajata vett $\frac{1}{4}$ kültelki állományt 250 forinton, árát kifizette s magára iratta. Nyiri a lelkészi telken egy egészen új csűr, a paplak előtt egy csinos tornácot építtetett. Abaujvár az egyházkerületi pénztárnál levő 500 frt. adósságát egészen kifizette. Csécs templomát 171 frt. 50 kr. költséggel újonnan fedette. Szepsi a lelkészlak oldalszobáját újonnan kipadoztatta, 645 frt. adósságot törlesztett. Péder az iskolába új asztalokat és székeket készíttetett, három új egyházi könyvet kötött. Láncon a lelkészi csűr 36 frt. erejéig javíttatott. Restén az iskola többnemű iskolai eszközökkel, 32 frt. erejéig felszereltetett. Szurdokon a lelkészi lak nyugoti oldala új falat nyert. Nagyidán a lelkészlak körül 25 frt. értékű javítás eszközöltetett. Szinán a lelkészi csűr újonnan fedetett, melyhez a hívek 300 zsúppal járultak; a lelkész- és tanítólakon 150 forint értékű javítás tétetett. T.-Németi lelkészlakát újjáteremtette, tetőzete északi részét újonnan fedette, a két első szobát kideszkáztatta, új ajtókat, ablakokat, meleg konyhát csináltatott és rendeztetett be, a külső tornácot bedeszkáztatta; a templom tetejét tetemesen javíttatta, mely javítások 240 frtba kerültek; 65 ölnyi sövényt fonatott s a lelkészlak udvarán 6 öl hosszú palánkot húzatott; a lelkészlak két első szobáját a lelkész úr saját költségén kifestette. H.-Büd a tanítói laknál egy 80 frtba került szalmafedelű csűr építtetett. Perén a templom 600 forinton felüli költséggel újonnan fedetett. Céce a lelkészlaknál levő sertésólakat haszonvehetőkké tette. Korlát 236 frt. költséggel a paplakon nagyszerű átalakítást tett, az eddigi konyhaszobát lakszobává alakította s meleg konyhát építtetett. Fonyban a templom belseje kimeszeltetett, a paplak cserépfedele kijavíttatott, a tanítói laknál a sertésól újból fedetett. Gönc egy díszes, célszerű fitanítólakot és tantermet építtetett 3000 frt. költséggel. B.-K.-Újfalu a templom körül 3 öl kőfalat húzatott. Szántón a templom körül az egyháztagnak adományából 65 öles kőkerítés építtetett, mely körül Csorba Sámuel egyháztanácsos fejtett ki kiváló buzgalmat; az egyház borházát új tetővel látta el, s az előirányzott költségen felül költött. Novaj az egyházkerületi özvegy-árvatárba 150 frt. adósságát kifizette. Szala a hívek 120 frtnyi önkéntes adakozása, a lelkész kétévi tanítói díj átengedése folytán, 500 forint erejéig egy 12 öles tanítólakot építtetett. Szemere a toronytetőt új alakban, 220 frtig újból fedette. Litka a templomfedél egy részét újonnan fedette, a torony alá új talpfákat tétetett. Csobád templomát kivakoltatta, de az ismét lehullott az eső és fagy miatt. K.-Kinizs az iskolaterembe 30 frtos kőszén-kályhát vett s rendes ürhelyet készíttetett. Szikszón a rectoriális pince újonnan zsidelyeztetett; a kisebb fitanítólak istállója és a leányiskola északi oldalának felerésze szintén újonnan zsidelyeztetett. Lében a lelkészlak leégvén, szalma helyett zsidelylyel fedetett be, mely 320 frtba került. Alsó-Vadászon a lelkész- és tanítólak körül 180 öl hosszú, deszka- és rácskerítés tétetett; a lelkészlaknál új pince ásatott; az új leányiskola kideszkáztatott.

II. Az alsóborsodi egyházmegyében.

a) Adakozások:

Miskolcon özvegy Kalauz Sámuelné az alsó-papszeri parochia melletti pusztatelek megvásárlására 300 frtot adományozott; ugyanő az egyházi szegények menházára 10 frtot. Néhai Margo Emilián, görög keleti lelkész, a menházra 25 frtot, a ref. gimnáziumra 150 frtot, a tanári nyugdíjra 25 frtot. Átányon Fáy László főgondnok, Papszász József emlékezetére 150 frtot alapított (hazafias, népies s vallásos irányu díszkötésű könyvek beszerzésére), melynek kamatai a legjobb tanulók közt lesznek kiosztandók. Gelejen öreg Fekete György, vallásos lelkétől indítatva, az egy-

háznak egy 100 forintos kötelezvényt ajándékozott. Mező-Keresztesen tisz. Bornemisza József úr az egyháznál 50 forintos alapítványt tett, oly kikötés mellett, miszerint nevezett tőkeösszeghez és kamataihoz száz évig semmi körülmények közt nem nyulhat az egyház. Néhai Fekete András az egyháznak 100 forintot adományozott. Zsércen tekintetes Horváth Sándor úr, az építendő toronyhoz szükséges kemény fát kiszolgáltatta; egyszersmind 15 forintot is adott az egyháznak. Kis-Győrben Csenge Károly 10 frt. adománya, ifj. Bordás Istvánné és M. Csenge János 1—1 frt. adománya, Barsi Sámuel volt bíró, büntetéspénzekből 10 frt. Nagy Barsi Istvánné, egy selyemkendőt 3 frt. értékben az úrasztalára, özvegy Bihari Jánosné, a szószékre egy 6—8 frt. értékű selyem terítéket. Ónodban mélt. gróf Andrássy Manó úr 11 drb. értékes régiségekért 5000 frt. s készítettett az egyháznak 1 drb. értékes kelyhet és 1 boroskannát ezüstből, arannyal bevonva. Oszlárón az egyház elhunyt b. e. főgondnoka, Kovács Márton, az egyház részére 194 frtot oly célból, hogy az évi kamatjaival felnövekedve, hagyományozó emlékére egy új harang öntessék. H.-Bábán tisztelendő Somodi János úr nője, szül. Bay Mária asszony, az egyháznak ajándékozott egy úrasztali terítőszőnyeget s ezenkívül a szószéket zöld posztóval vonatta be.

b) Építkezések:

Poroszlón a hívek áldozatkészségéből egy magtár alapított, mely áll 58 köből terményés 37 frt. készpénzből. T.-Nánán egy fiiskola és tanítói lak építettett 12,000 frtig, melynek törlesztésére az egyházkerülettől 5000 frtot vett fel az egyház. Átányon egy 1615 frtba került célszerű magtár épült a lelkész és az egyház részére. Egy lakház is vétetett az egyház által 671 forintért. Gelejen a leányiskola, melynek fundusát az egyház 640 frtért vásárolta — belső felszerelés nélkül — 2000 frtba kerülve, felépült. H.-Bábán egy új istálló melléképületekkel együtt.

III. Az alsózempléni egyházmegyében.

a) Adakozások:

Bodrog-Olasziban Lónyai Ödönné Pázmándi Vilma ő nagysága, a szószékre egy zöld bársony aranyrojtú terítőt, s az úrasztali készletekhez egy fehér selyem arannyal tört kendőt s egy aranyrojtú zöld posztóterítőt ajándékozott; férje, Lónyai Ödön úr, a papi s tanítói földék után eső egyenes adótartozást kifizette; Tóth Zsuzsánna, Gáspár Istvánné az egyház szőlőjét saját költségén metszettette s kapáltatta. Erdő-Bényén Kónya András, lelkész a Ferenczi-féle alapítványhoz 50 frttal járult. Simán Breitenbach Péter özvegye a simai egyháznak 10 frt. értékű úrasztali terítőt adományozott. Sárospatakon a múlt évben alakult nőnövélde javára Ardey Károlyné szül. Baksai Erzsébet, lelkész-özvegy 30 frtot; Boronkai György Cékéről 5 frtot adott, az egyház részére történt összes adakozás 81 frt. 68 kr. A pataki egyház, szintén az esztergomi alakuló ref. egyháznak, egy már régiségénél fogva is igen értékes úrasztali poharat s terítőt ajándékozott. Vison özvegy Karakó Istvánné, Berei Zsuzsánna a templom megrongált alapfalazatát saját kövéből 30 frt. erejéig kijavíttatta. Tisza-Lúcon Dezső István az úrasztalára két nagy selyem-kendőt adományozott 18 frt. értékig. Megyaszón Dubán Lipót, ujjvilági kasznár, iskolai célokra 20 frtot; Körmöczy Ferenc, helybeli egyháztagnak szintén 20 frtot; Gulyás Benő, fitanító ugyancsak 20 frtot adományoztak. Nagyságos Gräffi József úr az egyháznak 7 frtot; Gräffi Györfi Róza bárónő az úrasztalára egy értékes terítő-szőnyeget ajándékozott. Kis-Dobszán t. Török József úr az egyház javára 5 frtot, s a községi bíróság a katonaság beszállásolására fizetett 19 frt. 90 krt szintén az egyháznak ajánlotta fel; főtiszt. szuperintendens úr által házassági felmentvény címen 10 frt. adományoztatott az egyháznak. Csánalos, míg a templom felépítéséhez megkívánt pénzüsszeg ki nem lesz teremtvé, minden egész bért fizető házaspár évenként 5 frt. fizetésre kötelezte magát (= 400 frt.). Hernád-Németiben Bartha Dániel iskolai könyvtárra 2 frtot adott. Kesznyétenben t. Zsolnai Gyula úr neje egy esinos keresztelési edény-takarót ajándékozott. Szadán Miskolcon elhunyt szadai születésű Nyakó András,

varga-mester 100 frtot az egyház, 100 frtot külön az iskola javára oly célból hagyományozott, hogy évenkénti kamata a szegényebb sorsu iskolás gyermekek tankönyveinek beszerzésére fordittassék. Báj on a templom- és paplak fedelezése kijavításához az egyháztalok 113 frt. 15 krral járultak. Csobaj on közmunkával szerzett 76 frtot ajánlottak fel az egyháznak; t. Győri Ferenc ú r 17 frtot; t. Jehovics Sándor ú r, ki különben görög kath. egyház híve, népiskolai könyvekre 5 frtot adományoztak. Ladányban ifj. Bényei Miklós és Sári Borbála házastársak egy úrvacsorai, mintegy 24 frt. értékű ezüstkelyhet adományoztak; P. Sári Miklós és neje pedig a templomban faragott kőből úrasztalát készíttetett 30 frt. értékig. Tarcalon több egyháztalok az egyházi szőlők javítására közel 30 frt. értékű munkát teljesítettek. Mádon a szőlőmives társulat gyűjtéke tőkében 376 frt.; az egyház szőlője munkáltatásához egyesek összesen 80 férfi napszámmal járultak. Monokon Lovass Györgyné az egyháznak 70 frtot; Tállyán ugyancsak az egyház javára t. Szabó Miklós ú r 50 frtot adományozott. Vajdácskán tek. Bódogh Károly egyházmegyei tanácsbíró az iskolának az új mértékeket s Magyarország térképét adományozta. Nagy-Kövesd szőlő szakmány-munkával 180 frt. keresetüket egyházuk javára ajánlották. Király-Helmec perselypénzből bevett múlt évben 20 frtot. Ricse templomteteje kijavításához eddigelé 1400 frtot gyűjtött; Isten dicsősége címen több egyesek 8 frt. 50 krt adományoztak. Lácán ugyanily címen 16 frt., mint szinte Karcán is 16 frt. gyűlt be. Szentesen az új iskolára Báró Sennyei Pál ő nagyméltósága 50 frtot; Pilisy Ferdinánd egyházmegyei tanácsbíró 10 frtot; t. Meczner Béla ú r radi földbirtokos 5 frtot adtak, s a főtiszteletű egyházkerülettől ugyan-e célra 55 frt. segílyt nyert; az egyháztalok pedig ez építkezéshez kivetés útján 714 frttal járultak. Összesítve az itt kimutatott adományozás 4274 frt. 23 kr.

b) Építkezések:

Sárospatakon a lelkész külállományi épületein javítás tétetett 60 frt. erejéig. B.-Keresztúr 200 frtígg költekezett, pusztuláshoz közelgett temploma rendbehozására s tetőzete kijavítására. Harkányban a paplak fedélzete felerészben újból zindelyeztetett s udvara új palánkkal vétetett körül; iskola felszerelésre 15 frt. fordittatott. Tisza-Lúcon a parochia körül 144 frtígg építkezés történt. Báj on templom és paplak fedélzete kijavítottatott 211 frt. értékig. Ondon az iskola új fedélzet alá vétetett, az egyes hívek önkéntes adományozásából zsúpszalmával. Erdő-Bényén Kónya András lelkész a paplak utca felőli részén csatornát, s a pitvar előtt csinos tornácot készíttetett 25 frt. erejéig. Szada a gesztelyi határban levő tagbirtokán 450 frt. értékig gazdasági épületet emeltetett, s az iskolánál új istállót építtetett 256 frt. erejéig. Vís a romlásnak indult iskola falazatát s tetőzetét kijavíttatta. Karcsa országos hí rü templomának mennyezettel s ülőszékekkel ellátása s beldiszítésére, valamint egy parochialis csúr felépítésére 600 frtot adott ki. Nagy-Kövesd 250 frt. kiadással templomát újonnan zindelyeztette s kimeszeltette. Örös meleg konyhát állíttatott be a paplakon 46 frt. költséggel. Nagy-Géres temploma cink-fedélzete kijavítására 140 frtot fordított. Bacsckán Abaházi András saját költségén egy kőből faragott úrasztalát készíttetett. Lelesz a célbavett építendő új templom helyiségeül a lévitai lak szomszédságában 80 frtért szerzett meg egy arra alkalmas területet. Szentes új tantermet s tanítói lakot építtetett 1200 frt. költséggel. A pénzértékben kimutatott építkezési összes kiadás 1881. évben teszen 3725 frtot.

IV. A felsőborsodi egyházmegyében.

a) Adakozások:

Szent-Jakabon Tóth András jegyzőkönyvet s ládát csináltatott az egyháznak. Szakácsiban Juhász Borbála végrendeletileg hagyott 40 frtot. Almási Miklósné az úrasztalára egy terítőt ajándékozott. Lakon egyházi célokra a lelkész 17 frt. 75 krt adott. Hegymegen Vécsei István ú r az úrasztalára és szószékre díszes terítőt ajándékozott. Nyomáron Tamás Mária az úrasztalára egy kendőt. Boldván Szathmáry Király Pál ú r egyházi célokra 15 frt. 66 krt adományozott. Vámoson

néhai Máriássy László úr iskolai célokra 50 frt. alapítványt tett. D.-Horvátban Sárkány Kornél úr a templomszentelés alkalmára 1 hordó bort, Lenkey Pálné asszony 1 frtot, Ruszkai Jánosné Kállóból 3 frtot, Liskai János és neje Gál Erzsébet 5 frtot, Kovács Jánosné a templomi szószékre egy szőnyeget és egy rojtot ajándékoztak. Szendrőben Csik Lászlóné, szül. Pap Lidia asszony az úrasztalára egy kék selyem asztalterítőt és a szószékre egy szőnyeget ajándékozott; gróf Csáky Istvánné ő méltósága pedig több szegény elárvult gyermek ruháztatása és iskoláztatásáról gondoskodott. Borsodon néhai ns. idősb Pap Józsefné az egyház részére 80 frtot hagyományozott. Edelényben a magtár gyarapítására a lelkész 5 köből gabonát adott. Kondón Mokri Barna esendbiztos úr 10 frtot, a lelkész 5 frt. 50 krt adtak. Varbón a lelkész 12 frt. 30 krt az egyháznak, s 40 darab könyvet az iskolai könyvtárnak adományozott. Radistyánban Fodor István az egyháznak 5 frtot. Lászlófalván ifj. Madarász György bíró és Madarász István gondnok, az egyház részére egy új anyakönyvet készíttettek. Szentpéteren id. Losonczy Károly úr 15 frtot, a járásbíró 12 frtot és Kurcz János városi bíró 2 frtot adtak. Alacskaán Ragályi György, egyházmegyei segédgondnok úr 10 frtot, Szentiványi Miklós úr 25 frtot, Hamvai Aladár úr 5 frtot, Hamvai Aladárné és Farkas Ábrahámné ő nagyságaik együttesen 25 frtot, Miklós Gyula főgondnok úr az iskolához 8 frt. 50 kr. értékű gerendát, Ragályi Miklós úr ugyanahoz 9 frt. értékű 600 drb. téglát, Reho János segédlelkész, Kis József, Kakucsi István egy-egy frtot és Ragályi Gyula úr büntetéspénzből 3 frtot adományoztak. Berentén Szepesy Gyula úr a lelkész udvarán fennálló szekerszínhez a szükséges faneműeket, a lelkész a szín fedézetére szükséges zsúpot, a lelkész neje pedig az úrasztalára egy fehér abroszt ajándékoztak. F.-Barczikán a lelkész, büntetéspénzből 4 frtot adott. S.-Kazinczon Rajcsuk Juliánna egy úrasztali terítőt. Ecsegen Kazinczi András 20 frtot, a lelkész 12 frtot adományoztak. Velezden többen 11 frt. 50 krajcárt. Barcán Csikász György az úrasztalára egy abroszt. Szilváson egyházi célokra többen 15 frtot. Dédesben 65 frt. 44 krajcárt. Visnyón 15 forintot. Mályinkában 2 frt. 50 kr. Tardonán 1 frt. 60 krajcárt adtak. Nyekésenben Juránszky Jozefa úrnő az úrasztalára egy értékes kendőt ajándékozott.

b) Építkezések:

Rakacca-Szenden a lelkészlak kijavított. Alacska az iskolaépületet új fedéllel látta el. Ecsegen új díszes paplak épült, 2666 frtból. Bánhorváton a templom körül kisebb javítások tétettek. Bánfalván a lelkészlak mellett egy kút épült. Mályinka templomát részben zsindeleyztette s csürt épített. Dédes a templomon nagyobb mérvű javításokat eszközölt.

V. A felsőzempléni egyházmegyében.

a) Adakozások:

A deregnyői egyházban nagyságos Lónyay Gábor úr, mint első években, úgy legközelebb is 50 frtot adományozott a lelkészi földbirtok adójának fedezésére; szeretett leánya pedig: Lónyay Klotild Olga úrnő, mult évben történt férjhezmenetele alkalmából, mintegy annak emlékeül, 50 frt. alapítványt tett, oly végből, hogy annak kamatai szegény iskolás gyermekek részére szükségglendő taneszközök beszerzésére fordíttassanak. A kis-bárii egyházban özv. gr. Vay Károlyné szül. Lónyay Ida ő méltósága, a lelkészi javadalom megszilárdítása céljából, pár évvel ezelőtt szándékba vett földbirtokvásárlás eszközölhetése tekintetéből, 840 oszt. ért. frtot; Kazinczy Péter-féle egyházi alapítványt még a mult évben; legközelebb pedig, lelkészi fizetésül általa megajánlott 60 frt. fajaruléki váltságdíjnak tőkéjét: 1000, összesen tehát 1840 oszt. ért. frtot hocsátott az egyházmegyei kormány rendelkezése alá, mely összegen az egyház, netán szükségglendő némi hozzájárulásával, egy 36 holdas szántó földterület megvásárlásának keresztülvitele épen most van munkálatban. A szalóki leányegyházban célba vett iskolaépítéshez Lónyay Gábor úr 18 darab tőfát adományozott deregnyői erdejéből, mely adomány által a legjobb minőségű épületfa, s téglavetéshez nagymennyiségű tüzfakészlet birtokába jutott az egyház. Ugyancsak a Lónyay udvar, a homonnai alakuló egyházra 33

oszt. ért. frtot adományozott. Valóban a vallásos buzgalmáról ismert Lónyay család áldozatkészségének e szép jelei, méltók közelismerésre! Nevezett leányegyház felsegéléséhez járultak még: néhai Tamáska András egyháztag 150 frt. értékű, két darab kötvény és egy köblös szántó föld hagyományozásával; végül a garanyi egyház hívei, kik a birtokukban levő Almásy-féle kastély falaiból a kőnek ölét csak 60 krjával adták az építendő iskolához. Nagy-Ráskán Szilágyi Sándor málcái körjegyző az iskolások részére beszerzendő tankönyvek- és írószerekre 12 frtot adott, illetve a szükséges taneszközöket maga beszerezte; ugyanott Csörgő János, egyháztag az úrasztalát egy selyemkendővel ékesíté. Lasztomérban Kutas Mihály az egyházra 16 frtot hagyományozott, s többen együtt Isten dicsőségére 58 frtot adakoztak. Morván Stépán Gábor, málcái földbirtokos, mint nevezett egyház főgondnoka, a mult évi visitationalis költségeket a fizetésektelen egyházért 20 frtban utólagosan kifizette; továbbá egy egyházi iratszekerény készítésére 5 frtot adott; közvizsgák alkalmával a gyermekek között 6 frtot osztott ki és az egyházi pénztárt ismét 20 frttal ajándékozta meg. Bodzás-Ujlakon özvegy Hornyák Györgyné a szószékre terítéket adott. A homonnai alakuló egyesült prot. leányegyházban az egyháztagok úrasztali készletek beszerzésére 200 frtot adományoztak. Ezenkívül Komár Adolfné úrnő és Csengery Piroska, az egykori Csengery József sárospataki tanár leánya, Durcsinszky Gyuláné asszony az úrasztalát szép terítéssel látták el. Ugyanitt a hívek által templomépítésre ajánlott 1487 frtból befizettetett 641 frt., s a hazabeli hitrokonoktól begyűlt ez ideig 1136 frt. 51 kr. E szerint 1777 frt. van templomépítési alap gyanánt takarékpénztárilag elhelyezve. Isten dicsőségére történtek még adakozások, és pedig: a garanyi egyházban 80 frt. 70 kr. Az adakozók között felemlítendő idősb Varga András, ki 50, Varkonda Pál, ki 5 és özvegy Szabó Jánosné, ki 3 frt. 40 krral járult fent kitett összeghez. Szürnyegen 30, Imregén 8 frt. 74 kr., Vásárhelyen 11, Bánócon 26, Málcán 19 frt. 58 kr., Haridicsán 9 frt. 20 kr., Bodzás-Ujlakon 14 frt. 20 kr., Kiszteben 7 frt. gyűlt.

b) Építkezések:

A kis-ráskai egyházban egész új iskola épült kő- és téglanyagból, zindelyfedéllel ellátva, 1100 frt. költséggel. Az építkezés gyors és célszerű keresztülvitelénél nagy érdeme van Stépán Gábornak, aki, mint az egyháznak akkori gondnoka, a szükséges előlegezéseket sajátjából teljesítette, s most is jótállólággal még 680 frtig hordozza az egyház terhét. Nagy-Ráskán iskolaépítés van munkálatba véve, melyhez mostanig anyagbeszerzés 200 frtig tétetett. Szalók, Bánóc szintén iskolaépítés körül fáradozik. Lasztomérban a lelkészlak falazatai ujonnan vakoltattak; deszkakerítés építettett és a lelkészlak első szobájába egy öntött vaskályha vétetett. Morván a templom Stépán Gábor közbenjárásával új zindelyfedéllel lett ellátva, 210 frt. költséggel. Málcán a roskatag esür már e tavaszon átépítettett 80 frt. költséggel. Ezen építkezéshez Stépán Gábor főgondnok 100 darab fenyőléccel járult. Bodzás-Ujlakon az iskolaudvaron 90 frtnyi kiadással istálló építettett; a paplakon pedig több rendbeli javítások eszközöltettek, melyek kiadásai fedezéséhez a hívek gabonagyűjtéssel járultak. Garanyban toronyépítés van munkálatba véve. A kis-azari egyházban tanterem és tanítólak épült. A templom a főt. egyházkerület által adományozott 59 frttal jó karba hozatott. A lelkészi esürös kert nagyobbitása végett egy 2 vékás belhely vásároltatott, melynek 300 frtot tevő árát Szemere József úr volt kegyes kifizetni. Végül pár évvel ezelőtt egy kétváltozatu templomi orgona vásároltatott. Gercselyben a lelkészlak kipadoztatott, kőszekérszín épült, a esür kijavitva, az istálló kivakolva lett.

VI. A gömöri egyházmegyében.

a) Adakozások:

T. Borbély László úr a darnyai iskolaépülethez 6 darab talpfát, Gr. Berchtold Richárd úr pedig 8 darabot ajándékozott. Jánosiban Pálkovács Miklós és neje Bán Erzsébet, Isten dicsőségére 25 frtot adtak, Szilassy Gyula úr a feledi egyháznak és a tanitónak, mint a mult évben,

úgy most is 25—25 frtot ajándékozott. G.-Kisfaludban Vincze Krisztina, Vincze Judit és Novák Karolina a pap- és szószékeket fekete kázmérszövettel vonatták be. Zeherjén ifj. Budai Jánosné, szül. Koós Zsuzsánna, az úrasztalát egy szép selyemkendővel diszesíté. Rimaszombatban Huszt Andrásné végrendeletileg hagyott az egyháza 400 frtot, a gimnáziumra 600 frtot. Zsún Sára szintén hagyott az egyháza 10 frtot, a rimaszombati egyház derék algondnoka, Szabó József, 50 frt. gondnoki tiszteletdíját az egyház javára — most is mint a mult évben — visszaajándékozta. Balogon a hívek köz munkából 80 frtot szereztek s adtak az egyház javára. Naprágyban Szabal János egyháztanácsos, megboldogult kedves leánya emlékére az úrasztalára egy értékes selyemkendőt adott, a szószéket pedig posztóval vonatta be. Recskén Malik Zsuzsánna, ág. hitv. cselédnő, Isten dicsőségére 2 frtot ajándékozott. Kövecsesen Lukács Béla úr egyházi célokra 10 frtot adott; Kruppa Józsefné, kerepeci illetőségű cseléd asszony pedig a szószékre adott egy szőnyeget, míg viszont Fűrjes Jánosné posztóterítővel ékesítette föl az úrasztalát. Hubón Hubay György, iparkertül 100 □ öl területet ajándékozott az iskolának. Tornallyán újabb áldozatot hozott az énekkar Isten oltárára, a hátuljátszó orgonát 50 frt. költséggel előljátszóvá alakíttatván. Ugyanitt adott Hámos Antalné asszonyság 20 frtot, Kerekes Istvánné, r. kath. nő 5 frtot, a takarékpénztár 10 frtot, mások kisebb összegekben 11 frtot, összesen 46 frtot egyházi és iskolai célokra. Hanván egy névtelen jóltevő iskolai célokra adott 50 forintot. Susán Léhi Márton ígéretet tön, hogy egész életén át ellátja az úrasztalát borral karácsony ünnepében. Zsípben Fáy Viktor főgondnok úr, ki a paplak építésekor oly jelentékeny áldozatkészséget tanúsított, az épülendő iskolához is felajánlotta a szükséges faanyagot, úgyszintén a téglaegetéshez megkívántató tüzfát. Turpis Viktor tanító 34 véka életrestanciáját szintén e célra ajánlotta fel, Farkas Ábrahámné, szül. Ragályi Etelka asszony egy ezüst keresztelő-medencét és egy ezüst poharat ajándékozott az egyháznak. Bátkában Bornemisza László úr az iskolaépítéshez 1000 drb. téglát ajándékozott. A.-Szuhán az építkező egyházat Ragályi Gyula úr 50 frttal segítézte. Zubogyon több kegyes adakozó — köztük Mártha Ferenc káplán — 24 véka étellel gyarapította az egyházi magtárt. Aggtelken a mult nyáron az írók és művészek meglátogatván a baradlát, Bercsényi Teréz kisasszony és Bors Mihály esztergomi tanár egy-egy aranyat ajándékoztak a legjobban tanuló iskolás fiúnak és leánynak. A vályi iskolának Groo Vilmos tanfelügyelő úr egy számoló-gépet adott. G.-Szkaroson az Isten dicsőségére tett önkéntes adakozások összege 80 frt. Ifj. Somkúti Andrásné, szül. Istók Juliánna egy-egy szép kendőt ajándékozott a gicei és nasztraji úrasztalára. Pelsőcön Hámos László orsz. képviselő úr az egyház által fentartott óvodára 50 frtot adott; nagy. Szentpétery Sámuel lelkész úr, kedves leánya menyegzője alkalmából, 188 drb. vallásos irányu könyvecskét és 40 drb. bibliai jeligével ellátott képecskét adott át a tanító uraknak, a gyermekek közt való kiosztás végett. Beretkén Isten dicsőségére adakoztak: Mogyoródi Istvánné 5 frtot, Hovanyecz Dezső római kath. gazdatiszt 10 frtot, Kardhordó Aladár 1 frt. 10 krt., Bélik László 1 frtot, Zula Márton 2 frtot, Pálfresik Jánosné 2 frtot és egy csinos úrasztali terítéket. Csoltón Fodor István 1 frtot. Bejében következő adakozások és ajánlások tétettek: Csemniczki Pálné, szül. Szepessy Anna asszony holta napjáig borral látja el a szent asztalt, Batta Sámuel szolgabíró úr 5 frtot adott vizsga alkalmával a szorgalmasabb tanulók jutalmazására. Oldalfalvában néhai Csíszár Benedek e leányegyháznak hagyományozott 100 forintot. Pongo László oldalfalvi lakos, élte végeig kenyeret és bort ad az úri szent vacsorához. Pongo Lászlóné, Csíszár Teréz és nővére Csíszár Mária, runyai lakos 30 frtos kötvényt ajándékoztak az oldalfalvi egyháznak. Ugyancsak Pongo Lászlóné az úrasztalára fehér csipkeszegélyű zöld posztót ajándékozott; Bódi Lászlóné, Lipták Borbála a szószéket kékszinű ezüstszegélyes kelmével díszíté föl. Zsórban Csizmadia József egyházi gondnok ezen hivatalának ideje alatt az úrvacsorához szükséges kenyeret és bort ajándékul adja, Mike Andrásné, Erdélyi Zsuzsánna egy nagy zöld selyemkendőt adott terítőül az úrasztalára. Berzéten a paplak tetőjének újítására 227 frt. önkéntes adakozás útján jött össze.

b) Építkezések:

Harmoccon az egyházi épületek ez évben is javítottak. Darnyán az iskola-épületen javítás történt. Feleden az iskola-épület kijavított. Zehernén az iskolai melléképületek jó karba hozattak mintegy 130 frt. költséggel. Rimaszombatban az egyik paplakon 800 frt. értékű átalakítások tétettek. Balogon az egyházi épületeken javítások történtek. Tamásiban az iskola jó karba hozott. Susán tantermet építettek 150 frt. kiadással. Radnótnban az iskola 800 frt. kiadással célszerűen átalakított. Zádorfalván a paplak alatti kert alján végig erős és igen díszes rácsozatos kökerítés vonatott 300 frt. költséggel. A-Szuhán az új paplak udvarán egy 134 frtba került nagy istálló épített. G.-Szkároson a paplakon új istálló épített 200 frt. kiadással. Bejében az őstemplom teljesen átalakított s belől díszesen kifestetett 500 frt. költséggel, a tanítói lakon a lényegesebb hibák kijavítottak, célszerű egyházi szekrény készített. Otrókocsban az iskola alkalmas ülőpadokkal látott el, istálló s baromfi-ól épített 500 frt. erejéig. Berzéten a paplak új tető alá vétetett 410 frt. kiadással.

VII. A tornai egyházmegyében.

Adakozások és építkezések:

A komjátii iskola kipadoztatott s templomi székekkel látott el; Várady Károly úr a pádimentom alá 4 darab tölgyfa-gerendát adott. Ugyancsak a komjátii hívek Isten dicsőségére 6 frtot adtak. Ugyanott Pongrácz Bálint, róm. kath. komjátii illetőségű földbirtokos úr, néhai nénye, Pongrácz Ferencné, született Horkovics Terézia úrnő emlékére, adományozott az iskolának 50 frtot. A b.-vendégii egyházban a confirmandusok közül Isten dicsőségére adakoztak Benkő Katalin 2 frtot; Balás Lidia 1 frtot; Balás István 1 frtot; Balás Borbála 1 frtot. A h.-ardói leányegyház számára özv. Pogonyi Lajosné egy 130 frtról szóló kötvényt adott, melyet ő, mihelyt az kifizettetik, 150 frtra pótolandó ki, melyen egy harang lesz öntendő. Zsarnón az iskola-terem kipadoztatott, templomi székekkel látott el s téli ablakkal, egyes emberek kegyes adománya folytán. Ehez járultak Koós József úr róm. kath. a maga részéről 31 frttal. Birságpénzekből ugyanő adott 36 frtot; Farkas Gyula úr adott az iskolának két térképet; Csiszár István úr a szegény iskolások számára 81 darab tankönyvet; ugyanő 2 frtot; Várady Pál 2 frtot; Fegyel Gyula úr róm. kath. 3 frtot; Zsarnay Albert úr a templombani diktálás kiküszöbölhetése alkalmából zsoldárookra 4 frtot; egy társaság 15 frt. 30 krt. A testgyakorláshoz ajándékoztak Farkas Gyula két darab, Fegyel Gyula 3 darab, Zsarnay Bertalan 2 drb, Várady Pál 1 drb tölgyfa gerendát. A t.-ujfalusi leányegyház egy leendő iskolai belső fundust vett 250 frtéért. Tornáról t. Csiszár István ügyvéd s egyházmegyei táblabíró 48 frt. áru tankönyvet osztott szét, részint az iskolalátogatói körébe tartozó, részint más iskolák szegény gyermekei közt. Szádelőben ugyancsak Csiszár István úr 2 frtot adott iskolai fali-táblákra. Az áji leányegyház hívei, egy az egyház javára gyümölcsözendő magtár alapjául, 17 köből gabonát adtak össze. Barkán Gallay Lajos az úrasztalára egy kendőt ajándékozott. Isten dicsőségére gyűlt 6 frt. 50 kr. Jabloncán Gecs Mártonné asszony az úrasztalára egy fehér abroszt ajándékozott.

VIII. Az ungi egyházmegyében.

a) Adakozások:

A tűz által károsult kis-dobronyi egyház egyházi épületei kiépítésére a Foncière pesti biztosító-intézet a teljes biztosítási összeg, ezenkívül a b. e. Horváth Mária alapítványából nyert egyházmegyei segély 300 frt., és a ft. egyházkerülettől nyert 55 frt. segély fordított; ezenkívül e célra adakoztak: Nagy Ágnes, Úr Gáborné eszenyi lakos 1 frtot; Benkő Antal kis-geőci lakos 1 frtot. Csapban Isten dicsősége címen az egyháztagnak adakoztak 28 frt. 50 krt, és munkatétel által kerestek az egyház javára 60 frt. 12 krt. Szalóka i egyházban az egyház javára a hívek fuvarral

kerestek 236 frt. 60 krt. Eszenyi egyházban a paplak bekerítésére Erdőhegyi Barna községi szolgabíró 18 frtot küldött. Továbbá a némethoni Gusztáv Adolf-egylet ajándékba küldött egy chinai ezüst, belől aranyozott kelyhet, egy chinai ezüst s belől aranyozott egy literes kannát és két úrasztali tányért szintén chinai ezüsből; ugyanitt Kovács Juliánna, Kádas Józsefné 2 frtot adományozott. Záhonyi egyházban Csengery Erzsébet, Urbán Mihály lelkészné az úrasztalára egy kékszinü gyapjuszövet terítőt ajándékozott. Kis-Geöci egyház részére Ócsváry Jánosné nagy-geöci lakos 1 frtot adott. Tarnóci egyház részére egyes egyháztagok 6 frt. 30 krt adományoztak. Minaji egyházban Simon Istvánné kereknyei lakos egy zöld posztó szószék-terítőt adott, valamint Ház Jánosné ungvári lakos egy sárga virágu cérna úrasztali abroszt. Kis-Ráthi egyházban a hívek Isten dicsőségére 9 frt. 75 krt adományoztak. Szürthei egyházban Kovács Károly egyházi főgondnok a templom tornyainak bebádogoztatásához 80 frttal járult. Az egyház hívei fafuvarozással az egyház javára 90 frtot kerestek, s egyesek Isten dicsőségére 13 frt. 50 krt adományoztak. Helmei egyházban egyes hívek 11 frtot adtak. Ungvári egyházban a paplak külszépítésére Makay Dániel lelkész 25 frtot adományozott; ugyanitt özv. Sóvári Pálné, szül. Démüt Mária elhalván, az ungvári egyháznak végrendeletileg 4500 frt. értékű házat hagyományozott. Nyarádi egyházban az egyház javára egyes hívek 12 frtot adtak. Ptruksai egyházban 15 frtot; ugyaninnen Jakab Erzsébet, Huszti János özvegye, a szelmenci paplak építésére 5 frtot adott. Palágyi egyházban egyes hívek 11 frtot adtak. Pallói egyházban egyes hívek 9 frt. 60 krt, és néhai Bódi Zsuzsánna hajadon az egyház javára 20 frtot hagyományozott. Bátfai egyház részére Dudás Mária, Kis Pál özvegye, sislóci lakos 1 frtot adott. Botfalvai egyházban Varga Istvánné, Gödör Borbála az úrasztalára egy 80 frtos bádog-kannát ajándékozott. Vajkóci egyház részére Felföldy Ödön gondnok 15 frtot adott. Csicséri egyház részére, ott birtokos de kassai lakos, Kofmann József ügyvéd úr, minden évben fizetendő 10 frtot ajánlott, az első évit le is fizette. Bési egyház részére Novotny Ferenc róm. kath. uradalmi erdész 10 frtot adott, s az egyház egy gyámtalan árva gyermeket sorba kosztol, ruház és taníttat. Vajáni egyházban egyesek 3 frtot adtak. Moksai egyházban Szálka Mária egy 7 frt. értékű díszes szőnyeget ajándékozott az úrasztalára. Kaposi egyházban egyes hívek 18 frtot adtak. Bajánházi egyházban Isten dicsősége címen 18 frt. 70 kr. Bezői egyházban 57 frt. Zahari egyházban 35 frt. Jenkei egyházban 50 frt. Kereszti egyházban 7 frt. Reviscsei egyházban 33 frt. Solymosi egyházban 25 frt. Pályini egyházban 27 frt. Szeretvai egyházban 7 frt. egyesek által adományoztatott. A jenkei egyházban Ibrányi Lászlóné, szül. br. Vay Lizinka úrhölgy, ajándékozott az úrasztalára egy tömött fehér rojtos remekül himzett nagy abroszt, ezen felirattal: „Én vagyok az életnek kenyere, aki én hozzám jő, semmiképen meg nem éhezik.“ Reviscsén szintén az úrasztalára Vincze János egy selyem-kendőt ajándékozott.

b) Építkezések:

A mult 1881-ik év augusztus 6-án tűz által nagymérvben károsult kis-dobronyi egyház, a biztosítási összegből, az egyházmegyétől nyert 300 frt. és a főtiszt. egyházmegyétől kapott 55 frt. segélyből, a hívek igyekezete és áldozatkészsége hozzájárulásával, a templomot vas-, a tornyot kúp alakban zsindelettel ellátta; a paplakot vakgerendázattal, széles tornáccal ellátva, zsindelettel fedte; ezenkívül istállót és csürt építtetett zsindelettel; a tűzben megghasadt kisebb harang újra öntés alatt van, az öntést László Lajos, jóindulatáról ismert kis-geöci harangöntő, ingyen teljesíti; az iskolát, tantermet széles tornáccal s egy kis szobával bővitve, zsindelettel alá vette. A nagydobronyi egyház egy egészen új, az igénynek megfelelő 6 szobából álló nagyobb szerű paplakot kőalapra téglából, zsindelettel, és egy leányiskolát egy segéd tanítói lakszobával ellátva fából, zsindelettel építtetett. A nagymérvű építkezésnél kitüntetendő buzgalmat fejtettek ki a lelkész és segédlelkész, továbbá az egyház főgondnoka, Hidi János, és algondnok ifj. Badó János. A szalócai egyház templomát és tornyát kivakoltatta s meszeltette, a paplak tornácát kőalapra állítva, oszlopokkal

ellátta, a pitvart üvegajtóval meleg konyhává alakította. Az eszenyi egyház paplakát teljesen felépíttette. A szürthei egyház temploma két tornyát bebádogoztatta. A tarnóci egyház temploma belsejét berendeztette, új karral s célszerű díszes padokkal s úrasztalával ellátta, 236 frt. költséggel. A ptruksai egyház templomát 106 forint költséggel bezsindelyeztette. A gálócsei egyház fából szalmafedéllel istállót építtetett. A vajáni egyház iskoláját átalakította, új gerendázattal s új padokkal ellátta, a tanító pitvarát meleg konyhává változtatta, szobájába új kályhát vett, összesen 110 frt. költséggel. A mokcsai egyház templomát szószékkal s festett padokkal ellátva teljesen felszerelte. A zahari egyház templomához épített új tornyát bádogtető alá vette. A jenkei egyház új paplak építéséhez követ és fát fuvarozott. A lucskai egyház iskoláját tetővel ellátta.

Ily jelentékeny s valóban szép összegek adományozásában jelentkezett egyházmegyénkint az áldozatkészség a lefolyt évben is. Örvendetes jelensége ez annak, hogyha itt-ott a társadalmi mostoha viszonyok miatt s a csapásos évek súlya alatt lankad is a vallásos buzgóság; ma híveink nagyobb része tudva, érezve azt, hogy az ő áldozatkészségök az a kútforrás, melyből egyházainknak táplálkozniok kell: meghozzák időnkint áldozataikat, s így mind az, amit egyházi életünk állapotáról általánosságban elmondottam, megközelítő képe a valóságnak.

Népiskoláink körül tett haladást mult évi jelentésemben is kifejeztem, ma sem jelenthetek mást, mint azt, hogy e haladás folyvást észlelhető. Úgy az egyházi, mint polgári hatóságok sürgetései megtermik az iskoláztatás terén gyömöleseit. A kir. tanfelügyelő urak is naponkint több-több elismeréssel nyilatkoznak iskoláink legnagyobb része felől. Van jelenleg egyházkerületünk területén összesen 437 iskola 509 tanítóval. A többi adatokat az egyházkerületi népiskolai választmányunk fogja betérjeszteni.

A mult egyházi évben a már jegyzőkönyveinkbe iktatott halálozási eseteken kívül az abauji egyházmegyében elhaltak: Kovács János garbóc-bogdányi lelkész, egyike volt legidősebb lelkészeinknek; Takács Endre vajkóci lelkész, ki ifjonta, alig 3 évi lelkészkedési után hunyt el. A tanítók közül Osváth Bertalan alsó-vadászi leánytanító, elmeháborodás miatt hivatalképtelen lett.

Az alsóborsodi egyházmegyében elhaltak: Sára Sándor kis-tokaji; poroszlói, egy évig szolgált lelkész, Papp József. Tanítók közül: az alsó-zsolcai, Gál Antal.

Az alsózempléni egyházmegyében elhalt: Kovács János h.-németii lelkész, veterán lelkészeink egyike.

A gömöri egyházmegyében elhalt: Szentpéteri József lelkész, ki 5 évig szolgált lelkézi hivatalában dicséretes buzgósággal; szegény állapotban maradt neje, árvái és egyháza gyászolják kora halálát.

Az ungi egyházmegyében elhaltak: a kaposi lelkész, Kása Endre és a lucskai lelkész, Petrás János.

Végre, hogy befejezzem a gyászesetek sorát, mély megindulással kell jelentenem méltóságos Bernáth Zsigmond úrnak, az ungi egyházmegyének 21 éven át buzgó és lelkes s.-gondnokának halálát, ki serdülő ifjúságától kezdve, élte késő estvéjeig, hű öre, oszlopa volt a prot. autonom szabadságnak, hű és lelkes fia hazájának; megérdemli, hogy egyházkerületi történelmünk- s egyházkerületi jegyzőkönyvünkben egy külön lapot szenteljünk emlékének. Meghalt Horváth Antal egyházmegyei ügyvéd.

Következik, hogy számot adjak röviden azon ügyekről is, melyek közvetlen szuperintendensi hivatalom körében intéztetvén el, mint sürgős közigazgatási ügyek gyűléseink jegyzőkönyveiben helyt nem foglalnak. Ezen ügyek száma 1512-re megy. Nem mondhatom, hogy mind nagyfontosságúak voltak; de ha egy jól szerkesztett gépben a legkisebb rúgó is fontos, bizonyosan fontosaknak kell lenni egy erkölcsi intézet öszhangzó igazgatásában, az ügyek elintézése körül minden szálaknak. A hivatalos körömben előfordult 1512 hivatalos ügyet erőm s tehetségem szerint igyekeztem elintézni lehető gyorsan és pontosan.

Az előfordult tárgyakra nézve 212 miniszteri leiratot vettem: iskolai ügyekre vonatkozó volt 135, egyházi ügyekre vonatkozó 32, katonai ügyekre 17 s házassági ügyekre vonatkozó 28; ezekben tiltott rokonsági és sógorsági esetekben köttetni szándékolt házasságokhoz felmentvények adattak, és pedig 12 esetben a felmentvényi díj elengedése, 16 esetben díjfizetés mellett. A minisztérium által megszabott díjak azon egyházak iskoláinak javára adattak, mely egyházakban a házassuló felek laktak. Nevezetesen a kis-kövesdi egyháznak 10 frt., a dorogmai egyháznak 10 frt., kis-dobszai egyháznak 10 frt., serkei egyháznak 10 frt., hevesi egyháznak 20 frt., sajó-keszii egyháznak 40 frt., szalai egyháznak 20 frt., gejeji egyháznak 10 frt., pányoki egyháznak 10 frt., vadnai egyháznak 10 frt., felső-lánci egyháznak 15 frt., szürthei egyháznak 10 frt., pelsőci egyháznak 10 frt., sajó-hidvégi egyháznak 20 frt. Összesen 195 frt.

Ő cs. és apost. kir. felsége, magánpénztárából következő egyházak részére méltóztatott legkegyelmesebben segílyt adományozni, ajánlatom folytán:

A bereti iskolának 100, tiszatokaji egyháznak 100, pető-szinyei egyháznak 200, körösi leányegyháznak 100, hernád-petrii leányegyháznak 200, szádellői egyháznak 200, zeherjei egyháznak 100, összesen 1000 frtot, mely összegek általam az illető egyházaknak elküldettek s nyugtáztattak. 3 egyház részére: a szádellői, szútori és imolai egyházak részére könyöradományok gyűjtésére a magyar kir. belügyminisztériumnál engedélyt eszközöltem.

A segéd-lelkészi hivatalra kibocsátottam 32 vizsgázott egyén közül 16-ot. Tábori lelkészszé kineveztetését eszközöltem 14 segédlelkésznek.

Mint a pénzügyi választmánynak s egyházkerületi számvevőszéknek egyik elnöke, tisztelettel jelenthetem, hogy elnöktársammal s a pénzügyi választmány többi tagjaival a ft. egyházkerület befolyt pénzeit szabályszerűen elhelyeztük biztos helyekre. A számvevőszéket folyó évi ápril 18-án megtartva, ennek általam előterjesztendő jegyzőkönyvéből kitűnik, hogy Bakos Antal világi pénztárnok úr által kezelt pénztárakba mennyi pénz folyt be és adatott ki kamatra. Kitűnik az évi számadás eredménye. Kis Károly dékán úr hosszas betegsége s még most is tartó gyengélkedése miatt nem számolhatott még. Örömmel jelenthetem, hogy papi özvegy-árvatárunk egy 1000 frtos tőkéje, mely az aláírás megtagadása miatt veszendőben volt, ügyessége, szorgalma s nm. főgondnokunk kellő informatioja folytán perútján biztosított. Általában egyházkerületi pénzügyeinkről megnyugvásúl jelenthetem, hogy a mostoha időkhöz képest a kamatok nagyrésztben befolytak, és hogy tőkéink, egy pár régebben vigyázatlanúl kihelyezett tőkén kívül, kellően biztosítva vannak.

A dékáni számadások megvizsgálását, mihelyt a dékán úr egészsége engedi, teljesíteni fogja a számvevőszék, s jegyzőkönyvét erről is betérjesztendem.

Szorosan egyházi ügyeinkről szóló jelentésemet nem zárhatom be, főtiszt. egyházkerület, a nélkül, hogy pár szóval meg ne emlékezzem azon epochalis eseményről, a zsinatról, melynek úgy lefolyásáról, mint eredményéről egyházi közönségünk kellően értesült annak idején, a zsinati tudósítás s a hazai hírlapok útján. A zsinat lefolyása komoly s autonom egyházi testületünk méltóságához illő volt. Eredménye nem mindenben felel meg egyházkerületünk nézeteinek, ohajtásainak, de bizzuk a gyakorlati életre az alkotásokat, majd megrostálja azokat; a nem életre valók kihullanak az idő s gyakorlat birálatának rostáján s másokat állit azok helyébe egy újabb zsinat. Előbb-utóbb az fog érvényesülni, a mi célos s életre való. Egyházkerületünk megbízott képviselői megtették kötelességeiket: védték híven az egyházkerület elvi álláspontját; azonban, mint alkotmányos életben szokott s mint kell is történni, a többség akarata emelkedett érvényre. Óhajtásunk csak az lehet, hogy a törvények, melyeket az 1-ső alkotmányozó magyar ref. zsinat alkotott, eszközöljék ev. ref. egyházunk jólétét s virágzását.

Felsőbb iskolai intézeteinkről is jelenthetem, hogy ezek feladatuknak az ifjuság nevelése s oktatása körül híven megfeleltek. Sárospataki főiskolánk körében a szentpálnapi zárvizsgák alkalmával az osztályokat meglátogatván, jó eredményt tapasztaltam.

A miskolci gimnáziumnál a vizsgák vezetésében személyesen résztvevén, ott is jó eredményel találkoztam. A rimaszombati egyesült gimnázium ez évben az ágost. szuperintendens úr felügyeleti körébe esik.

Sárospataki akadémiánkban volt a lefolyt iskolai félévben 111 theologus, 42 jogász, összesen 153 akadémiái hallgató. A gimnáziumi növendékek létszáma 525, a progimnáziumi növendékek száma 25. Az állami képezdében van 42 ref. képezdész növendékünk.

A miskolci gimnáziumi növendékek létszáma 450.

A főiskolai számvevőszék a szokott időben megtartatott; a főiskolai bevételek és kiadások összevetése szerint az 1881-ik évi eredmény kedvezőbb a mult évinél, amennyiben, mint a számvevőszék jegyzőkönyvének ide vonatkozó pontjaiból látni fogjuk: maradvány a különböző pénztáraknál 8035 frt. 75⁵/₆ kr. Ebben ugyan van az év végén ki nem helyezett 4815 frt. 46 kr., mely befolyt tőkéből maradt fel; azonban ezen összegnek mielőbbi kikölcsonzését határozatilag meghagyta a számvevőszék, és így még ezen tökeösszegnek kikölcsonzése után is van 3220 frt. 25⁵/₆ kr. maradvány, mely egyrészen a kint volt régibb kamatok nagyobb mérvű befolyásának tulajdonítható.

Végre az egyházkerületi leányneveldéről tesztek még pár szóval említést: ezen intézetnek létszáma a megelőző években volt létszámra ismét felemelkedett, dacára annak, hogy a felügyelőválasztmány intézkedése folytán ezen iskolai évben már kisebb növendékek nem vétettek fel. Az egyházkerületi elnökség útján ezen tanintézetre kibocsátott ívek még nagyobb részben nem érkeztek be, úgy, hogy a felügyelő-bizottság legközelebb felszólítást fog intézni ezen ívek beadása iránt a közönséghez. Az eddig befolyt íveken az évi ajánlások s alapítványok összege 5975 frt., ehez 6275 frt.; az egyházak által e célra tett ajánlások is naponkint szaporodnak. Legközelebb az abauji egyházmegye esperese adta be az íveket az egyházmegyéből, s kevés kivétellel minden egyház ajánlott a leánynevelde részére több-kevesebb összeget.

Bezárom, főt. egyházkerületi gyűlés, jelentésemet ez intézetre nézve, azon örvendetes tény felemlítésével, hogy a hazai nevelésnek általában, különösen a nőnevelésnek egy lelkes barátja, tek. Ferenczy Lajos úr, ki mint a sárospataki főiskolának egykori növendéke, ezen tanintézet iránt is kitünő jelét adta elismerésének és hálájának, midőn 2000 frt. alapítványt tett főiskolánkra; most nemes lelkének még fényesebb bizonyítványát adta, midőn 10,000 frtot, úgyszólván fáradságos élte munkássága gyümölcsét tette le a nevelés szent oltárára, alapítványul adván ezen összeget leányneveldénknak, oly módon, hogy míg él, ennek 7⁰/₀ kamatját ő használhassa; ezen 10,000 frtot ő maga igen biztos helyre kölcsönözvén ki, ugyancsak 7⁰/₀-re nagys. Vecsey Oláh Károlyné ő nagyságának, ki biztosítékul több darab nagyértékű papirosokat is tett le s adott által nekünk a felvett töke biztosítékául, u. m.: 1 drb 1000 frtos magyar általános biztosítási részvényt, 2 drb 500 frtos ugyancsak ily részvényt, mely részvényeknek cursus szerinti értéke jelenleg 3800 frtot tesz; 3 drb 100 frtos nyiregyházi takarékpénztári részvényt, értéke összesen 300 frt.; 4 drb budapesti fővárosi takarékpénztári részvényt, értéke egy részvénynek a cursus szerint 552 frt., összesen 2208 frt.; az egész biztosíték 10,108 frt. Ezen biztosítékul letett értékpapirosok mellé van csatolva a fent tisztelt kölcsönvevőnek kötvénye is.

Azt hiszem, főt. egyházkerületi gyűlés! hogy ez oly nagyszerű és fényes alapítvány, miszerint megérdemli annak nemeslelkű adója, hogy neve egyházkerületi jegyzőkönyvünkben megörökíttessék, s ezen jegyzőkönyv kivonata néki egy e végre kinevezett küldöttség által átadatván, tolmácsolja az egyházkerületünk hálás köszönetét s elismerését.

Bezárom jelentésemet azon óhajtással, hogy ezen nemeskeblű s emelkedett szellemű férfit Isten még sokáig éltesse s adjon több ily lelkes jóltevőket nevelő-intézeteinknek!

Szuperintendens úrnak, ezen évi jelentése szintén közérdeklődéssel fogadtatván: az általa, közügyünkben végrehajtott időközi intézkedések, jóváhagyattak, vagy illetőleg tudomásul vétettek.

4. A képviselők megbízó-levelei

igazoltaknak tekintettek.

5. A fennebbi szuperintendensi jelentésben, a többek között, egyházunknak a múlt egyházi év lefolyása alatt elhunyt hű munkásai, s tevékeny buzgó férfairól is említés tétetvén, fájdalmasan hangsúlyozá szuperintendensünk a veszteség nagyságát, mely rajtunk kívül is az ungi egyházmegyét, szeretve tisztelt segédgondnoka néhai Bernáth Zsigmond halálában érte.

Valóban, midőn egyházunk s hazánk jelesei, egyikét vagy másikat, vezérférfiaink soraiból kidőlni látjuk, bármennyire természetesnek s a közhalandóság elutasíthatlan törvényeinél fogva, elmaradhatlannak tudjuk is annak bekövetkezését, mégsem tagadhatjuk meg a lesújtó fájdalmat, melyet mindannyiszor elvesztésök fölött éreznünk kell. E fájdalom nyilalta át szívünket most is, midőn a hazafiu érdemekben gazdag férfinak, egyházunk s vallásunk oszlopemberei agg Nesztorának, mindig félve várt, de elvégre is bekövetkezett halála felől értesülénk. Ő, az égi gondviselés kiváló kegyeltje, kevés híján csaknem egy százados dicső életpálya végén, hazájának s egyházának, az életfáklya véglobbanásáig hűn teljesített szolgálatából dőlt ki, mint korának, már életévei számánál fogva is, egyik legkimagaslóbb alakja.

Mély fájdalommal, de őszinte kegyelettel jegyezzük be azért, az érdem férfiának, az agg Bernáth Zsigmondnak feledhetlen, tisztelt nevét, egyházkerületünk jegyzőkönyveinek, kidőlt jelesünk számára föntartott ezen egyik fénylapjára. Benne egy első nagyságu csillag hullott le hazánk s egyházunk egéről, s mint ilyen, méltó lett ő a hála és tisztelet azon könyeire, melyekkel a szeretett haza, a jogaiban általa mindig híven védett egyház kísérték sírjába. Áldás, béke és nyugalom ott lent a kifáradt nemes vándor hült poraira!!

6. Mult évi őszi közgyűlésünk 10. számú jegyzőkönyvi pontjában, a sárospataki főiskolai tanári kar azzal bízott meg, hogy adjon véleményes jelentést azon tervezetre nézve, mely a tiszántúli testvér-egyházkerület által a Debrecenbe tervezett s majdan felállítandó protestáns egyetem, illetőleg tanár-képezde miként leendő létrehozatalára vonatkozólag megállapított s hozzánk is áttétetett.

Minthogy a legközelebbi zsinat ez ügyet már alapelveiben és főbb vonásaiban tárgyalta s az ez irányban szükségesnek és lehetségesnek mutakozó előkészítő teendőket a konventhez utasította: a fennforgó kérdésnek ilyen szűkebb körben való tárgyalása, ez idő szerint szükségtelenné vált, s a nevezett tanári kar tüzetesebb véleményét, egyházkerületünk majd azon időre várja be, mikor e nagyfontosságú ügy, a konventi tanácskozások sorrendjén, ujlag előkerül.

7. Ugyanazon közgyűlésünk 11-ik számú jegyzőkönyvi pontjában, szuperintendensi hivatalunk azzal bízván meg, hogy nézze át a tervbevett lelkészi iktató-könyveknek, a felsőborsodi egyházmegye által javasolt mintázatát s tegye meg az annak alkalmazására szükséges intézkedéseket.

Szuperintendens úr jelenti, hogy a mintákat, némely módosításokat tevén azokon, 8 ezer példányban kinyomatta, miért is az esperesek kéretnek meg, hogy szólítsák fel a hatóságuk alatt levő lelkészeket a készen levő ívek beszerzésére és azoknak használatba való vételére.

8. Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyvének 13-ik pontjában utasított a felsőzempléni egyházmegye, hogy a szőlőskei egyházban elsikkadt anyakönyv újból leendő kiállítása iránt intézkedjék.

Erre az egyházmegye elnöksége jelenti, hogy ez irányban a munkálat megkezdett, s az anyakönyv újból leendő kiállítása iránt szükséges intézkedések megtétettek; azonban tekintve, hogy ily munkálat nagyobb időt s tetemesebb fáradságot vesz igénybe, az még befejezve nincs.

Ezen jelentés megnyugtató tudomásul vétetik s ezen ügy, az egyházmegyének a munkálat befejezését tudató jelentése beérkeztéig, nyilvántartásban hagyatik.

9. Ugyanazon közgyűlésünk 24-ik számú jegyzőkönyvi határozata értelmében, szuperintendens úr arra kéretvén fel, hogy tegye meg a nagym. vallás- és közoktatásügyi minisztériumnál a szükséges lépéseket, az ungi egyházmegye által fölvetett azon méltányos kérelem teljesítésére nézve, melyszerint, az anyaegyházaktól távol eső állami vagy községi népiskolákba, a vallástanítás céljából kiutazó lelkészek méltányos fuvardíjban részesíttessenek.

Szuperintendens úr jelenti, hogy ez ügyben a szükséges és kívánt felterjesztést megtette, választ azonban ez idő szerint arra még nem kapott.

10. Ugyancsak őszi közgyűlésünk 38-ik számú jegyzőkönyvi pontjában, szuperintendens úr a felsőzempléni egyházmegye által bepanaszolt két vallásszerű ügy felterjesztésére kéretvén:

Tudatja, hogy a felterjesztést, nyert megbízatásához képest, azonnal megtette; az elintézésről azonban, az illető felsőbb hatóság által mostanáig még nem értesített.

11. Említett közgyűlésünk 41-ik számú jegyzőkönyvi határozatának értelmében, fölhívtak mindazon egyházmegyék, melyekből az egyházkerületi főleánynövelde alapjára, az egyes egyházak által tett ajánlatokról szóló kötelező okmányok nem adattak be, hogy azok jelen közgyűlésünk idejéig mulhatlanul beszolgáltassanak.

Mint hogy e határozatnak, a felsőborsodi és alsózempléni egyházmegye mellett, újabban csak az abauji egyházmegye tett eleget, a többi egyházmegyék e részben való kötelezettségük teljesítésére e helyen és ez alkalommal annyival is inkább ujjolag figyelmeztetnek, mert egyházkerületünk méltán megvárhatja, hogy ily nagyfontosságú nevelési ügyben, minden egyházmegye megtegye a maga kötelességét, s minél szélesebb körben köröztetvén a kibocsátott adakozási ívek, hathatósan felhívassanak egyházunk tagjai a szükséges buzgóság és áldozatkészség kifejtésére.

12. Ugyanazon közgyűlésünk 45-ik számú jegyzőkönyvi pontjában, az abauji egyházmegye arra kéretvén fel, hogy adjon jelentést a Hernád által nagymérvben megrongált nagy-kinizsi egyház ügyében a megye részéről tett óvintézkedések foganatosításáról; szuperintendens úr, az abauji esperestől nyert értesítés alapján tudatja, hogy a megyei hatóság részéről a szükséges óvintézkedések folyamatban vannak.

Megnyugtató tudomásul vétetik.

13. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 46-ik számú pontjában, utasított az abauji egyházmegye, hogy a rásony-léh-berencsi, illetve kázmárki egyházak viszonyai rendezésére vonatkozólag, mind a rásony-léh-berencsi, mind a kázmárki lelkészi hivatal chartája bemutatása mellett, állapítsa meg mindkét hivatal jövedelmét, s puhatolja ki a Monoki Erzsébet-féle alapítvány jogi természetét.

Erre nézve jelenti az abauji egyházmegye, hogy a kázmárki lelkész díjlevele feltalálható nem volt s így a lelkész fizetését a hívek bemondása folytán állíttatá össze. A Monoki Erzsébet-féle alapítványlevél pedig hihetőleg az egri káptalan levéltárában lesz feltalálható.

Miután a felterjesztő egyházmegye a hivatkozott határozatban foglalt utasításnak nem tett eleget: előbbeni határozatunk fenntartása mellett újabban utasíttatik az abauji egyházmegye, hogy ezen ügyet behatólag tanulmányoztassa, mind a rásony-léh-berencsi, mind a kázmárki lelkész díjlevelének egyházmegyei, esetleg egyházkerületi levéltárbóli előszerzése s bemutatása mellett, állapítsa meg ezen lelkészi hivatalok fizetését; járjon végére — ha lehet, az alapítványlevél előszerzésével, ha

nem, más adatokból — a Monoki-féle alapítvány jogi természetének; tegye beható vizsgálat tárgyává azt: mily viszonyok állanak elő a négy egyház egyesítése, esetleg azoknak két anyaegyházzá leendő alakítása által, s mindezekről jövő őszi közgyűlésünkre tegyen kimerítő jelentést.

- 14.** Ugyanazon közgyűlés 52-ik számú határozatában oda utasított az ungi egyházmegye, hogy az ágteleki egyház és Gyürke András között kötött s elvileg jóváhagyott adásvevési jogügyletről szóló szerződést mutassa be szuperintendensi hivatalunknak.

Az ungi egyházmegye ezen határozat teljesítésére szorgalmaztatik.

- 15.** Olvastatott az 1881-ik évi tavaszi közgyűlésből, a 11-ik szám IV. pontja alatt kelt határozattal, az Antalfi János által elsikkasztott 5356 frt. 29 krajcár megtérítése iránt indítandó polgári per tárgyában, az annak alapjául szolgálható adatok és bizonyítékok átvizsgálására kiküldött szakértő bizottság véleményes jelentése, melyben a bizottság azon véleményének ad kifejezést, hogy a főiskolának az Antalfi János által elsikkasztott 5356 frt. 29 kr. s járulékaik erejéig, a már fegyelmileg is elmarasztalt Katona Zsigmond s rajta kívül a sárospataki népbank mint szövetkezet, valamint ezen pénzügyi hivatalnokai közül Pavletits Gyula pénztárnok és Szeremley Gábor ellenőr is egyetemlegesen felelős, s így ellenők és pedig együttesen, a per azonnal megindítandó s nevezetteknek az elsikkasztott tőke s járulékaikban egyetemlegesen leendő marasztaltatása szorgalmazandó.

A szakértő küldöttség ezen véleményes jelentése alapján elhatároztatik, hogy id. Katona Zsigmond, továbbá a sárospataki népbank, nemkülönben Pavletits Gyula és Szeremley Gábor bankhivatalnokok ellen, együttesen, a per az elsikkasztott 5356 frt. 29 kr. tőke s járulékaik behajtása iránt azonnal indíttassék meg, s ezen pernek a véleményt adó szakértő bizottság felügyelete mellett leendő elővitelével Németh László jogigazgató megbízatik, utasítván a per haladéktalanul leendő megindítására.

- 16.** Olvastatott a Baldácsy alapítványt kezelő bizottság jelentése, melyben tudatja, hogy az alapítvány minden jogi viszonya rendeztetett, folyó perei kiegyenlítették, a gróf Hunyadiakkal kötött egyesség érvényesítették, az alapítványi birtokok telekkönyvei rendeztettek; s az egyházkerületek tulajdonjoga — kötelki birtokon kívül — az összes alapítványi birtokokra bekebelezetett, az azokra bekebelezve lévő adósságok s alapítványok kifizettettek s a telekkönyvekből kitöröltettek; több birtokon nagymérvű építkezések kezdettek s vannak folyamatban; a tiszaszabályozási társulatok által nagymérvű szabályozási munkálatok eszközöltettek az alapítványi birtokokon; a Tisza és Berettyó szabályozások befejezésére felvett nagyobb kölcsön ügye szintén rendeztetett.

Mindemellett még igen tetemes munkák várnak elintézésre, minők p. o. a kötelki birtokok és regalejogok telekkönyvi állapotának s tulajdonjogának rendezése, az alapítványi birtokok illeték egyenértéki adó alá leendő felvétele, a Tisza-gát fenntartási költségekből visszatérítendő összegek jogi kérdése, a birtokok határainak és mesgyéinek megújítása s elhatároközése, épületek javítása sat.

Mindezek dacára azonban az alapítvány bonyolult viszonyai legnagyobb részben rendezve lévén: elérkezettnek látja a bizottság az időt arra, hogy felhívja az egyházkerületeket, miszerint az alapítvány jóváhagyott fenntartása, biztosítása és kezelése iránt intézkedjenek.

És midőn ezen fölhívást intézi egyházkerületünkhöz, előadja azon irányelveket, melyek nézete szerint az egyházkerületeket vezérelni vannak hivatva avégett, hogy az alapítványnak ne csak hosszú időkre való fennállása, hanem üdvös működésének hatályossága is fenntartassék, sőt fokoztassék, s szemelött tartatván az alapító-levélben kimondott egység és osztatlanság: az egyházkerületeknek mégis szabad kezük legyen a kijelölt célok elérésében.

A kifejtett szempontok alapján aztán indítványozza, hogy az alakítandó új alapítványi képviselő első és legfőbb feladatául tűzendő ki, a még alakulásakor folyamatban levő ügyek befe-

jezése és az alapítvány tartozásainak tisztázása. Kilátás van arra, hogy már az 1883-ik évvel mintegy 8000 forint fölőleg fog maradni, mely összeg már felosztandó lenne. Ha azonban ezen feleslegek évről-évre a tartozás törlesztésére fordítatnak, az alapítvány 3—4 év alatt teljesen tehermentessé tehető.

A bekebelezett terhek törlesztése után úgy véli a bizottság az alapítvány századokra kiterjedő fennállását biztosítani, ha a jövedelem egy bizonyos meghatározandó hányada évről-évre a tőkéhez csatoltatik, s így a jövő számára megtakarítások eszközöltetnek.

A javadalmazásnak az alapító-levél VIII-ik pontjában kitűzött három cél közötti elosztására nézve indítványozza a bizottság, hogy az egyházkerületek átvévén mind a három célra rájuk eső jövedelmi részt, külön-külön, mindenik saját viszonyai és szükségletéhez képest, határozza meg hogy mily arányban osztja fel a javadalmazást a három cél között.

Részletes indítványt terjeszt elő továbbá az alapítvány ügyei intézésére szolgáló szervezetre vonatkozólag.

Végül felhívja az egyházkerületeket, hogy az előadottakra vonatkozó nézeteiket a bizottsággal közöljék, s egyszersmind a fennebb említett ügyek rendezésére vonatkozó munkálat elkészítésére egyházkerületenkint két rendes meghatalmazottat és egy póttagot válaszszanak.

Ezeken kívül előterjeszti a bizottság az 1881-ik évre vonatkozó számadását, melynek számadataiból kitűnik, hogy a mult év végén pénztári maradvány volt 13,014 frt. 58 kr.

Az alapítványi bizottság ezen nagyfontosságú jelentését egyházkerületünk egy, ifjú báró Vay Miklós elnöklete alatt Mocsáry Lajos, Csider Károly, Nagy Pál és Bizony Ákos tagokból alakított küldöttségnek adván ki véleményezés végett, ezen küldöttségnek a gyűlés folyama alatt beadott jelentése alapján határozatot:

Örömmel veszi tudomásul egyházkerületünk, hogy az alapítvány minden jogi viszonya rendeztetett, folyó perei kiegyenlítették, tartozásai kielégítették s a kötelki birtok kivételével, az összes alapítványi birtokok tulajdonjoga tisztába hozatott.

Nagy megnyugvására szolgál közgyűlésünknek, a jelentésnek különösen azon része, melyben értesítettünk, hogy az alapítványi birtokok rendezése már azon fokig jutott, hogy — elesvén a rendkívüli terheletés és költségek — 1883-ik évtől kezdve mintegy 8000 frtra menő jövedelem-fölőleg várható.

Miután tehát az alapítvány bonyolult viszonyai és ügyei nagyrésztben rendezve vannak, s azok, amelyek még elintézésre várnak, ez év folyamán előreláthatólag tisztába hozhatók: érkezettnek látja közgyűlésünk az időt arra, hogy az egyházkerületek az alapítvány jövedő kezelése iránt intézkedjenek, s a jelenleg működő ideiglenes alapítványi bizottság mielőbb rendszeresen megalkotott s az állandóság jellegével bíró organummal váltassék fel.

Elfogadja tehát egyházkerületünk az alapítványi bizottság azon indítványát, hogy egyházkerületenkint két rendes meghatalmazott és egy póttag választassék az alapítvány mikénti kezeléséről szóló szabályzat elkészítésére és a maga részéről ily meghatalmazottakul Kun Bertalan szuperintendenst és Mocsáry Lajost, póttagul pedig Bernáth Elemért ezennel megválasztja.

Az alapítványi bizottság többi indítványát illetőleg: nincs kifogása egyházkerületünknek az ellen, hogy a jövő évtől várható 8000 frt. jövedelem-fölőleg ahe-lyett, hogy az egyházkerületek között felosztatnék, az alapítványt még terhelő adósá-
ságok törlesztésére fordítassék, feltéve, hogy az alapítványi bizottság jelentésében foglalt azon biztosítás, miszerint ily eljárás mellett az alapítvány 3—4 év alatt teljesen tehermentessé tehető: kellő alappal bír.

Helyesnek és célszerűnek tartja közgyűlésünk, hogy az alapítvány jövedelmének folyóvátétele után az egyházkerületek külön-külön, saját viszonyaik és szükségleteikhez képest, maguk határozzák meg azon arányt, melyben a javadalmazás az alapító-levél VIII-ik pontjában kijelölt három cél között megosztandó leszen.

A megalkotandó kezelési szabályzat részleteibe, a közvetlen igazgatást és felügyeletet gyakorlandó testülek összeállítási módjára, hatáskörére sat. vonatkozó intézkedések megvitatásába bocsátkozni azonban, most még időelőttinek tartja egyházkerületünk, miből folyólag megválasztott küldötteinket sem kívánja részletes utasításokkal ellátni, hanem feltartja közgyűlésünk, egyházkerületünknek azon jogát, hogy az egyházkerületek küldöttei által, ami küldötteink befolyásával is elkészítendő alapítványi szabályzatot, annak életbelépte előtt tanácskozás tárgyává tehesse.

Végül a bizottsági jelentés azon részével szemben, hol a jövedelem bizonyos hányadának tőkésítése hozatik javaslatba, azon meggyőződésének ad kifejezést közgyűlésünk, hogy a mostani idők egyáltalán nem olyanok, melyek a jövő számára való megtakarítást, az utódok javára való tőkegyűjtést indokolhatnák; ha valamikor, úgy bizonyosan napjainkban mondható el, hogy minden időnek megvan a maga terhe s a remélhetőleg boldogabb jövő nemzedék kedvéért elvonni a kegyes alapítók áldozatkészsége folytán rendelkezésünk alá jutott összegeket, az idők mostohasága alatt görnyedő szükölködőktől, nem lenne sem helyes, sem igazságos, annyivalinkább, hogy ezen kortól már magábanvéve is elég áldozat, hogy az alapítvány tőkéje gyarapítása indokából éveken keresztül elvonja a jövedelmet azon céloktól, melyekre az alapítva lett.

A jelentésnek az alapítvány számadásaira vonatkozó része tudomásul vétetik.

- 17.** Ugyancsak 1881. évi őszi közgyűlésünk 8. számú határozatában, az egyházkerületi küldöttek ellátása s napi díjaira vonatkozó kimutatás összehasonlítása a főiskola anyagi ügyei rendezésével megbizott küldöttségnek tétetvén feladataul:

a bizottság ez érdemben kívánt jelentése beadására szorgalmaztatik.

- 18.** A gömöri egyházmegye már mult évi szeptember hó 6-ik napján, Tornallyán tartott gyűlése 3-ik számú jegyzőkönyvi pontjában, s mult évi őszi közgyűlésünk elé terjesztett s azon gyűlésünk jegyzőkönyvének 59. számú pontjában említett értesítése szerint, Ragályi Gyula segédgondnokká történt elválasztását jelentvén be, közgyűlésünk, hivatalos személyzetének kiegészítése végett, nevezett segédgondnok úr felszólított elnökünk által, hogy szokásos esküjét tegye le.

Mi is megtörténvén, Ragályi Gyula, szuperintendensünknek, a közgyűlés érzelmeit tolmácsoló szives üdvözlétének és jó kívánatainak kifejezése mellett foglalta el helyét, azon, közlekedéssel fogadott nyilatkozatot tevén maga részéről, hogy mint eddig, úgy ezután is, a legnagyobb készséggel és buzgósággal fogja szolgálni prot. egyházunknak ügyeit, melyek körül, a Ragályi család, már eddig is, annyi hálára kötelező s másokra nézve is buzdító példaképen ható tanujelét adá.

- 19.** Ennek alkalmából, Lükő Géza segédgondnok által, indítványoztatott, hogy miután egyházkerületünk, az egyházkerületi hivatalnokok részéről kívánt s több tekintetben korszerűtlen és hosszadalmas esküminták módosítását, még annak idejében a zsinati teendők közé sorolta, a legközelebbi zsinat pedig, számtalan, sürgősebb elintézését igénylő teendői miatt is, ez ügynek rendezését az egyes egyházkerületekhez utasította vissza, kívánatos lenne azért, ha e hozzánk áttett ügyben immár rendelkezni s az esküminták átnézésére, illetőleg újból leendő körvonalozására egy küldöttség neveztetnék ki.

Ez indítvány egyhangulag elfogadtatván, az eskümintákra vonatkozó javaslat-tételre, szuperintendens úr elnöklete alatt, Ragályi György, br. Vay Béla, Debreczeni Gábor, Nagy Pál és Bizony Ákos küldettek ki.

- 20.** Mult évi őszi közgyűlésünk, 57. számú jegyzőkönyvi pontjában, a főiskolai számvevőszéket azzal bizván meg, hogy vizsgálja meg Sárospatakon az ugynevezett Kolos-féle épületet s tegyen jelentést arról, vajon szükséges-e a főiskolai tápintézetnek áttétele s alkalmas-e a megvételre ajánlott épület erre a célra; szuperintendens úr előszóval jelenti, hogy a számvevőszék, e részben való megbízatásának eleget tett s a szóban forgó épületet megvizsgálván, azt a mondott célra alkalmasnak nem találta.

Tudomásul vétetett.

- 21.** A magyar kir. vallás- és közoktatási minisztérium, mult 1881-ik évi szeptember hó 30-án, 29,117. szám alatti intézvényében, az egyházkerületünk részére 1880-ik évre utalványozott államsegélyre vonatkozó számadást a kiadásra nézve kifogástalannak, s így a nyilvántartásból töröltetettnek jelenti ki.
- 22.** Ugyanazon minisztérium, a mult 1881-ik évi október hó 1-ső napján, 28.936. szám alatt, szintén így az 1879-ik évre utalványozott államsegély kiosztásáról szóló s hozzá fölterjesztett okmányokat rendben találtknak nyilvánítja.
- 23.** Ugyanazon minisztérium, mult 1881-ik évi szeptember 12-én, 1308. szám alatt, a németbirodalom kormánya által pótlólag a szász királyság területén létező azon hatóságok jegyzékét illetőleg, a melyek által kiállított vagy hitelesített okiratoknak további hitelesítése az 1880-ik XXXVI-ik törvény-cikk 4-ik szakasza értelmében nem szükséges, az ezen jegyzék kihirdetése iránt a magyar kir. miniszterelnök által kibocsátott s közzététel végett a Budapesti közlöny és a Rendeletek tárá-nak is megküldött rendeletét közli.
- 24.** Ugyanazon minisztérium, a mult 1881-ik évi október 4-én, 25,725. szám alatt, azon körülménynél fogva, hogy a katonai ellátásban részesülő személyek elhalálozása későn jut a nyilvántartó hatóságok tudomására, miáltal a nyilvántartás pontos vezetése és nyugdíjak túlélvezésének elkerülése lehetlenné tétetik: kéri a lelkészkedő papságot oda utasíttatni, hogy mihelyt egy, bárminemű katonai ellátásban részesülő katonai egyén, vagy ily minőségű katonai özvegy vagy árva meghal, az általuk díjmentesen kiállítandó halotti bizonylatot, minden haladék nélkül, a község előljárójának küldjék át a célból, hogy ezek azt azonnal a politikai hatóság útján a hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz, esetleg az elhalálozás helyén lévő térparancsnoksághoz küldjék be.
- 25.** Ugyanazon minisztérium, 1881-ik évi junius 17-én, 16,476. szám alatt, az erdélyi helvét hitvallásu egyházkerület igazgató-tanácsához menesztett azon rendeletének mását közli tudomás végett, hogy amennyiben a szászvárosi, ugynevezett „Kun“ tanoda az 187⁹/₈₀-ik tanévben 7, a folyó 188⁰/₈₁-tanévben pedig már 8 osztályuvá egészítettvén ki, ezáltal nevezett gimnázium nyilvánossága és érettségi vizsgákat tartási joga elismertetett s ezen jog tényleg már gyakorlatba is vétetett; ehez képest nevezett minisztérium az iránti intézkedését tudatja, hogy ezen főgimnázium által kiállított érettségi bizonyítványok a fensőbb tanintézetek részéről is jogérvényeseknek elismertessenek.

- 26.** Ugyanazon minisztérium, folyó 1882-ik évi március hó 3-án, 393. szám alatt, a magyar kir. pénzügyminisztériumnak folyó évi február hó 23-án, 980. szám alatt kelt átírata alapján, az iránt értesít, hogy a „Pesti magyar kereskedelmi bank,“ a „Magyar általános földhitelrészvénytársaság“ és a „Magyar jelzálog-hitelbank“ 1880. évről szóló mérlegei, s

az ezen részvénytársaságok záloglevél-forgalmára és a forgalomban lévő záloglevelek biztosítására szolgáló külön biztosíték összegeire vonatkozó kivonatai átvizsgáltatván, azokból kitűnt, hogy mind a három pénzüzet záloglevelei, illetőleg az azok fedezésére és biztosítására szolgáló külön alapok az 1876. XXXVI. törvénycikk egyes határozmányainak megfelelnek, s azért a közigazgatás minden ágazatában üzleti biztosítékül az államkincstár részéről elfogadhatók.

27. Ugyanazon minisztérium, folyó évi január 13., 25. szám alatt kelt leiratában tudatja, hogy magyarországi illetőségű egyének részére, a birodalmi tanácsban képviselt országokban vagy külföldön köttetni szándékolt házasság céljából, kizárólag ezen minisztérium által jogérvényesen kiállítható bizonyítványok 1 frtos bélyeggel levén ellátandók, azért minden ilyen célú folyamodvány mellé vagy a bélyeg, vagy annak megfelelő értéke készpénzben csatolandó.

28. Ugyanazon minisztérium megküldi az országos tanitói közgyűlés munkálatát s az erre vonatkozó miniszteri határozatokat.

Tudomásul vétetik s a levéltárba tétetni határoztatik.

29. Ugyanazon minisztérium, folyó évi január 23-án kelt 10., 400. számú leiratában figyelmeztetni kéri, különösen a nagyobb városok tanitóit arra, hogy a siketnémák tanításának legalább elemeit bizonyos szakkönyvek segélyével, esetleg néhány hétig az országos vakok intézetében való szemlélet s gyakorlat által elsajátíthatják.

Mindezen leiratok már körözve vannak.

30. Ugyanazon minisztérium tudatja, hogy ő cs. és apost. kir. felsége a zeherjei helv. hitv. evang. hitközségnek magán-pénztárából iskolai építkezésre 100 frtot, a szádellői hitközségnek, temploma felépítésére 200 frtot, a hernád-petrii egyháznak pedig, szintén temploma felépítésére 200 frt. legfelsőbb segélyt méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

Hálás köszönettel vétetett.

31. Ugyanazon minisztérium, folyó évi január hó 7-én, 1. szám alatt kelt intézvényében, az állami tanító- és tanítónő-képezdékben a tanítás irányzására nézve, folyó év január hó 1. napján, 1. szám alatt kelt rendeletét tudomásvétel és használat végett egy-egy példányban megküldvén:

Az, valamint főleánynöveldénk igazgatóságával, úgy egyházkerületünk tanügyi bizottságával is, megfigyelés végett közölni határoztatott.

32. Papp Gábor, dunántúli szuperintendens, a Kaposváron alakuló egyház részére segedelmet kérvén, gyűjtő-íveket küld.

A gyűjtő-ívek az illető egyházmegyéknek már kiosztva levén, tudomásul szolgál.

33. Ugyanazon szuperintendens az esztergomi alakuló egyház részére is segély-gyűjtő íveket küldvén: azok is szintén az egyházmegyékbe szétküldettek, s az esperes uraknak figyelmökbe ajánlottak.

34. A tiszántúli, a dunántúli ref., valamint a dunáninnyi, dunántúli, tiszai és bányai ágost. egyházkerületek, közgyűléseik jegyzőkönyveit, az erdélyi ref. egyházkerület pedig névkönyvét megküldi.

A testvér-egyházkerületek ezen küldeményei szives köszönettel fogadtatnak, s minthogy szuperintendens úr jelentése szerint azokban tárgyalás alá veendő dolog nem foglaltatik, levéltárunkba helyeztetni határoztatnak.

35. Az erdélyi unitárius egyház, a házassági kötelékek érvénytelenítése és felbontása körül követendő eljárásról szóló egyházi törvényt, az erdélyi ágostai egyházkerület a középiskolai törvényjavaslat

tárgyában a képviselőházhoz beadott kérvényét, az egyetemes ev. gyámintézet 18⁸⁰/₈₁. évi jelentését, valamint az orsovai fiók-egyház közgyűlési jegyzőkönyvét küldi.

Mindezen küldemények köszönettel tudomásul vétetvén, levéltárunkba helyezni rendeltetnek.

- 36.** Nagy Péter, erdélyi szuperintendens, mint az énekügyi bizottság elnöke, a zoltárátdolgozások 50 példányát küldi.

Ezen példányok birálat végett már kiosztva lévén, tudomásul vétetik, s egy példánya levéltárba tétetni rendeltetik.

- 37.** Elnök szuperintendens úr, a középtanodai törvényjavaslat tárgyában, a két protestáns felekezetnek az országgyűlési albizottsághoz beadott két emlékiratát bemutatja.

Tudomásul vétetik; levéltárunkban történeti emlékül letétetni s megőriztetni határoztatik.

- 38.** Elnök szuperintendens úr, évi jelentésében, az egyházi és köznevelési célokra tett áldozatok hosszú sorában mély meghatottsággal jelenti, miszerint egy nemeskeblű férfiú, a hazai nevelésnek általában, a nőnevelésnek pedig különösebben is barátja. Ferenczy Lajos úr, ki mint a sárospataki főiskolának egykori növendéke, ezen tanintézet iránt is kitűnő jelét adta annak idejében buzgó áldozatkészségének, a tápintézetre tett 2000 frtos alapítványával; jelenleg úgyszólván fáradságos élte munkásságának gyümölcsét tette le a nevelés oltárára azzal, hogy halála esetére 10,000 frt. alapítványt tett a miskolci egyházkerületi főleánynevelde javára, s ez alapítványt már most kellőleg biztosította az intézet számára.

A tisztelt alapítványozó ezen nagy és ritka áldozata, melyet a nevelés oltárára ujjal hozott, oly ténye a protestáns buzgóságnak, mely előtt a legbensőbb hála és köszönet érzelmeivel kell meghajolni. Ily érzellemmel fogadja ezt egyházkerületünk is, mely érzelmének örömmel ad akként kifejezést, hogy a buzgó áldozatkészség e ritka példáját jegyzőkönyvében örökíti meg a jövő ivadék számára, s az alapító tisztelt nevét egyházi s köznevelési ügyeink körül maguknak halhatlan érdemeket szerzett lelkes jóltevőink sorába kegyelettel jegyzi be.

Egyszersmind megbizza szuperintendensünket, hogy jegyzőkönyvünket személyesen átnyujtván a lelkes jóltevőnek, egyházkerületünk háláját, tett alapítványáért, élőszóval is tolmácsolja.

- 39.** Bemutatott és tárgyalás alá vétetett az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság legközelebbi tanácskozásainak jegyzőkönyve és pedig annak 1. számú pontja, melyben, nehogy az őszi közgyűlés alkalmából egybegyűlendő bizottság elébe hiányosan terjesztessenek be a kimutatások, haladéktalanul utasíttatni kéri az egyházmegyék népiskolaügyi bizottságait, hogy ahol netalán eddigelé az iskolák körlelkészi látogatása a nyári félévben rendszeresítve nem lenne, ott az eljárás azonnal foganatba vétessék.

Azon egyházmegyék, hol a nyári félévi körlelkészi látogatások még eddig életbe léptetve nem voltak, a tanügyi bizottság e felhívása folytán utasíttatnak, hogy az ezen időszakban történő körlátogatásokat azonnal léptessék életbe, sőt ezen határozattal összefüggésben, nehogy az adatok minden összhangzatosság nélkül küldessenek be, figyelmezteti egyházkerületünk a körlelkészeket, hogy az iskolai állapotokat a téli és nyári félévek szerint állítsák össze.

2-ik számú pontjában tudatja, hogy az újabb és célszerűbb táblák készítéséről egy elnökileg kinevezendett bizottságnak kellett volna gondoskodnia, a munkálatnak már a jelenlegi

tavaszi közgyűlést megelőzőleg tartandó ülésben átvizsgáltatnia s jóváhagyás végett ezen tavaszi közgyűlés elé fölterjesztetnie, de miután e tárgyban eddigelé intézkedés nem történt, a munkálatot egyházkerületünk nyári közgyűlésére elkészítendő szűkebb körű bizottság tagjaiul Nagy Pál esperes elnököle mellett Futó Sámuel, Vajányi Lajos és Bokor József kéretnek fel.

Tudomásúl vétetik s nyári közgyűlésünkre beváratik.

3-ik számú pontjában eládja, hogy a közelebbi években kinyomatott egyházkerületi névtárakban az egyházkerületi népiskolai bizottság tagjainak névsora egy részben tévesen van közölve, amennyiben már régóta nem működő tagok neve is előfordul, s általában a bizottsági névsor igen hiányos, úgy, hogy e miatt némely, az illető egyházmegye által kinevezett bizottsági tag jelen ülésünkre elnökileg meg sem hivatott; ezen hiányok megszüntetése s a névtárnak majd ezen helyreigazítással leendő megszerkesztethetése indokából helyén látja bizottság, elnökségének s tagjainak ez idő szerinti névsorát jegyzőkönyvileg fölterjeszteni.

Elnökök: Prágay Lajos alsóborsodi esperes és báró Vay Béla segédgondnok. Futó Sámuel, ugyanez egyházmegyéből lelkészi tag.

Az abaúji egyházmegyéből: Veress Sámuel lelkészi, Bárczay Ödön világi tag.

A gömöri egyházmegyéből: Nagy Pál esperes.

A alsózempléni egyházmegyéből: Terhes Barna lelkészi tag.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Bodnár András lelkészi, Fekete József világi tag.

A ungi egyházmegyéből: Szabó András esperes, Kovács Károly világi tag.

A felsőzempléni egyházmegyéből: Laky András esperes, Dókus Gyula világi tag.

A tornai egyházmegyéből: Vajányi Lajos lelkészi tag, a bizottság jegyzője, Farkas József világi tag.

A sárospataki irodalmi körből: egy megbízott képviselő.

Amennyiben pedig a gömöri és alsózempléni egyházmegyéből egy-egy világi tag hiányzik, a bizottság méltányos kiegészítése szempontjából az illető egyházmegyéket utasíttatni kéri, még egy-egy világi tagnak a folyó évi őszi közgyűlésökből leendő kinevezésére.

Tudomásúl vétetik s ennek alkalmából egyszersmind felkéretnek az esperesek, hogy az egyházkerületi névtár számára szükséges adatokat ezentúl október 1-ig mindenesetre állítsák össze s adják be.

Végül 4-szer, amennyiben a gömöri és alsózempléni egyházmegyéből egy-egy világi tag hiányzik, a bizottság méltányos kiegészítése szempontjából az illető egyházmegyéket utasítani kéri, hogy még az ez évi őszi közgyűlésökből nevezzék ki az egy-egy világi tagot.

Felszólíttatik a gömöri és alsózempléni egyházmegye, hogy a tanügyi bizottságba hiányzó egy-egy világi tagot, legközelebbi őszi közgyűlésünkig maga részéről nevezze ki.

40. Gyűlésünk folyama alatt, kétségek merülvén fel az iránt, hogy hogyan értelmezendő és értendő, mult évi őszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 14. számú pontjában, a Tolcsvai Nagy Gedeon-féle alapítványra vonatkozólag kimondott ezen elv: „a segély-, illetőleg jutalommegszavazás, a tavaszi közgyűlés alkalmával, az egyházkerületi segélyosztó-bizottság által, az egyházmegyék javaslatai alapján, maga a kiosztás pedig az egyházkerületi dékán által, az egyházmegyei dékánok útján eszközöltessék?”

Egyházkerületünk, e különben elég világos rendelkezést úgy értelmezi és úgy kívánja értetni, hogy minden egyházmegye felterjeszt, illetőleg kijelöl bizonyos számú segélyezendőket a Tolcsvai Nagy Gedeon-féle alapítvány jótéteményének elnyerhetése végett az egyházkerületre abból a célból, hogy aztán a segélyosztó-választmány

állapítja meg a beterjesztett névsorból azt, hogy a jótéteményt kinek szavazza meg, kitétetvén jövőre az erről vezetett s kinyomatandó jegyzőkönyvben az is, hogy kiknek adatott segély és mily összegben.

41. A tornai egyházmegye, 1881-ik évi szeptember 13., 14. napjain Komjátiban tartott őszi közgyűlése jegyzőkönyvének 30. száma alatt, pártolólágg terjeszti föl az ottani tanítói értekezletnek, Kody Dániel értekezlet elnök által előadott kérelmét, hogy Kecskeméthy Sámuel szilasi agg tanítót, az egyházmegye által tervbevett félszázados ünnepélye alkalmából, szuperintendensi hivatalunk útján, nevének, korának, hivataloskodása idejének, valamint félszázados tanítói pályáján szerzett érdemeinek föltüntetése mellett, a nagyméltóságú magyar kir. vallás- és közoktatási minisztériumnak ajánlani méltóztatnék.

Egyházkerületünk, a nevezett agg tanító érdemei méltánylásául, a tervezett félszázados ünnepély minél érdekesebbé tételéhez szives készséggel járul, utasítván s fölkérvén szuperintendens urat, hogy az ide tett fölterjesztés szellemében, abauj-tornai kir. tanfelügyelő, Verédy Károly úr kikérendő közvetítése mellett, a magyar kir. vallás- és közoktatási minisztériumot megkeresni s nevezett tanítót méltányos elismerésébe, pártfogásába s jövőre lehető gyámolításába ajánlani sziveskedjék.

42. Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlése jegyzőkönyvének 60. száma alatt, a komjátii egyház azon jelentését terjeszti föl pártolólágg, utólagos jóváhagyás végett, hogy a tulajdonát képező koresmafélé házat, melyhez semmiféle külsőség vagy jog nem járul, de melybe még lakó is alig akad, tehát semmi jövedelmet nem biztosít, az egyházmegyének még 1876-ban erre adott fölhatalmazása folytán s jóváhagyása mellett, 330 frt. összegért eladta, igérvén, hogy a befolyandó tőkét takarékpénztárilag az egyház javára fogja gyümölcsöztetni.

Az eladás, indokainál fogva, jóváhagyatván, a tőkének takarékpénztárilag leendő kezelése az egyháznak saját ígérete szerint is kötelességévé tétetik, míg kamatait időnként saját egyházi céljaira használhatja föl.

43. Ugyanazon egyházmegye azon közgyűlésének 3-ik számú jegyzőkönyvi határozatát felterjesztvén, abban figyelmeztetni kéri az egyházkerületi dékáni hivatalt arra, hogy jövőre óvakodjék bármely segélyt is előre kiadni.

Midőn a tornai egyházmegyének ezen kivánságát az egyházkerületi dékánnak figyelmébe ajánljuk, egyszersmind, ennek alkalmából utasítatik a segélyosztó-bizottság is, hogy addig senkinek se vegye kérvényét figyelmébe, míg az illető egyházmegye vagy annak képviselője által nem ajánlatik.

44. Olvastatott ugyanazon egyházmegye Szinben, 1882. ápril 11., 12. napjain tartott közgyűléséből kelt felterjesztése, melyben panasolja, hogy az 1881. évi XXXIV. törvénycikk 25—27. §-a alapján az illeték-egyenértéki adó-bevallási íveinek kellő időben ki nem töltése miatt több lelkész megbírságot tartott, dacára annak, hogy az ily bevallási ívek kitöltése a törvény szerint nem is a lelkész, hanem az egyház képviselője, tehát a gondnok kötelessége, s minthogy ily eset más egyházmegyében is előfordulhat, általános utasítást kér egyházkerületünktől a követendő eljárásra nézve.

Az idézett törvény a bevallási ívek kitöltésének elmulasztása miatt bírságot szabván, célszerűnek látja egyházkerületünk ezen törvényt s illetőleg annak rendelkezéseit és az eljárási módot az egyházi előjáróságokkal körlevél útján megismertetni. Ezen körlevél készítésével szuperintendensünk s egyházkerületi ügyészünk bizatnak meg.

Egyébiránt addig is utasítja egyházkerületünk a lelkészeket, hogy amennyiben ily sérelmeket szenvednének, minő a tornai egyházmegye által panaszoltatik, azokat

az idézett törvény VII-ik fejezetében előirt módon, felebbezés útján orvosolják. Minthogy azonban ugyanezen törvény 29. §-a a felebbezés határidejét birtokon belül 30, birtokon kívül pedig, ezen birtokon belüli felebbezés határidejétől számítva, még 60 napra, tehát összesen 90 napra szabja, s az elkéssetten beadott felebbezések többé el nem fogadtatnak: figyelmeztetnek a netalán sérelmet szenvedő lelkészek ezen határidők megtartására.

45. A felsőborsodi egyházmegye, folyó évi ápril hó 12-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 4. száma alatt, a mult év folytán kebelében történt egyetlen tanítói változást, t. i. a meszesi egyházból Tornamegyébe Görgöre ment Sipos László iskolatanító helyére Andó Endre, volt szádellői tanítónak berendeltetését: valamint

46. Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 27. száma alatt, a nyári egyházkerületi közgyűlésre és lelkészi vizsgára, elnökei kivül, Simon József papi és Ragályi Miklós világi tanácsbíráknak képviselőkül kineveztetését hivatalból jelentvén:

Tudomásúl vétetik.

47. Ugyanazon egyházmegyében kebeleztetett hegymegi egyház, közvetlenül azon panaszát terjesztvén ide, hogy a tisztelt egyházmegye az egyház azon kérelmét, miszerint engedtetnék meg továbbra is, hogy egyházuk a Vályi Márton tanító haláláig helyettes, esetleg rendes papi állomási minőségében maradjon meg, elutasítván; ennek megengedését egyházkerületi kormányunktól tisztelettel kérelmezi.

Ez ügyben az illető egyházmegyéből semmi, az ügy valódi állását kellő világosságban föltüntető fölterjesztés nem tétetvén, oda visszatéteik azon utasítással, hogy az az illető esperesi hivatal által, a netalán rendelkezésre álló kész adatokkal szabályaink szerint kellően fölszereltetvén, lehetőleg már legközelebbi nyári közgyűlésünkre terjesztessék föl.

48. A gömöri egyházmegye, folyó évi ápril hó 12., 13. napjain Runyában tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 18. száma alatt, pártolólá terjeszti föl a csízi leányegyháznak azon kérelmét, hogy régi templom-helyének eladhatása azon oknál fogva is engedtetnék meg, mert annak jövőben hasznát úgy sem veheti, s mert vevője a nevezett területért most 100 frtot, tehát igen méltányos árt hajlandó adni.

A 90 □ öl területű templom-helyiségnek az ígért 100 frtért lehető eladása, az előterjesztett indokoknál fogva, megengedtetik, azon föltétel mellett, hogy a nevezett leányegyház az így nyerendő összeget az őt terhelő egyházkerületi kölcsön törlesztésére fordítsa.

49. Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 2-ik száma alatt, e folyó év tavaszán kebelében történt tanítói változásokat és elhelyezéseket következőkben terjeszti elő:

A vályi egyházba Csízi Béla, volt radnóti; Radnótba Várady Pál, volt berzétéi; Berzétére Mares János, okleveles tanító; Gicére Sonkoly József, volt kálosai; Kálosára Papp Zsigmond, volt vályi segédtanítók, rendes tanítókül megerősítették. Szücs János putnoki, Fóris Lajos volt kiskfaludi és Kovács János rudnai ideiglenes tanítók ily minőségben még egy évig állomásaikon hagyattak meg.

Tudomásúl vétetik.

50. Ugyanazon egyházmegye, a balogi egyház hívei egy részének felebbezése folytán, felterjeszti, Rudnyán, 1882. évi ápril 12—13. napjain tartott közgyűlésében 48. szám alatt felvett határozatát, melyben a balogi egyházba ideiglenes minőségben behelyezett tanítót, Csabai Józsefet, miután azon

feltételeknek, melyek mellett hivatalában állandóan megerősíthetett volna, eleget nem tett; különösen miután a tanítóképezdei képesítési vizsgát a kitűzött határidő alatt le nem tette, ideiglenesen viselt hivatalától elmozdítja s az egyházat rendes tanító választására és egyszersmind a hátra levő tanítói fizetés pontos behajtására utasítja.

A gömöri egyházmegye fennebb idézett keletű és számu neheztelt határozata, indokánál fogva. helybenhagyatik.

- 51.** Az alsózempléni egyházmegye, folyó évi március hó 28., 29-ik napjain Sárospatakon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 57. száma alatt. mult és folyó év folytán kebelében történt lelkészi és tanítói változásokról jelentését következőkben terjeszti föl:

A mult évben lelkészekül: Kónya András volt erdőbényei lelkész Hernád-Némétibe; Farkas Lajos rozvágyi segédlelkész Vajdácskára; Bogárdy Dániel volt erdő-horvátii lelkész-tanító Alsó-Bereckibe; Sallay Sándor volt bodrog-keresztúri helyettes lelkész-tanító Erdő-Horvátiba, lelkész-tanítóul. Tanítókül: Csikos István harkányi ideiglenes tanító ugyanoda rendes tanítóul; Török Lajos abaujmegyei volt dopszai tanító Megyaszóra leánytanítónak választattak el s erősítették meg.

Folyó év tavaszán pedig a lelkészek közül: Czigányi János csobai lelkész Agárdra; Rác Ábrahám agárdi lelkész Csobajra erősítették be. A tanítók közül: Csutorás Jenő tolesvai ideiglenes tanító ugyanoda rendes tanítóul; Lásbas Endre volt vámos-ujfalusi tanító pedig a lelesz-pólyáni leányegyházba választattak és erősítették meg.

Tudomásul vétetik.

- 52.** Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 56. száma alatt, Kovács János hernád-némétii lelkész halálát jelentvén:

Egyházkerületünk is mély sajnálatát fejezi ki a derék lelkész halála fölött, mint kiben a lelkészi kar egyik legtiszteltebb s tudományos műveltségéről ismert tagját, az egyház és vallás mezejének hű munkását vesztette el; mely közös veszteségét legmélyebb fájdalommal vevén tudomásul, áldást s békét kíván az elhunyt jeles férfiú hült poraira!

- 53.** Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 61. száma alatt, a perbenyiki ujonnan kiállított s javított lelkészi díjlevelet 3 példányban fölterjesztvén:

Megerősített s az illető példányok szokott rendeltetési helyeikre elhelyeztetni határozottak.

- 54.** Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 52. száma alatt, a főiskolával régóta létező testvéri kapcsolása indokából, jelenti a sárospataki egyháztanácsnak azon határozatát, miszerint azon egyház temploma fennállása százéves ünnepélyét folyó év junius hó 25-ik napján megtartani szándékozik.

Egyházkerületünk örömmel üdvözli a sárospataki egyháznak tiszta vallásos buzgalmát s lelkesedést tanusító azon szándéklatát, miszerint díszes templomának s azzal kapcsolatban egyházi történelmének százados emlékeit fölújítva, azt egyházi hálaünnepélylyel kívánja hosszabb időkre is emlékezetessé tenni. De örömét fejezi ki egyházkerületünk másrésről a fölött is, hogy a tervbe vett százados emlékünnepély épen összeesvén a főiskolai közvizsgák s nyári egyházkerületi közgyűlésünk idejével, amikor tudvalevőleg Sárospatak városa különben is az egyházi közügyeink s anyaiskolánk iránt hagyományos érdeklődéssel viseltető nagy közönségnek s abban a tudomány meleg barátainak, valamint a gyermekeiken féltékeny gonddal függő szülők egész tömegének, mintegy időszakai gyűlhelyévé szokott válni: ez ünnepélyes alkalom lehetővé teszi egyházkerületünkre nézve azt is, hogy a tervezett egyházi

ünnepélynek szivre és lélekre egyiránt annyi kedves benyomást ígérő élveiben egészben és testületileg résztvehessen. S épen ezért ez ünnepélynek a kegyelet legszentebb érzelmével s a vallásos szív magasztosult örömeivel néz eléje, s annak megtartása iránti kiérteljesítését ezennel kedves tudomásúl veszi.

55. Olvastatott az erdő-bényei egyház tagjainak felebbezési folyamodványa, melyben eléadják, hogy jelenlegi lelkészük Kónya András Hernád-Németibe választatván meg, ők alkalmazkodtak lelkészválasztási törvényeink azon intézkedéséhez, melyszerint ilyen helyváltoztatás által történt üresedés esetében, az illető egyház az egyházmegye kebelében működő lelkészi kar kebeléből hívhat magának papot; előbb Kovácsi Sándor sárospataki főiskolai vallás-tanárt s felszentelt lelkészt, majd, miután ez a meghívást el nem fogadta, Nagy Ignác tállyai, s ennek is lemondása miatt Abaházi István lizskai lelkészt s negyedsorban Czinke István sárospataki segédlelkészt választották meg egyhangulag lelkésznek. Az egyházmegye azonban e legutóbb történt választást, folyó évi március hó 28—29. napjain, Sárospatakon tartott közgyűlésének 11. számú s ide is felterjesztett jegyzőkönyvi határozatában, a fennálló törvényekbe ütközőnek tekintvén, Czinke Istvánt meg nem erősítette. Kéri azért a nevezett egyház, hogy miután az egyházkerületi lelkészválasztási törvényeket megsérteni nem akarta, sőt három egymásután sikertelenül tett választása által azt kellő tiszteletben tartotta, változtassa meg egyházkerületünk az egyházmegye kedvezőtlen ítéletét s erősítse meg Czinke Istvánt lelkészökül.

Mindenekelőtt kijelenti egyházkerületünk, hogy midőn az alsózempléni egyházmegye az erdő-bényei egyház legutóbb tett választását meg nem erősítette, ezzel érvényben levő lelkészválasztási törvényeink értelmében járt el; tekintve azonban azt, hogy a kérelmező erdő-bényei egyház háromszori, bár sikertelen választása által a törvény szellemének és irányzatának csakugyan tényleg eleget tett, hogy egyházkerületünk a törvény betűitől, a felforgó körülményekre is tekintvén, már más alkalommal is eltért, hogy az erdő-bényei egyházat az újabb, sorrend szerint már ötödik vagy még esetleg további választások zaklatottságának kitenni nem akarja; végre, hogy az elválasztott segédlelkész eddigi jótörekvése is némi méltánylatban részesíttessék: egyházkerületünk az alsózempléni egyházmegye ítéletét megváltoztatja s Czinke István megválasztását helybenhagyja s őt új állomásán megerősíti.

56. A felsőzempléni egyházmegye, 1882. évi február hó 16-án Lasztomérban tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 6. száma alatt, Lengyel Lajos m.-jesztrebi és Szalay Kálmán tusai ideiglenesen alkalmazott, de hanyag és képtelen tanítóknak az egyházmegye kebeléből történt végleges kirekesztésüket jelentvén:

A jelzett indokoknál fogva, nevezett tanítóknak kirekesztése helybenhagyatik.

57. Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 5. száma alatt, a kebelében történt tanítói változásokat jelenti: jelesen, hogy a megürült tusai tanítói állomásra Dvorzák Antal, jelenleg bekebelezett s volt málcái ideiglenes tanító; a m.-jesztrebi egyházba Szabó Károly, jelenleg belépett tanító, a díjlevél meghatározott 300 frt. értékének hiánya miatt csak ideiglenesen; a hardicsai egyházba jelenleg is ideiglenes minőségben ott működő s ezen egyházmegyébe már korábban bekebelezett tanító, Ónodi Miklós helyeztetek be.

Tudomásúl vétetik.

58. Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 62. száma alatt, a folyó évi nyári egyházkerületi gyűlés és közvizsgák alkalmára Bálint József, Dókus Gyula tanácsbírák és Fejes István s.-a.-ujhelyi lelkész neveztettek ki.

Tudomásúl szolgál.

59. Ugyanazon egyházmegye, folyó évi február 16. napján Lasztomérban tartott közgyűlésének 40. számú jegyzőkönyvi pontjában, maga részéről sérelmesnek igyekeztén feltüntetni a Tolcsvai Nagy Gedeon-féle alapítvány kamatainak kiosztására nézve, egyházkerületünk által legújabban megállapított aránykulcsot; annak megváltoztatását kéri.

E kulcs egyházkerületünk meggyőződése szerint a legigazságosabb s méltányosabb levén, sőt az alapítvány természetével és irányzatával is legjobban megegyezvén, jövőre is meghagyatik, annyival is inkább, mert hiszen a többi valamennyi egyházmegye is a legnagyobb készséggel megnyugodtak abban.

60. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 33. számú jegyzőkönyvi pontjában részletesen feltüntetvén a kolbásai egyház anyagi helyzetét s az érészben figyelembe veendő okokat, pártolólág terjeszti fel a nevezett egyház azon kérelmét, melyszerint a lelkészi és tanítói hivatalt egyesíthesse.

A kolbásai egyház kérelme, az egyházmegye által feltüntetett okokra való tekintettel, teljesítettik s megengedtetik, hogy a lelkész-tanítói állomást egyesíthesse, mint-hogy azonban az így egyesített kettős hivatal új díjlevele be nem mutattatott, utasítatik a felsőzempléni egyházmegye, hogy azt megszerezvén, egyházkerületünknek megerősítés végett mutassa be.

61. Olvastatott ugyanazon egyházmegyének, folyó évi február 16-án Lasztomérban tartott közgyűlésében 30. szám alatt hozott, s Tóth Pál volt szőlőskei káplán-tanító kint levő követelése behajtása fölött intézkedő határozata, majd ennek kapesáiban olvastatott a 31. szám alatt hozott s hivatalból is, de Tóth Pál folyamodása folytán is felterjesztett s 1881. évi tavaszi közgyűlésünk 68. számú határozata végrehajtása folytán consistoriumban hozott határozata, helyesebben ítélete, melyben a nevezett Tóth Pál, volt szőlőskei lelkész-tanítót, lelkészi jogositványa megvonása mellett, papi állásától véglegesen elmozdítja.

A felsőzempléni egyházmegyének fennebbi keletű és számú ítélete, indokolásánál fogva helybenhagyatik, s utasítatik a felterjesztő egyházmegye, hogy Tóth Páltól papi oklevelét vegye vissza, s terjesztsze be levéltárba tétel végett szuperintendensi hivatalunkhoz.

62. Ugyanazon egyházmegye, Lasztomérban, folyó évi február 16-án tartott közgyűléséből, a magyar-jesztrebi, igen csekély fizetésű s idegen elemek között missiót teljesítő tanítói állomást 88 frt. állandó segélyre; a morvai leányegyház előkönyörgői állomását pedig, mindkettő díjlevelének felterjesztése mellett, 60 frt. állandó segélyre ajánlja.

A magyar-jesztrebi tanító részére 50 frt., a morvai leányegyház előkönyörgője részére pedig 30 frt. állandó segély megszavaztatik a szükösi pénztárból.

63. Az abauji egyházmegye, folyó évi tavaszi gyűlése jegyzőkönyvének 18. száma alatt, a buzitai egyház azon kérelmét terjeszti fel pártolólág, hogy amennyiben a tűzkárbiztosítási díj tőle évenként a régibb díjkötvény szerint követeltetik, holott időközben az épületek leégvén, csak az iskola épített föl, s a templom most is tetőzetlenül van: eszközölnétek ki, hogy a biztosítási díj az újabb díjkötvény szerint követeltetnék.

Szuperintendens úr fölkéretik, hogy ez ügyben magát a miskolci főügynökséggel érintkezésbe tévén, ezen illetéktelen díjfizetés leiratását eszközölni sziveskedjék.

Az egyháznak pedig addig is, míg a leégett épületek újból építése eszközölthetnék, kötelességévé tétetik, hogy a pusztán maradt s romlásnak indult falakat valami tetőzettel ellátni s az idő viszontagságai ellen a tovább romlástól biztosítani s megvédeni el ne mulassza.

- 64.** Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 7. száma alatt, kebelében történt tanítói választásokat következőkben terjeszti elő:

Baksy Pál, volt kis-kinizsi tanító Szurdokra; Korocz Daniel, volt kaki tanító, oklevél szerzés feltétele mellett, Kis-Kinizsre; Kopcsó Mihály, volt kupai tanító Selyebre; Kondor József, volt szurdoki tanító Kupára; Szendrey István, régebben selyebi tanító Alsó-Vadászra; Tar Gábor baksai segédtanító, oklevél szerzés feltétele mellett, ugyanoda rendes; Baskay István szend-szalai segédtanító, oklevél szerzés feltétele mellett, ugyanoda rendes tanítók gyanánt behelyezettek s megerősítették.

Tudomásúl vétetik.

- 65.** Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 4. száma alatt, a garbóc-bogdányi halál által megürült rendes papi állomásra Oláh Péter kassai segédlelkésznek egyhangulag történt megválasztását jelentvén:

Tudomásúl vétetik.

- 66.** Ugyanazon egyházmegye, 1882. március 22—24-ik napjain Göncön tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 5. száma alatt, a vajkóci halál által megürült papi állomásra Kovács Béla cécei lelkésznek egyhangulag történt megválasztását jelentvén:

Tudomásúl vétetik.

- 67.** Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlésének saját száma alatt kiadott jegyzőkönyvi felterjesztésében, a nagy-kinizsi egyházra vonatkozólag előadja, hogy ámbár a lelkészi és tanítói földek adója, az eddigi követelés szerint pontosan fizettetett, mégis adóleszámolás útján, közelebb az egyház a lelkészi földek után 320 frt., a tanítói földek után pedig 182 frt. adóhátrálékkal rovatott meg az 1854-től 1875-ig terjedő időkből. Ez egész ügyet az egyházmegye küldöttségileg, sőt az egyházmegye egyik ügyvédjével is megvizsgáltatván, a követelést jogtalannak és elévültnek jelenté ki; kéri azért egyházkerületünket, hogy tegyen lépéseket a nagymélt. minisztériumnál abból a célból, hogy az adóhátrálék, mint elévült, leirattassék, s amennyiben ez nem sikerülne, a követelt adóösszeg kifizethetése végett a különben is siralmas állapotra jutott egyházat és hivatalnokait részesítse megfelelő segélyben.

Minthogy e felterjesztett ügghöz mellékelt iratok között, sem az egyház folyamodványában, sem a küldöttség és a véleményadásra felkért egyházmegyei ügyvéd jelentésében nincsen feltüntetve a követelt adó természete, nincsen az, hogy a követelés nem a tagosítás folytán kitűnő adókülönbözet kiegyenlítése-e, ez ügyet egyházkerületünk azon utasítással teszi vissza az egyházmegyéhez s ennek útján a nagy-kinizsi egyház előjáróságához, hogy mindenekelőtt az illetékes pénzügyi hatóságnál járjon utána a követelt adó természetének és címének, felkérvén az egyházmegye helyben levő buzgó segédgondnokát is arra, hogy ez ügyet az adóhivatalnál hathatósan támogatni sziveskedjék.

- 68.** Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlésének 36. számú jegyzőkönyvi pontjában, körülményesen előadván azt, hogy Bistén a tanító és egyháztalabégek között már több év óta meglevő viszálykodásnak s az egyházmegye előtt is több ízben megújított panasznak, az képezi főokát, hogy az egyház hívei az újabb időben igen megfogyván, a tanítói díjlevélben magukra vállalt kötelezettségeket nem képesek jelenben teljesíteni, s míg például a tanítói díjlevél összeállításakor, a tanítói földek megművelésére 18 ekét tudtak kiállítani, ma már csak 9 ekével rendelkeznek; pártolólág terjeszti fel azért az egyházmegye a bistei hívek azon kérelmét, melyszerint ők a tanítói földek megművelésének kötelezettsége alól mentessenek fel, a tanítónak pedig, a földmunkálatokért való kárpótlásul valamely tárból legalább évi 30 frt. állandó segély adassék.

Minthogy az egyház tagjainak a díjlevélben kikötött kötelezettségek alól való ilyen könnyűszerrel történő felmentése igen veszedelmes példákra szolgáltatna alkalmat más egyházakra nézve is, s minthogy az előterjesztés szerint a bistei egyház 9 ekeerővel tényleg mégis csak rendelkezik: a szóban forgó kérelem, az egyházmegye által ajánlott alakjában nem teljesítetik, hanem visszatételek az egyházmegyéhez azon utasítással, hogy tegyen majdan számítást arra nézve, hogy mennyi kárpótlás illetné meg a tanítót azon esetre, ha a bisteiek a rendelkezésük alatt álló ekével továbbra is megmivelendik földjét, s egyházkerületünket majd erről értesítvén, a bistei egyház tagjait szigorúan utasítsák elvállalt köteleességeknek erejükhöz mért teljesítésére.

69. Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlésében, 39. szám alatt hozott határozatával, beterjeszti megerősítés végett az abauj-szántói egyház lelkészi és tanítói földeinek egyházkerületünk határozata értelmében történt eladásáról készített adásvevési szerződést, s rendelkezést kér a takarékpénztárba helyezett 10,000 frt. vételár felett.

Ezzel kapcsolatban olvastatott Sebők Dániel, helyettes főgondnok beadványa, melyben ezen szerződés megerősítését ellenzi.

Egyházkerületünk 1881. évi szeptember 20., 21. napjain tartott közgyűlésében, 9. szám alatt hozott határozatában, ezen eladást már elfogadván és megerősítvén, az említett határozat értelmében és alapján teljesített ezen adásvételi jogügyletről szóló szerződést ezennel jóváhagyja és megerősíti és jóváhagyási záradékkal ellátni rendeli.

Ami pedig a 10,000 frt. vételár hova fordítását illeti, az idézett határozat erről körülményesen intézkedvén, ennek értelmében utasítja egyházkerületünk az abauji egyházmegyét, hogy abból 3000 frtot haladéktalanul felvévén, az abauj-szántói egyház tartozása letörlesztésére fizetessen be az egyházkerület pénztárába, a 7000 frtot pedig addig, míg a többször idézett határozat értelmében azon, az eladott földeknek megfelelő mennyiségű és jóminőségű földbirtok vásároltalhatnék, takarékpénztárilag kezeltesse.

70. Az alsóborsodi egyházmegye, Nagy-Mihályon, folyó évi ápril 13-án tartott közgyűlésében, 17. szám alatt felvett jegyzőkönyvében, kiemelvén azon roppant szerencsétlenséget, melynek Emőd község a folyó évi március 17-én dühöngött tűzvész folytán áldozata lett, s mely tűzvész az egyházat is templomától, tornyától, paplaka, iskolája s minden melléképületeitől megfosztá, míg egyrészt az egyházmegyében segélygyűjtést rendelt, addig másrészt ezen egyházat segélyezésre egyházkerületünknek is melegen ajánlja.

Egyházkerületünk részvétellel vett tudomást az emödi egyházat ért ezen roppant szerencsétlenségről, s kérelmét átteszi figyelembevétel végett a segélyosztó-küldöttséghez.

71. Az ungi egyházmegye, folyó évi február hó 15-ik napján, Vajánban tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 5. és 6. száma alatt, a kebelében megürült lelkészi állomások miként történő betöltését jelenti; jelesen: hogy

a Kása Endre halála által megürült kaposi lelkészi állomásra Magyar Bertalan minaji helyettes lelkész; a Petrás János halála által megürült lucskai lelkészi állomásra pedig Szakal István felsőzempléni kolbásai lelkész választottak s helyeztettek be.

Tudomásul vétetik.

72. Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 10. száma alatt, a Horváth Mária-féle alapítványi pénztár állását tudomásvétel végett fölterjeszti; jelesen, hogy a Horváth Mária-féle alapítvány tőkéje jelenleg az ez évi 50 frt. szaporodással . . . 83,900 frt. 40 kr.

Bevétele volt	15,071 „ 46 „
Kiadása	10,432 „ 60 „
Maradvány	4,638 frt. 86 kr.

Ezzel kapcsolatban :

73. Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlése jegyzőkönyvének 15. száma alatt szintén jelentést tesz a Horváth Mária-féle alapítvány után a múlt évben befolyt kamatok minként történt kiosztásáról.

Kiosztatott:

Állandó segély címen	304 frt.
Építkező egyházak részére	1917 „
Segély lelkészek- és lelkész-özvegyeknek	263 „ 50 kr.
Subventioként lelkészeknek	695 „
Segély tanítóknak	196 „ 50 kr.
Subventio tanítóknak	762 „
Összesen	4138 frt. — kr.

Tudomásúl vétetik.

74. Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyvének 4. száma alatt, az egyházi magtárak, egyházi, lelkészi s tanítói jövedelmek, alapítványok és egyenértéki illetékek kiszabásánál fölmerült sérelmek orvoslására fölkéri egyházkerületünk figyelmét.

Ez ügyben már jelen jegyzőkönyvünk 44. száma alatt határozva lévén, újabb határozat szüksége fönn nem forog.

75. Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlésének 59. számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy miután főtövekvése oda irányul az egyházmegyének, hogy saját kebelében szándékozik majdan egy nőnövelde felállítani: az egyházkerületi főleánynövelde gyámolítására, az egyes egyházakat terhelő kötelező okmány kiállítását, az említett s előtte lebegő nagy cél miatt el nem vállalhatja, s hogy a főleánynövelde, az egyházmegyéből a múlt évben begyűlt nagyobb mérvű segélyt egyszer mindenkorra adta; szívesen igéri azonban, hogy e célra azért évenkénti segélygyűjtés útján ezután is áldozni szándékozik.

Tudomásúl vétetik, s legalább az évenkénti segélygyűjtésre az ungi egyházmegye e helyen is felkéretik.

76. Az elnökség tudatja, hogy április hó 26. napján, délután tartott konsistorialis gyűlés végzése szerint, Mészáros Endre, bánhorváti lelkész, fegyelmi vétség miatt, papi hivatalától végkép megfosztott s lelkészi oklevele tőle visszavétetik.

Tudomásúl vétetett.

77. Joó István zsinati gazda megküldi az országos közzsinat jegyzőkönyvét, s ennek kapcsán a zsinat alakítása és szervezetének, a köznevelés- és közoktatásügy szervezete szabályzatának s az egyház alkotmányának tervezetét.

Tudomásúl vétetik, s egy példányban egyházkerületi levéltárunkba tétetni rendeltetik.

78. Olvastatott a főiskolai számvevőszék jegyzőkönyve, s ezzel kapcsolatban, amennyiben ezen jegyzőkönyvi határozatokra vonatkozik, a gazdasági választmányi elnök jelentése.

Ezen számvevőszék jegyzőkönyvének

a) harmadik pontjában utasítja számvevőszék a jogigazgatót, hogy a Kun örökösök ellen, a mult évi tavaszi gyűlés 11. számú határozatával megindított per azonnal indítsa meg.

Erre vonatkozólag gazdasági választmányi elnök jelenti, hogy a főiskola kártérítési követelésének összege 4310 frtban állapított meg a gazdasági választmány által, az elkülönítéskor törvényesen eszközölt becslés alapján. Midőn a keresetlevél már épen beadandó volt, az örökösök egyike azon írásbeli ajánlatot tette, hogy a kétes kimenetelű perlekedés kikerülése végett, támaszkodva az egyházkerületnek 1877. évi nyári közgyűlésében 26. számú c) alatt kelt határozatára, elégedjék meg a gazdasági választmány a regálejog átengedésével, ami iránt, ha biztosító ígéretet nyerne, ki tudná vinni örökös társai beleegyezését.

Határozatot kér tehát gazdasági választmányi elnök arra nézve, hogy az 1877. évi határozat hajtassék-e végre, vagy az 1881-ik évi tavaszi gyűlés 11. számú határozata, melyben a kártérítési per megindítása van kimondva.

Mielőtt egyházkerületünk e kérdés érdemében határozná, átteszi ezen ügyet beható tanulmányozás végett a főiskola anyagi ügyeit rendező bizottsághoz, oly utasítással, hogy járjon végére különösen annak, mily értéket képvisel — tekintettel a sárospataki viszonyokra — ezen kárpótlásul felajánlott regále. A bizottságnak a jövő nyári közgyűlésre beadandó jelentése alapján fog azután egyházkerületünk e tárgyban a körülményekhez képest határozni, addig azonban a per megindítását felfüggeszti.

b) A 4-ik számú d) pontjában jelenti, hogy Fáy Ferenc örökösei ellen fennálló 630 frt. követelés iránt folyó per, elévülési indokból, már két bíróság által a főiskolára kedvezőtlenül döntetett el.

Sajnos tudomásul vétetik, s ezen követelés a tőkék közül kitöröltetni határoztatik.

c) A 4-ik szám e) pontjában Kis János és Pogonyi Dénes tartozása, alaphiányában, a 7-ik szám f) pontjában a teljesen vagyontalanul elhalt Balogh Pál, a 8-ik szám a) pontjában a szintén vagyontalanul elhalt Mokri András tartozása a tőkék könyvéből kitörlésre ajánltatik.

Ezen követelésnek a tőkék könyvéből való kitörlése elrendeltetik.

d) A 9-ik pontban elhatározza számvevőszék, hogy a főiskola bevételi forrásának egyik legtekintélyesebbjénél, a népiskolai könyvek eladásánál, a jövedelem évről évre kevesbedvén, e bajon segitendő, ezentúlra minden egyházmegyében bizományos legyen a könyvek eladására, s ezenkívül iskola-látogató körönként egy albizományos is, hogy így a fölmerülő szükséglet azonnal és könnyen elláttathassék.

Ezen indítvány elfogadtatik, oly módon, hogy minden egyházmegyében — a főbizományos jogai sérelme nélkül — egy bizományos, a lehetőleg iskola-látogatói körönként több albizományosok állittassanak fel; az egyházmegyékre bizatván aztán ezen bizományosok személyének megválasztása.

Egyszersmind pedig megújttatik egyházkerületünk azon fennálló határozata, hogy azon tanítók, kik iskoláikban nem a főiskola által kiadott s a tantervben jelzett könyveket tanítják, esetről esetre 2 frtra büntettessenek, és pedig ezen határozat azon hozzátétellel újttatik meg, hogy ezen bírságot elengedni az egyházmegye nincs jogositva.

Végül az irodalmi kör is felhivatik, hogy igyekezzenek a még hiányzó tankönyveket lehetőleg mielőbb pótolni s az elavúltakat s a paedagogia elveinek meg nem felelőket átdolgozni s úgy intézkedni, hogy a könyvek lehetőleg olcsón kerüljenek forgalomba.

e) A 11-ik pontban a kórházi ápolónő fizetése 80 frt., a betegsegélyző-egylet terhéről rovandónak mondatik ki.

Ezzel kapcsolatban olvastatott a betegsegélyző-egylet válaszmányának folyamodása, melyben ezen teherrel magukat felmentetni kérik.

Tekintetbe véve azt, hogy a betegsegélyző-egylet pénztára ezen terhet ez idő szerint megbirja, az iskolai pénztár pedig hiánylattal küzd, a számvevőszék határozata helybenhagyatik.

f) A 13-ik pontban a vizsgálatok és számvetések végeredményét közli a számvevőszék, melynek számtételei következők:

1. Köz-, építkezési, képezdei és nyomdai pénztár:	
Bevétel	91,669 frt. 89 ² / ₆ kr.
Kiadás	89,710 „ 41 ³ / ₆ „
Maradék	<u>1,959 frt. 47⁵/₆ kr.</u>
2. Alumniális, tápintézeti pénztár:	
Bevétel	18,463 frt. 17 kr.
Kiadás	16,566 „ 92 „
Maradék	<u>1,896 frt. 25 kr.</u>
3. Horváth Mária pénztár:	
Bevétel	20,204 frt. 03 kr.
Kiadás	16,024 „ — „
Maradék	<u>4,180 frt. 03 kr.</u>
A három pénztár együttes mérlege ez:	
Bevétel	130,337 frt. 09 ² / ₆ kr.
Kiadás	122,301 „ 33 ³ / ₆ „
Maradék	<u>8,035 frt. 75⁵/₆ kr.</u>
Az egyes adósok által a különböző pénztárakba befizetett tőkék összege	24,244 frt. 55 kr.
Kiadatott kamatra a különböző pénztárakból	11,240 „ 87 „
Visszafizetett kölcsön	8,188 „ 22 „
Összesen	<u>19,429 frt. 09 kr.</u>
A kölcsön adott összeg tehát kevesebb a bevett tőkénél	4,815 frt. 46 krral.
Ez tehát a pénztári készletből mindenekelőtt kihelyezendő.	
A Horváth Mária pénztár tőkebevételei tesznek	12,955 frt. 91 krt.
Tőkésített a Horváth Mária pénztárból:	
a) a befizetett tőkéből	12,955 frt. 91 kr.
b) kamatból	4,766 „ 82 „
Összesen	<u>17,722 frt. 73 kr.</u>

Tőkepénzek az 1882-ik évre összesen 314,701 frt. 7 kr. és 2253 darab arany.

Ingatlan birtokok jövedelme az 1882-ik évre összesen 23,235 frt.

Tartozások és kötelezettségek összesen 47,842 frt.

Évenkénti kötelezettségek összesen 2582 frt. 20 kr. és az államképezdére 3000 frt.

Tudomásul vétetik.

g) A 16-ik pontban a jövő évi költségvetés van összeállítva, melyszerint előirányoztatott:

1-ször bevétel	73,206 frt. 11 kr.
2-ször kiadás	75,405 „ 73 „
Hiány mutatkozik	<u>2,199 frt. 62 kr.,</u>

melynek fedezésére a könyvárulásból remélhető nagyobb jövedelem s más főiskolai pénztárakban levő többlet szolgál.

Tudomásúl vétetik s a hiánylat elenyésztetésére vonatkozólag utasittatik a gazdasági választmány, hogy minden erélylyel igyekezzék a régi kamathátrálékok behajtásán s törekedjék a kiadásoknál a lehető megtakarításra.

h) A 17-ik szám 1-ső pontjában tudatja számvevőszék, hogy miután az egyetemes tanügyi bizottsággal a végleszámlálás a dr. Ballagi Mór kifogásai folytán foganatba nem vétethetett, szuperintendensünket kérte fel annak eszközésére.

Erre szuperintendensünk jelenti, hogy Hegedűs László főiskolai algonodnok közbenjöttével, dr. Ballagi Mórral a végleszámlálást az egyházkerület határozata értelmében eszközlé.

Ezen leszámolás szerint:

I. Árvai utódainak követelése:

1. Ó- és új-testamentomi szent történetért	763	frt.	20	kr.
2. Erre kivett Árvai úr Ballagi és Szőnyi uraktól	682	„	40	„
3. Fizetetlen van	80	frt.	80	kr.
4. Ó- és új-testamentomi vezérkönyvért	508	„	80	„
5. Ezen összeg kamata	335	„	28	„
6. Magyar nyelvtan és szent történelem második kiadásáért	73	„	44	„
Összesen	998	frt.	32	kr.

II. Osztokodás:

1. Könyvkiadási jog vételára	2000	frt.		
2. Ebből levonva az Árvai-féle követelést	998	„	32	kr.
3. Marad felosztandó összeg	1001	frt.	68	kr.
4. Ehez jön a Török Pál szuperintendens úrnál levő takarékpénztári betét	468	frt.	47	kr.
És annak időközi kamata	31	„	18	„
Összesen	499	frt.	65	kr.
5. Ebből illeti külön a dunántúli egyházkerületet	102	„	—	„
Marad	397	frt.	65	kr.
6. Ezt a 2000 frt. maradványhoz adva	1001	„	68	„
7. Lesz összesen a felosztandó összeg	1399	frt.	33	kr.

Ezt a 20°/_o kulcs szerint a négy egyházkerület között felosztva, jut:

1. A dunáninneneni egyházkerületnek	$\frac{5}{20}$	$\frac{0}{o}$	=	349	frt.	83	kr.
2. A dunántúlinak	$\frac{3}{20}$	$\frac{0}{o}$	=	209	„	89	„
3. A tiszáninneninek	$\frac{5}{20}$	$\frac{0}{o}$	=	349	„	83	„
4. A tiszántúlinak	$\frac{7}{20}$	$\frac{0}{o}$	=	489	„	76	„
Összeg				1399	frt.	31	kr.

i) Ugyanazon szám 3-ik pontjában a györgytarlói birtok bérletére előadja a számvevőszék, hogy az a múlt évet illetőleg, még maig sincs rendezve, s utasítja a gazdasági választmányt, hogy a bérhátrálékot vegye be haszonbérlőn, s kimondja, hogy a meghosszabbított haszonbérlet csak úgy kezdethetik el, ha haszonbérelő a hiányosan letett cautiot szerződészerűleg kiegészíti; haszonbérelőnek a számvevőszékhez terjesztett azon kérelmét pedig, hogy a cautio letételére, s a folyó évi első félévi bérösszeg lefizetésére haladék engedessék, felterjeszti közgyűlésünk elé.

Számvevőszék ezen itt elősorolt intézkedése helyeseltetik; a haszonbérelő által kért halasztásra vonatkozólag pedig a cautio kiegészítésére, valamint a f. évi első félévi haszonbérösszeg befizetésére, f. évi szeptember 1-ig a kért halasztás magadatik.

Egyszersmind azonban arra utasítatik a gazdasági választmány, hogy haszonbérlet a szerződés szerint általa fizetendő vízszabályozási költségek kifizetésére és biztosítására szorítsa, s a haszonbérlet egész tartama alatt felügyeljen arra, hogy ezen vízszabályozási költségek haszonbérlet által pontosan fizetessenek.

k) Ugyanazon szám 5-ik pontjában megbízza számvevőszék a gazdasági választmányt, hogy a téglagyári ügyet véglegesen rendezze. Erre vonatkozólag előterjeszti a gazdasági választmányi elnök ezen ügy állását.

Ezen ügyben való határozathozatal jövő pataki gyűlésünkre halasztatik.

l) Ugyanazon szám 6-ik pontjában, a pénztári kezelés egyszerűsítése céljából, elhatározza a számvevőszék, hogy ezután minden bevétel és kiadás csak egy naplóba vezetessék, a tiszti és tőke-könyvek azonban minden pénztárra nézve az eddigi módon külön megmaradjanak, csupán annyi változtatással, hogy a címek római száma helyett jövőre a tiszti könyv illető lap számára történjék hivatkozás.

Ezen határozat helyesléssel találkozáván, megerősítettik.

m) Ugyanazon szám 9-ik pontja szerint, a főiskolai irodalmi kör részére, a nyomdai tiszta jövedelemből való osztalék 400 frtban számíttatott ki és elrendeltetett annak a pénztárból való kifizetése.

Tudomásul vétetik.

n) A 19. szám alatt jelenti a számvevőszék, hogy a főiskola kormányzati szabályai, a változott viszonyokhoz s az egyházkerület által tett eddigi módosításokhoz képest, átvizsgálandók és átalakítandók. Ezek átvizsgálására egy küldöttséget küldött ki számvevőszék, melynek tagjai Fejes István, Lengyel Endre, Zsindely István, Németh László, Dókus Gyula, Terhes Barna és a főiskolai tanári testület két megbízottja.

Helyeslő tudomásul vétetik, s a küldöttség munkálata jövő nyári közgyűlésünkre beváratik.

o) A számvevőszéknek egyéb itt nem érintett pontjai tudomásul vétetnek.

79. Olvastattak a gazdasági választmányi elnök jelentéséből a számvevőszék jegyzőkönyvével kapcsolatban nem tárgyalt pontok; nevezetesen:

a) A III. a) pont alatt jelenti gazdasági választmányi elnök, hogy a Bodnár Gábor bogdányi lelkész s felső-szabolcsi esperes által, végrendeletileg a főiskolára hagyományozott és neje halála után kifizetendő 400 frt., miután az özvegy elhalt, a főiskola pénztárába befizettetett.

Örvendetes tudomásul vétetik.

b) A b) pont alatt jelenti, hogy a bálványosi birtok bérlője, Szabó Béla, az egész bérletet egyedül nejeére kéri átruháztatni, ő csak mint jótálló kezes akarván ezután szerepelni, s e kérelmet gazdasági választmány a főiskolára előnyösnek látván, megadhatónak véleményezi.

A főiskolára ezen kérelem teljesítéséből kár nem hárámolhatván, a kérelem teljesítése megengedettik.

c) A c) pontban tudatja gazdasági választmányi elnök, hogy a Horváth Mária által a pazonyi egyháznak templomépítésre hagyományozott 10,000 frtot a f.-szabolcsi egyházmegye, beperléssel való fenyegetés mellett, kifizettetni kérte. Ez összeg az elnökség tudomásával, felerészben már kifizettetett, másik felerészben július hóban fog kiegyenlítettetni.

Tudomásul vétetik.

d) Az f) pontban az Árvai-féle népiskolai könyvek irói díjának kifizetése végett, határozatot kér arra, hogy ezen díjak úgy fizetessenek, amint Árvai úrnak egyessége volt az egyetemes tanügyi bizottsággal, hogy t. i. a 2-ik és harmadik kiadásból a tiszta jövedelem 15%-a a többiekből semmi, vagy pedig úgy, mint a főiskolának oly kiadásai díjaztatnak, melyek közvetlenül a főiskolai nyomda részére irattak, t. i. az elsőt követő minden kiadás után a tiszta jövedelem 20%-a.

Árvai József örökösével szemben a főiskolát, mint az egyetemes tanügyi bizottság jogutódát, fennálló szerződés szabályozván, gazdasági választmány ezen szerződés megtartására, s az Árvai örökösait illető résznek ezen szerződés értelmében leendő kiegyenlítésére utasítatik.

80. A keszthelyi gazdasági intézet, 69. sz. a. kelt átiratában, szuperintendensi hivatalunknak, a Vitéz-féle ösztöndíjban részesült Szabó László III-ad éves tanulónak hosszas betegeskedése miatt, a 65 frt. ösztöndíj fölvtéléről szóló nyugtáját átszarmaztatja.

Szintén a 791. számú átiratában jelentvén, hogy a Vitéz-féle ösztöndíjra ugyancsak Szabó László III-ad éves tanuló jelentkezett, s ezért az ösztöndíj-alaptőke ez évi kamatjának fele-részét, a megelőző évben követett módozatokhoz képest, Szabó László ösztöndíja képen beküldetni, a kamatok másik felét pedig az alaptőkéhez csatoltatni kéri.

Tudomásúl szolgál.

81. Olvastatott Hazai Béla, cigándi segédlelkész és Sárkány Sámuel, aszalói segédlelkésznek folyamodványa, melyben az előbbi, betegsége miatt egy hóval később történt kibocsáttatását igazoltnak tekinteni, s a jelen évben a lelkészi vizsgát letehetni kéri; az utóbbi pedig a „Dogmatikából“ kapott elégtelen tanjegyét kijavítván, egyidejűleg szintén a második vagy papi vizsgára leendő bocsáttatását kérelmezi.

Mindkét folyamodónak kérése teljesítettik, s megengedtetik, hogy a legközelebbi vizsgák alkalmával vizsgára jelentkezessenek.

82. A cseh és morva ref. egyházak 100 éves fennállása alkalmából megemlékezik ugyanazon egyházak főtanácsa egy hálairatban arról, hogy egyházaik első alapítására mily hatásosan befolyt azon 45 theologus, kik az akkori szuperintendens, Szalai Sámuel ösztönzésére a sárospataki főiskolából az ige hirdetésére Cseh- és Morvaországba kibocsáttattak, s ezen megemlékezésének hálás elismeréssel telt szívélyes testvéri üdvözlésben ad kifejezést.

Közgyűlésünk szives örömmel veszi cseh és morva testvéreink ezen megemlékezését és hálanyilatkozatát, mint tanujelét azon köteléknek, mely a protestáns egyház híveit, bármely nemzetiséghez tartozzanak és nyelvet beszéljenek is, mindig összekötötte, s ezen testvéri szeretetünk tolmácsolására szuperintendensünket kéri fel.

83. Olvastatott a szentpéteri egyháztanácsnak, a f.-borsodi egyházmegye által Boldván, 1882-ik évi ápril 12., 13. napjain tartott közgyűlésében hozott, 59-ik számú jegyzőkönyvi ponttal felterjesztett jegyzőkönyve, melyben előadatik, hogy a szentpéteri lelkész egyik jövedelmi ágát képezi a Szentpéteren lévő vízimalom $\frac{1}{6}$ -odrészből jövedelme. Azonban ezen vízimalom javításához, vagy arra fordítandó bármiféle beruházáshoz $\frac{1}{6}$ -odrészből a lelkész sajátjából hozzájárulni köteles. Előállhat tehát azon körülmény, hogy a lelkész ezen beruházásokhoz igen tetemes összeggel kénytelen hozzájárulni, amit ha önmaga teljesít, megtörténhetik, hogy ezen tetemes áldozatának gyümölcsét csak rövid ideig élvezheti, míg esetleg utóda évek hosszú során keresztül nem lesz kénytelen ezen beruházási teherhez hozzájárulni, ami egyrészt igazságtalan, másrészt a beruházást teljesítő lelkészre, esetleg családjára elviselhetetlen terhet róhat.

Ennélfogva a jelenlegi lelkész beleegyezésével elhatározza az egyháztanács, hogy minden ezen vízimalomra fordított és 50 frtot meghaladó beruházás 10 évi részletre osztassék el és

ugyanazon malom jövedelméből 10 év alatt törlesztessék oly módon, hogy ha ezen 10 évi időközben a lelkész vátoznék, ezen beruházásokhoz az újonnan választott lelkész is a 10 évi ciklusba eső évei arányában hozzájárulni, s amennyiben a többször említett beruházás a volt lelkész által teljesen kiegyenlítettnek, azt neki vagy családjának aránylag visszatéríteni legyen köteles.

Az egyháztanács ezen határozata chárta-változtatást foglalván magában, azt megerősíttetni kéri.

A szentpéteri egyháztanács ezen felterjesztett s a felsőborsodi egyházmegye által fennebb idézett határozatával is jóváhagyott rendelkezése megerősíttetik.

84. Remenyik Mihály, volt tanító, valamint Domján János, nyugalmazott tanító, a papi özvegy-árvatárba befizetett díjaik visszaadását kérik.

Ezen kérelem az özvegy-árvatár szabályaival nem ellenkezően, dékánunk oda utasítatik, hogy járjon végére annak, mennyit fizettek be folyamodók a papi özvegy-árvatárba, s a kitudandó összeget kamat nélkül folyamodóknak adja vissza.

85. Bodolai Pál, pányi tanító segélyt kér a végett, hogy az országos nyugdíj-intézetbe felvétethessék s ott fizetési kötelezettségeinek eleget telessen.

Kérvénye az egyházmegye mellőzésével adatván be, azon utasítással tétetik vissza az abauji egyházmegyéhez, hogy a folyamodványban foglaltak mibenléte felől adjon kimerítő jelentést.

86. Bagdi István, volt harkányi helyettes lelkész azon kérelme, hogy a szükölködők tára részére fizetni kötelezett 287 frt. 50 krból még hátralevő 87 frt. 50 kr. engedtessek el:

nem teljesíttetik s folyamodó ezen hátrálék befizetésére utasítatik, és pedig annyivalinkább, mivel egyházkerületünk a nevezett helyettes lelkész által a szükölködők tarába befizetendő összeg felét már úgysis a harkányi egyháznak adományozta.

87. Olvastatott Kónya András hernád-németii lelkész felebbevénye, az alsózempléni egyházmegyének a hernád-németii lelkészi réti földek elosztása tárgyában hozott határozata ellen.

Miután ezen felebbevény nem az illetékes egyházmegye útján lett beadva, s így az ügyiratok ezen ügyben fel sem terjesztethettek: a felebbevény oly utasítással tétetik át az alsózempléni egyházmegye esperesi hivatalához, hogy azt a szüköség előiratokkal felszerelve, szabályszerűen terjeszsze fel jövő nyári közgyűlésünkre.

88. Batta József, abauji egyházmegyei kéri lelkész s egyházmegyei tanácsbíró, tartós betegeskedése indokából kéri magát a főiskolai számvevőszéki tagság alól fölmentetni.

A főiskolai számvevőszék jelenlegi tagjainak működési ideje már ez év folytán különben is le fogván telni, annak újból alakítása alkalmára nevezett lelkész kérelme tudomásul vétetik.

89. Makkay János, abauji egyházmegyei szinai lelkész, huzamosabb betegeskedése után, egészségi állapota jobbra fordultával, a káplántartás további kötelezettsége alól, állítólagos anyagi nyomasztó viszonyai miatt kéri magát fölmentetni.

Minden egyházmegye, saját belkormányzati jogánál fogva, maga intézkedvén a kebelebeli segédlelkészek alkalmazásáról: a kérvény az illető egyházmegyéhez azon utasítás mellett tétetik vissza, hogy e kérdést a körülményekhez és szükséghez képest, a törvényes szabályok figyelembe tartása mellett, saját körében szabadon intézze el.

- 90.** Rácz Lajos mádi lelkész panaszolja, hogy az általa a főiskolától megvásárolt szőlő 651 frtot tevő vételára az eladást megerősítő egyházkerületi jegyzőkönyvben tévesen 600 frtban van feltüntetve. Kéri ezen tollhiba kiigazítását.

Mielőtt ezen kérelem teljesítették, utasittatik főiskolai gazdasági választmány, hogy ezen állítólagos tévedés mibenlétéről jövő nyári közgyűlésünkre tegyen jelentést.

- 91.** A tornai egyházmegye, Szinben, 1882. ápril 11., 12-én tartott közgyűlése 17. számú határozatában, segélyre ajánlja Kecskeméti Sámuel, a tanítói pályán már 50 évet eltöltött szilasi tanítót.

Ezen kérelem a segélyosztó-küldöttséghez tétetik át, egyszersmind felkéretik szuperintendensünk, hogy egyházunk ezen régi szolgáját a magas kormány figyelmébe is ajánlani sziveskedjék.

- 92.** A zempléni megyei főispáni hivatal, a magyar honpolgári joggal nem bíró néptanítókra vonatkozó közigazgatási bizottsági határozatot figyelembevétel végett közölvén:

Tudomásúl vétetik.

- 93.** A felsőzempléni egyházmegye a garanyi építkező leányegyházat 600 frt. kölcsön nyerhetés végett ajánlja.

- 94.** A szállóskei és borsii egyesült egyházak kérik, hogy egyházkerületünknel lévő s 8%-kal kamatozó tőkéjük 6%-kal kamatozó tőkével cseréltessék fel.

- 95.** A vajkóci egyház kéri, hogy 100 frt. tőketartozása után hátrálékban levő 12 frt. 60 kr. kamattartozása engedtessek el.

Mindezen kérelmek a pénzügyi választmányhoz tétetnek át.

- 96.** A nagy-kinizsi egyház, 500 frtra felszaporodott adóhátráléka letörleszthetése céljából segélyt kér. Ugyanily címen folyamodik segélyért a nagy-bozsvai egyház a végett, hogy 174 frt. 22 kr-ra szaporodott és a kataszteri adószaporulat folytán előállott adóhátrálékát kifizethesse.

Mindkét kérvény a segélyosztó-küldöttséghez tétetik át.

- 97.** A g.-bogdányi egyház panaszolja, hogy háromkaszás rétje adótartozásba le van foglalva, ezenkívül egyházi épületei is rossz karban vannak, s e miatt állandó vagy legalább több éven át tartó segélyért folyamodik s az abauji egyházmegye által legalább 6 éven át évi 50 frttal leendő segélyezésre ajánltatik.

Kérelme megvizsgálás és lehető figyelembevétel végett a segélyosztó-küldöttséghez tétetik át.

- 98.** Az alsózempléni egyházmegye a leleszi leányegyházat, a felsőborsodi egyházmegye pedig a disznós-horvátii és hangácsi építkező egyházakat országos könyöradomány-gyűjtésre ajánlja.

A könyöradomány-gyűjtésre szükséges engedély lehető kieszközlésére szuperintendensi hivatalunk felkéretik.

- 99.** A felsőborsodi egyházmegye, mult 1881-ik évi őszi közgyűlésünk 14-ik száma alatt kelt határozata alapján, a Tolcsvai Nagy Gedeon-féle alapítványból leendő segélyezésre ajánlja Szabó Jánosné volt szendrőladi lelkész, Esztergomi Pálné volt dédesi tanító özvegyét, a meszesi és abodi egyházakat, Fövenyessy Bertalan, Katona Dénes és Farkas József tanítókat.

A gömöri egyházmegye pedig Maklári Pap Lajosné lelkész-özvegyet, Szabó Lajosné tanító-özvegyet, a kálosai anya- és a dubicsányi leányegyházakat, Bitó József zubogyi és Angyal István uzapanyiti tanítókat.

Nemkülönben a felsőzempléni egyházmegye, ugyanezen tárból való segélyezésre ajánlja a kazsui egyházat. Német Andrásné tanító-özvegyet, Kondás József lasztóci és Marikovszki Lajos legényei tanítókat.

Végre az abauji egyházmegye ajánlja Rozgonyi Jánosné lelkészi, Tóth Istvánné tanítói özvegyet; a nagy-kinizsi és g.-bogdányi egyházakat, Beregszászi István, Pandák Endre, Kanócz István és Ferenczi Endre tanítókat.

Ezen ajánlatok figyelembevétel végett a segélyosztó-küldöttség tudomására hozatnak.

Mint hogy azonban a többi egyházmegyék ezen tárból való segélyezésre, fennebb idézett határozatunk dacára, ajánlataikat nem terjesztették elő: felhivatnak, hogy ajánlottjaik jegyzékét jövő nyári közgyűlésünkre terjeszszék be.

100. Államsegélyt kérnek s arra az egyházmegyék által ajánltatnak:

Abauból: a g.-bogdányi, bozsvai, deveseri, vilmányi, novaji, kupai, pusztafalusi és kemencei egyházak s Komáromi János hivatalnélküli lelkész.

Alsózemplénből: a hoportyi, a Hernád folyam szagatásai miatt más helyre települni kényszerült egyház. *ma, püspöki*

Felsőborsodból: a vadnai, a kondói és kápolnai egyházak s Gál József szalonnai tanító.

Felsőzemplénből: a homonnai alakuló, a szalóki iskolát építő, a garanyi tornyot építő, a csernahói és zempléni egyházak; Kiss József m.-izsépi, Babaré Dániel nagy-ráskai lelkész, Tóth Lajos szalóki tanító, Császár Pálné, Antal Sándorné özvegyek.

Gömörből: az egyházmegyei házi közpénztár, a régi önálló lelkészi gyámolda, a rimaszombati egyesült protestáns gimnázium, a bejei anya-, a majomi és királyi leányegyházak; Bartók János g.-kisfaludi és Katona Pál rimaszécsi lelkészek.

Ungból: a salamoni, szelmenci és vajáni egyházak; Ráski Endre vajkóci, Szabó József eszenyi, Pazar József nagy-szelmenci, Magyar Bertalan minaji lelkészek és Enyedi Lajos ptruk-sai tanító.

Tornából. a torna-ujfalusi iskolát építő egyház.

101. A hollandi gyámtárból segélyt kérnek és arra az egyházmegyék által ajánltatnak:

Abauból: Komáromi János, volt hejcei s jelenleg hivatalnélküli lelkész, Nemes Lajos k.-vágási. Szádeczki Sámuel pusztafalusi, Budaházi Sámuel pusztaszinyei, Szilva István rásonyi lelkészek; Bacskai Andrásné lelkész-özvegy, Sárosi Györgyné és Mészáros Józsefné tanító-özvegyek.

Felsőborsodból: Rác Endre tardonai lelkész, Bodnár Károly tapolcsányi és Ferenczi István abodi lelkészek.

Felsőzemplénből: Berencsi Antalné tanító-özvegye, Fonyi Károly imregi tanító.

Gömörből: Somodi János nyugalmazott beretkei lelkész és Török János, volt zsípi lelkész özvegye.

Ungból: Bacskai Sámuel csapi és Hegedüs Sámuel bajánházi lelkészek, s Fürjész Sámuel kereszti előkönyörgő tanító.

102. A szükölködők pénztárából segélyre ajánltatnak:

Abauból: Ujj István bozsvai lelkész, Mészáros Ferencné tanítói özvegy, Sárkány Albert buzitai tanító, Kántor József lánci tanító, Boytár Sámuel péderi lelkész, Szoboszlai József f.-csáji tanító, Takács Mihályné tanítói özvegy és Szóráth Károly h.-bűdi tanító.

Felsőborsodból: a nyekéseni egyház és Rozgonyi László nyekéseni lelkész.

Felsőzemplénből: Kozma Gedeon szőlőskei káplán-tanító, Persenszky Zsuzsanna, Diós Dániel borsii tanító özvegye.

Gömörből: Pap Józsefné lelkész-özvegy és Juhász János pálfalvi tanító.

Ungból: Szakal István szeretvai lelkész és Riczkó Dániel pallói segédtanító.

103. A szegény lelkészek és tanítók számára gyűlt segélyre ajánltatnak:

Abaújából: Baskai János pamlényi lelkész és Alacs Dániel h.-petrii tanító.

Felsőborsodból: Rozgonyi László nyekéseni lelkész és Ferenczi István abodi tanító.

Gömörből: Szombati Dániel naprágyi lelkész és Fábian János nyugalmazott martonfalvi tanító.

Ungból: Homoki Antal tarnóczi lelkész és Magyar András pallói agg tanító.

104. Bármely tárból segélyt kérnek s arra az egyházmegyék által ajánltatnak: és pedig Tornából a szádellői, jabloncai, zsarnói, körtvélyesi és bódva-lenkei egyházak. Alsózemplénből: Szántai István berzéki lelkész, Horkai István legyes-bényei tanító, Sallai Sándor bodrog-keresztúri helyettes lelkész, Rác József monoki nyugalmazott lelkész, Borsik Gábor szentesi tanító, Gönczy Józsefné, Nagy Józsefné és Anti Jánosné lelkész-özvegyek és a szerencsi egyház. Abaujából: Sebők Károly nagykinizsi lelkész.

Ezekon kívül az ungi egyházmegye bármely tárból való segélyezésre melegen ajánlja a lucskai iskolát építő szláv-ajku egyházat.

Mindezek kérvényei elintézés végett a segélyosztó küldöttséghez tételnek át.

105. Az abauji egyházmegye állandó segélyre ajánlja Szoboszlai József elaggott s szeme világát vesztett tanítót s pártolólág terjeszti be a nevezettnek kérvényét.

Ezen kérvény figyelembevétel végett hasonlólag a segélyosztó küldöttséghez tételnek át.

106. Indítvány folytán az egyházkerületi közgyűlés alkalmával felszolgáló s a szuperintendensi hivatal rendelkezésére is álló szolga felfogadására:

évi 40 frt. utalványoztatik.

107. A folyó 1882. évre következő intézetek és egyházak vétettek fel közhirdetés útján leendő segélyezés végett:

1. A közigazgatási pénztár hat communio alkalmával.
2. Papi özvegy-árvatár.
3. Sárospataki főiskola 3 úrnapon.
4. Miskolci lyceum házankénti megkeresés útján is.
5. Marosvásárhelyi és székelyudvarhelyi iskolák egy úrnapon.
6. Egyházmegyei pénztár.
7. Váci siket-némák intézete.
8. Elmebetegék intézete.
9. Budapesti országos árvaház.
10. Pesti ref. theologiai intézet.
11. Máramaros-szigeti iskola.
12. Rimaszombati gimnázium.
13. Szegény egyházakban szolgáló lelkészek és tanítók.
14. Moldva-oláhországi missio.
15. Egyházkerületi főleánynevelde.
16. Sárospataki főiskolai tápintézet.
17. Miskolci lyceumi tápintézet.

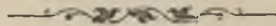
18. Sárospataki tanári nyugdíjintézet.
19. A jabloncai egyház.
20. A zsarnói egyház.
21. A hangácsi egyház.
22. A tardonai egyház.
23. A kis-dobronyi egyház.
24. A ptruksai egyház.
25. A zsípi egyház.
26. A kálósai egyház.
27. A csízi leányegyház.
28. A kaki egyház.
29. A karosi egyház.
30. A kzsui egyház.
31. A garanyi egyház.
32. A szkárosi egyház.
33. A vajkóci egyház.
34. A cécei egyház.
35. A fonyi egyház.
36. A g.-ruszkai egyház.
37. A mérai egyház.

108. Mindezen jegyzőkönyvi pontok
meghitelesítették.

Jegyzették: *Bálint József*, egyházkerületi főjegyző, az 1, 2, 3, 4, 5, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 31, 32, 33, 37, 38, 41, 42, 45, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 63, 64, 65, 66, 71, 72, 73, 74, 80, 88, 89, 92, 108;

Mitrovics Gyula, aljegyző, a 6, 7, 9, 10, 11, 12, 18, 19, 20, 27, 29, 30, 39, 40, 43, 55, 59, 60, 67, 68, 75, 76, 81;

Debreczeni Bertalan, világi jegyző, 8, 13, 14, 15, 16, 17, 28, 34, 35, 36, 44, 50, 61, 62, 69, 70, 77, 78—a), b), c), d), e), f), g), h), i), k), l), m), n), o), p), 79—a), b), c), d), 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107. pontokat.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. Elnök szuperintendens úr a gyűlést imával kezdi.
2. Főgondnok úr gyűlést megnyitó beszéde.
3. Elnök szuperintendens úr évi jelentését fölolvassa.
4. A képviselők megbízó levelei igazoltatnak.
5. Az elnökség Bernáth Zsigmond ungi segédgondnok halálát jelenti.
6. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület által tervezett protestáns egyetem ügyében határozat.
7. Az egyházi iktató-könyvek ügyében intézkedés.
8. A felsőzempléni szőlőskei elsikkasztott anyakönyv mással pótlása foganatba van véve.
9. Az ungi egyházmegye azon fölterjesztésére, hogy az anyaegyháztól távol eső állami vagy községi iskolákban a vallás-tanító díjazására nézve a minisztériumtól válasz még nem jött.
10. A felsőzempléni egyházmegye által bepanaszolt kettős sérelemre nézve még orvoslat nincs.
11. Az egyházkerületi főleánynöveldére az egyházmegyékből az ajánlatok sürgettetnek.
12. Az abauj-kinizsi egyház által bepanaszolt ügyben, a Hernád folyam rongálásának meggátlása iránt, az intézkedések folyamatban vannak.
13. Abaujban a rásony-léhberencsi s kázmárki egyház viszonyai rendezése iránti intézkedés.
14. Az ungi egyházmegye, az ágteleki egyház és Gyürke András közötti adásvevési ügyben kelt határozat teljesítésére szorgalmaztatik.
15. Az Antalfi-féle sikkasztási ügyben szükséges további beperlések szorgalmaztatnak.
16. A Baldácsy alapítványt kezelő bizottság jelentésére határozat.
17. Az egyházkerületi küldöttek ellátására s napi díjaikra vonatkozó kimutatás az illető küldöttségtől beváratik.
18. A gömöri egyházmegye elválasztott gondnoka, Ragályi Gyula, esküjét leteszi.
19. Az egyházkerületi hivatalnokok részére új és korszerű esküminták készítése küldöttségre bizatik.
20. A főiskolai tápintézetre a Kolos-féle ház alkalmasnak nem találtatott.
21. A magyar kir. vallás- és közoktatási minisztérium intézvényei: az 1880-ik évre kiutalványozott számadás.
22. Ugyanazon minisztérium az 1879-ik évi államsegély kiosztásáról szóló okmányok.
23. „ „ a németbirodalom kormánya által, pótlólag a szász királyság területén létező hatóságok jegyzékének hitelesítése.
24. „ „ a katonai ellátásban részesülő személyek elhalálozásának nyilvántartása.
25. „ „ Erdélyben a szászvárosi Kun-tanoda nyilvánossá tétele.
26. „ „ a „Pesti magyar kereskedelmi bank,“ a „Magyar általános földhitel-részvénytársaság“ és a „Magyar jelzálog-hitelbank“ 1880. évről szóló mérlegei s az ezen részvénytársaságok záloglevél-forgalma s a záloglevelek biztosítása.
27. „ „ a magyarországi illetőségű egyének részére a birodalmi tanácsban képviselt országokban vagy külföldön köttetni szándékolt házasság céljából kiállítandó bizonyítványok bélyegilletéke.
28. „ „ az országos tanítói gyűlés munkálata.
29. „ „ a siketnémák tanítása elemeinek szakközlöny segélyével lehető elsajátítása.
30. „ „ Ő cs. kir. Felségének a zeherjei ref. hitközség részére templomépítésre tett 200 frt. adománya.
31. „ „ az államitanító- és tanítónő-képezdekben a tanításra vonatkozó rendelete ügyében.

32. Papp Gábor, dunántúli szuperintendens, a kaposvári alakuló egyház részére segélyeszközlést kér.
33. Ugyanazon szuperintendens az esztergomi alakuló egyház segélyezése céljából gyűjtő íveket küld.
34. A testvér-egyházkerületek jegyzőkönyvei megküldetnek.
35. Az erdélyi unitárius egyház szintén több rendbeli küldeményei levéltárba tétetni rendeltetnek.
36. Nagy Péter, erdélyi püspök, a zsoltaérok átdolgozása 5 példányát megküldi.
37. A középtanodai törvényjavaslat tárgyában, a két prot. felekezet két emlékirata közöltetik.
38. Ferenczy Lajos alapítványa az egyházkerületi főleányneveldére.
39. Az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság jegyzőkönyve fölterjesztetik.
40. A Nagy Gedeon-féle alapítványból a segélyosztás módja meghatároztatik.
41. A tornai egyházmegye előterjesztése, Keckeméthy Sámuel szilasi aggtanító félszázados jubileuma tárgyában.
42. Ugyanazon egyházmegye, a komjátii egyház tulajdonát képező korcsmaféle ház eladását jóváhagyatni kéri.
43. Ugyanazon egyházmegye a segélyosztásra nézve óvó intézkedést ajánl.
44. Ugyanazon egyházmegye, az egyenértéki adó-bevallási íveinek betöltése körül megtartandó állandó szabály hozatalát ajánlja.
45. A felsőborsodi egyházmegye a kebelében történt tanítói változásokat jelenti.
46. Ugyanazon egyházmegye a nyári egyházkerületi gyűlésre és lelkészi vizsgákra képviselőket nevez.
47. Ugyanazon egyházmegyéből a hegymegi egyház kéri magát helyettes vagy rendes papi állomásban meghagyatni.
48. A gömöri egyházmegye a csizi leányegyház kérelmét régi templom-helye eladhatására nézve pártolva terjeszti föl.
49. Ugyanazon egyházmegye a kebelében történt tanítói változásokat jelenti.
50. Ugyanazon egyházmegye, a balogi egyház kérelmét, hogy ideiglenes tanítóját ott állandóul megtarthassa, nem teljesíti.
51. Az alsózempléni egyházmegye a kebelében történt lelkészi és tanítói változásokat jelenti.
52. Ugyanazon egyházmegye Kovács János hernád-németii lelkész halálát jelenti.
53. Ugyanazon egyházmegye a perbenyiki ujonnan kiállított díjlevelet fölterjeszti.
54. Ugyanazon egyházmegye jelenti, hogy a sárospataki egyház temploma fennállása 100 éves jubileumát megtartja.
55. Ugyanazon egyházmegye az erdő-bényei lelkészválasztást, mint törvénytelen, felebbezi.
56. A felsőzempléni egyházmegye jelenti, hogy két hanyag és képtelen tanítót kebeléből kirekesztett.
57. Ugyanazon egyházmegye jelenti a kebelében történt tanítói változásokat.
58. Ugyanazon egyházmegye a folyó évi nyári közvizsgák- és lelkészvizsgákra képviselőket küld.
59. Ugyanazon egyházmegye a Tolcsvai Nagy Gedeon-féle alapítvány kamatai kiosztásának kulcsát megváltoztatni kéri.
60. Ugyanazon egyházmegye a kolbásai egyház kérelmét terjeszti föl a lelkészi és tanítói hivatal egyesíthetése iránt.
61. Ugyanazon egyházmegyének a Tóth Pál, volt szőlőskei káplán-tanítónak hivatalától végleges fel-függesztése iránti ítélete megerősítettetik.
62. Ugyanazon egyházmegye a m.-jesztrebi és morvai tanítók részére állandó segélyt kér.
63. Az abauji egyházmegye a buzitai egyház kérelmét a biztosítási díj ügyében pártolólágg terjeszti föl.
64. Ugyanazon egyházmegye a kebelében történt tanítói változásokat jelenti.
65. Ugyanazon egyházmegye jelenti Oláh Péter kassai segédlelkésznek a g.-bogdányi, valamint
66. Kovács Béla cécei lelkésznek, vajkóci rendes lelkészekké lett választatását jelenti.
67. Ugyanazon egyházmegye a nagy-kinizsi egyház adóhátralékainak leiratása iránti kérelmét terjeszti fel.

68. Ugyanazon egyházmegye a bistei ref. egyház azon kérelmét, hogy a tanító földjének megmiveléséről mentessenek föl, nem teljesíthetőnek mondja ki, s ezt így fölterjeszti.
69. Ugyanazon egyházmegye fölterjesztése a szántói egyház földjének eladatása ügyében.
70. Az alsóborsodi egyházmegye a tűzvész által minden egyházi épületeitől megfosztott emödi egyházat segélyre ajánlja.
71. Az ungi egyházmegye a kebelében történt lelkészváltásokat és elhelyezéseket jelenti.
72. Ugyanazon egyházmegye a Horváth Mária-féle alapítvány állását kimutatja.
73. Ugyanazon egyházmegye azon alapítvány utáni kamatok kiosztásáról szól.
74. Ugyanazon egyházmegye az egyenértéki illetek kiszabása körüli séreimeit adja elő.
75. Ugyanazon egyházmegye kéri, hogy az egyházkerületi főleánynöveledére állandó adózástól mentessék föl.
76. A felsőborsodi egyházmegyei bánhorváti lelkész hivatalától véglegesen megfosztatik.
77. Joó István, zsinati gazda megküldi a zsinat jegyzőkönyvét.
78. Fölterjesztetik a főiskolai számvevőszék jegyzőkönyve:
- a) A Kun örökösök ellen megindítandó kártérítési pör.
  - b) A Fáy Ferenc elleni követelés.
  - c) A Kiss János és Pogonyi Dénes tartozásai.
  - d) A főiskola népiskolai könyveinek elárúsítása.
  - e) A főiskolai kórházi ápolónő fizetése.
  - f) A vizsgálatok és számvevések végeredménye.
  - g) A jövő évi költségvetés.
  - h) Az egyetemes tanügyi bizottsággal végleszámlálás.
  - i) A györgytarlói birtok bérlete.
  - k) A téglagyár ügyének végleges rendezése.
  - l) A pénztári kezelés egyszerűsítése.
  - m) Az irodalmi kör részére adandó nyomdai tiszta jövedelem osztaléka.
  - n) A főiskolai kormányzati szabályok átvizsgálása.
  - o) A számvevőszék itt nem érintett pontjainak tudomásul vétele ügyében.
79. A főiskolai gazdasági választmányi elnök jelentése:
- a) A Bodnár Gábor 400 frt. alapítványa.
  - b) A bálványosi birtok bérlőjének, Szabó Bélának kérelme, a bérletnek egészen nejeire átruházása iránt.
  - c) A Horváth Mária alaphól a pazonyi egyházat illető 10,000 frt. kifizetése.
  - d) Az Árvai-féle népiskolai könyvek irói díjának kifizetése ügyében.
80. A keszthelyi gazdasági intézet fölhívása Szabó László növendék ügyében.
81. Hazay Béla és Sárkány Sámuel segédlelkésznek kérelme.
82. A cseh és morva ref. egyházak 100 éves fennállása alkalmából kifejezett hálás elismerés.
83. A szentpéteri egyház felterjesztése a vizi malom ügyében.
84. Remenyik Mihály és Domján János tanítók kérelme özvegy-árvatári befizetéseik visszaadatásaért.
85. Bodolay Pál pányi tanító segélyt tárgyazó kérvénye az egyházmegye mellőzésével adatván be, visszautasítottatik.
86. Bagdy István harkányi helyettes lelkész kérelme a szükösi pénztári illeték elengedése iránt meg nem adatik.
87. Kónya András hernád-németii lelkész felebbezvénye felszeretlensége miatt visszaadatik,
88. Batta József kéri lelkész a főiskolai számvevőszéki tagságról lemond.
89. Makkay János abauji szinai lelkész a káplántartás kötelezettsége alól magát fölmentetni kéri.
90. Rácz Lajos mádi lelkész, a főiskola megvett szőlőjének tévesen feltüntetett árát a kerületi jegyzőkönyvben kiigazítani kéri.

91. A tornai egyházmegye segélyre Kecskeméthy Sámuel 50 éves tanitót ajánlja.
92. A zemplénmegyei főispáni hivatal, a magyar honpolgári joggal nem bíró tanitókra vonatkozó közigazgatási bizottság határozatát közli.
93. A felsőzempléni egyházmegye a garanyi egyházat 100 frt. kölcsön nyerhetés végett ajánlja.
94. A szőlőskei és borsói egyesült egyházak kéri a nálok levő tőkéknek 8% kamatról 6%-ra leendő leszállíttatását.
95. A vajkóci egyház kéri 100 frt. tőketartozása után a hátrálékban levő 12 frt. 60 krt elengedtetni.
96. A nagy-kinizsi egyház adóhátrálékai letörlesztetése céljából segélyt kér.
97. A g.-bogdányi egyház 6 éven át tartó segélyezésre ajánlatik.
98. Az alsózempléni egyházmegye a leleszi, a felsőborsodi egyházmegye a hangácsi egyházakat könyöradomány-gyűjtésre ajánlja.
99. A felsőborsodi, gömöri, felsőzempléni és abauji egyházmegyék ajánlottjai a Nagy Gedeon alapítványra.
100. Államsegélyre ajánlatnak.
101. Hollandi gyántárból segélyezésre ajánlatnak.
102. Szükösi pénztárból segélyezendők.
103. Szegény lelkészek és tanitók részére gyűlt adományból.
104. Bármely tárból segélyezendők.
105. Az abauji egyházmegye által allandó segélyre ajánlottak.
106. A szuperintendensi hivatal szolga fogadtatása.
107. Közhirdetésre ajánlott egyházak és intézetek.
108. A jegyzőkönyv pontjai hitelesítették.

Államsegélyre: 1904. III. 14. J. J.

Betűrendes tárgymutató

arra, hogy mely határozatok mely testületeket, bizottságokat vagy egyeseket illetnek.

- Abauji egyházmegyét 13., 63., 67., 68., 69., 85., 89.
 Alsózempléni egyházmegyét 39—4., 54., 55., 87.
 Államsegélyosztó bizottságot 100.
 Bagdy István volt harkányi helyettes lelkészt 86.
 Bakos Antal egyházkerületi pénztárnokot 106.
 Baldácsy alapítványt kezelő bizottságot 16.
 Bernáth Elemér felsőzempléni segédgondnokot 15., 16., 17., 78—a.
 Bistei egyházat 68.
 Bizony Ákos egyházkerületi ügyészt 8., 15., 17., 19., 44., 78—a.
 Buzitai egyházat 63.
 Debreczeni Gábor felsőborsodi esperest 19.
 Dókus Gyula felsőzempléni egyházmegyei tanácsbirót 78—o.
 Egyházmegyéket általában 11., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 29., 31., 32., 33., 39., 59., 78—d, 99., 107
 Egyházkerületi főleánynöveldei igazgatóságot 31., 78—d, 99., 107.
 Egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottságot 31.
 Egyházakat általában 44.
 Egyházkerületi dékáni hivatalt 62., 84.
 Egyházkerületi pénzügyi bizottságot 93., 94., 95., 96., 97., 101.
 Erdő-bényei egyházat 55.
 Espereseket általában
 Felsőborsodi egyházmegyét 47.
 Felsőzempléni egyházmegyét 80., 60., 61.
 Ferenczy Lajost 38.
 Főiskolai tanári kart általában 6., 78—o.
 Főiskolai gazdasági választmányt 78—b, —c, —é, —f, —g, —i, —k, 79—b, —d, 90.
 Gömöri egyházmegyét 39—4., 48., 50.
 Hazay Béla cigándi segédlelkészt 81.
 Irodalmi kört 78—d.
 Kónya András h.-németii lelkészt 44.
 Kovács Károly ungi h. segédgondnokot 15., 17., 78—a.
 Lelkészeket általában 44.
 Lengyel Endre orvostudort 78—o.
 Magyar-jesztrebi egyházat 62.
 Mocsáry Lajos alsóborsodi egyházmegyei világi tanácsbirót 16.
 Morvai leányegyházat 62.
 Nagy Pál gömöri esperest 19.
 Németh László főiskolai jogigazgatót 15., 17., 78—a.
 Népiskolatanítókat általában 78—d.
 Ragályi György felsőborsodi segédgondnokot 19.
 Ragályi Gyula gömöri segédgondnokot 15., 17., 78—a.
 Szántói egyházat 69.
 Sárospataki egyházat 54.
 Sárkány Sámuel aszalói segédlelkészt 81.
 Segélyosztó bizottságot 43., 62., 70., 91., 102., 103., 104.
 Szentpéteri egyházat 83.
 Szuperintendensi hivatalt 16., 19., 38., 41., 44., 63., 98.
 Teleky Péter abauji egyházmegyei vil. tanácsbirót 15., 17., 78—a
 Testvér-egyházkerületeket általában 16.
 Terhes Barna alsózempléni egyházmegyei tanácsbirót 78—o.
 Tornai egyházmegyét 41.
 Tóth Pál volt szöllőskei káplán-tanítót 61.
 Ungi egyházmegyét 14., 95.
 Vay Béla bárót, alsóborsodi segédgondnokot 19.